

Úradný vestník

Európskej únie

C 107

Slovenské vydanie

Informácie a oznámenia

Zväzok 54

6. apríla 2011

Číslo oznamu	Obsah	Strana
	I Uznesenia, odporúčania a stanoviská	
	STANOVISKÁ	
	Európsky hospodársky a sociálny výbor	
	469. plenárne zasadnutie v dňoch 16. a 17. februára 2011	
2011/C 107/01	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Prístup k druhotným surovinám (železný šrot, recyklovaný papier a pod.)“ (stanovisko z vlastnej iniciatívy)	1
	III <i>Prípravné akty</i>	
	EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR	
	469. plenárne zasadnutie v dňoch 16. a 17. februára 2011	
2011/C 107/02	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Prehľadovanie koordinácie hospodárskej politiky pre stabilitu, rast a pracovné miesta – nástroje silnejšej správy ekonomických záležitostí EÚ“ [KOM(2010) 367 v konečnom znení]	7

SK

Cena:
4 EUR

(Pokračovanie na druhej strane)

2011/C 107/03	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Európskej centrálnej banke: Fondy na riešenie krízovej situácie bánk“ [KOM(2010) 254 v konečnom znení]	16
2011/C 107/04	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Európskej centrálnej banke: Regulácia finančných služieb v záujme udržateľného rastu“ [KOM(2010) 301 v konečnom znení]	21
2011/C 107/05	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2000/25/ES, pokiaľ ide o ustanovenia pre traktory uvádzané na trh v rámci systému flexibility“ [KOM(2010) 607 v konečnom znení – 2010/0301 (COD)]	26
2011/C 107/06	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV)“ [KOM(2010) 537 v konečnom znení – 2010/0266 (COD)] a „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 73/2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov“ [KOM(2010) 539 v konečnom znení – 2010/0267 (COD)]	30
2011/C 107/07	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. .../... o osobitných opatreniach v oblasti poľnohospodárstva v prospech najvzdialenejších regiónov Únie“ [KOM(2010) 498 v konečnom znení]	33
2011/C 107/08	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Znižovanie emisií CO ₂ v energetike – Plán postupu do roku 2050“ (prieskumné stanovisko)	37
2011/C 107/09	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Akčný plán pre aplikácie globálneho navigačného satelitného systému (GNSS)“ [KOM(2010) 308 v konečnom znení]	44
2011/C 107/10	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o používaní bezpečnostných skenerov na letiskách EÚ“ [KOM(2010) 311 v konečnom znení]	49
2011/C 107/11	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje prvý program politiky rádiového frekvenčného spektra“ [KOM(2010) 471 v konečnom znení – 2010/0252 (COD)] „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Široké pásmo v Európe: investície do digitálne riadeného rastu“ [KOM(2010) 472 v konečnom znení]	53
2011/C 107/12	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Európskej agentúre pre bezpečnosť sietí a informácií (ENISA)“ [KOM(2010) 521 v konečnom znení]	58

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

469. PLENÁRNE ZASADNUTIE V DŇOCH 16. A 17. FEBRUÁRA 2011

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Prístup k druhotným surovinám (železný šrot, recyklovaný papier a pod.)“ (stanovisko z vlastnej iniciatívy)

(2011/C 107/01)

Spravodajca: **pán ZBOŘIL**

Pomocný spravodajca: **pán GIBELLIERI**

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 15. júla 2010 rozhodol podľa článku 29 ods. 2 rokovacieho poriadku vypracovať stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému

„Prístup k druhotným surovinám (železný šrot, recyklovaný papier a pod.)“.

Poradná komisia pre priemyselné zmeny poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 13. januára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára 2011), prijal 88 hlasmi za, pričom 1 člen sa hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Výbor veľmi oceňuje analýzy jednotlivých priemyselných združení, ktoré približujú súčasný stav a pravdepodobné budúce scenáre, ktoré by mohli viesť k závažnej nerovnováhe medzi ponukou a dopytom na trhu druhotných surovín.

1.2 Výbor tiež upozorňuje na skutočnosť, že dostupnosť surovín ako taká je v niektorých krajinách považovaná za strategickú otázku (USA, Čína), a samozrejme ani *druhotné* suroviny nie sú v týchto krajinách výnimkou z podobne prísnejšieho režimu. EHSV preto víta skutočnosť, že materiálková účinnosť sa stala kľúčovou prioritou GR pre životné prostredie.

1.3 Prístup k ich špecifickým surovinám sa značne líši od prístupu jednotlivých odvetví, rovnako ako sa materiálové toky líšia podľa svojho charakteru a tradičného využitia potrebných surovín. V niektorých prípadoch, ako sú sklársky a oceliarsky priemysel, by sa cieľ materiállovej účinnosti mohol dosiahnuť

jednoducho tým, že by sa spresnili a vyvážili existujúce systémy a výrobné procesy pomocou dobre definovaných stimulov. EHSV varuje, že tieto stimuly nesmú ohroziť počet ani kvalitu pracovných miest v oblasti recyklácie a spracovateľského priemyslu.

1.4 V súčasnosti sa vyvážajú veľké objemy získaných vybraných druhotných surovín, hoci európsky primárny a spracovateľský priemysel ich veľmi potrebuje. Tento trend vážne ohrozuje zamestnanosť vo všetkých spracovateľských odvetviach.

1.5 Tlak prebytočného množstva zozbieraného odpadu z existujúcich špecializovaných zberných systémov sa často rieši tým, že tieto zhromaždené kategórie odpadov sa bez rozmyslu rozpredávajú, a to bez akéhokoľvek ďalšieho spracovania a bez toho, aby ich konečné využitie prebehlo v rámci EÚ.

1.6 Bohužiaľ, často sa s cieľom obchádzania priamej kontroly toku dôležitých druhotných surovín používajú nezákonné obchodné praktiky. Napríklad falošné colné vyhlásenia, ktoré klasifikujú odpad ako použitý tovar, sa používajú na to, aby sa predišlo nariadeniu o preprave odpadov pre určité toky druhotných surovín.

1.7 Týmto spôsobom toky odpadu zozbieraného v mene daňových poplatníkov EÚ nezabezpečujú zamýšľané výhody, ale skôr znižujú konkurencieschopnosť príslušných odvetví obmedzovaním a/alebo zbytočným zdražovaním zásob druhotných surovín.

1.8 Zároveň je zrejme, že mnoho osobitných predpisov, ktoré upravujú recykláciu, nebolo zostavených koherentným spôsobom. Majú tendenciu sústrediť sa na jednotlivé, izolované aspekty zberu a recyklácie a neberú do úvahy trhové sily, ktoré pôsobia v rámci systémov a procesov.

1.9 Nariadenie REACH tiež spôsobuje problémy v niektorých odvetviach recyklácie, pretože neexistuje jasný rozdiel medzi tovarom, ktorého životnosť sa skončila (odpadom), a použitým tovarom. Tento dobre mienený koncept preto bohužiaľ nedosiahol svoj cieľ. Niektoré dotknuté odvetvia, ako napríklad papierenský priemysel, našli východisko z patovej situácie, zatiaľ čo iné ešte stále hľadajú fungujúce riešenia. To je vážny príklad nesúrodosti v právnom rámci, na ktorý priemysel už vopred upozorňoval!

1.10 Na to, aby sa dosiahli vyrovnané výsledky, je potrebné vykonať podrobnú analýzu konfliktu medzi trhovými silami a súčasným regulačným rámcom. Jednou z možností by mohlo byť použitie vývozných ciel, ktoré by zabránili strate cenných materiálov. Takéto opatrenia by samozrejme museli byť v súlade s pravidlami WTO. EÚ by mala, pokiaľ možno, vyjednať s WTO núdzové pravidlá, stanovujúce jasné a transparentné podmienky týkajúce sa obmedzenia vývozu odpadov strategického významu a vývozného cla na tieto odpady.

1.11 Ďalšou možnosťou by bola dohoda o flexibilných recyklačných cieľoch v závislosti od skutočného vývoja na trhu, t. j. v priebehu poklesov trhu (zníženia dopytu) by bolo možné recyklačné ciele znížiť, zatiaľ čo počas fázy vysokého dopytu by sa tieto ciele zvýšili. Zároveň je potrebné zamyslieť sa nad tým, ako inteligentne zabezpečiť, aby sa počas celého obchodného cyklu udržali kritické úrovne zamestnanosti spolu s celým hodnotovým reťazcom v príslušných odvetviach, ako sú odpady z obalov, papier atď.

1.12 Ďalšou možnosťou by bolo, aby recyklačné ciele/kvóty zodpovedali len množstvu odpadov, ktoré môžu byť znovu použité v rámci EÚ, s vylúčením odpadu, ktorý sa predáva do

zahraničia a ktorý nie je možné použiť v zariadeniach EÚ. Takéto opatrenie by však malo byť sprevádzané obnovením cieľov/kvôt, aby zodpovedalo skutočnej recyklačnej kapacite EÚ.

1.13 EHSV vo veľkej miere podporuje výzvu, ktorú priemysel adresoval EÚ a v ktorej žiada, aby vypracovala vyčerpávajúcu a konzistentnú politiku dlhodobo udržateľného prístupu k surovinám a využívaniu zdrojov. Táto politika by mala podporovať európsky priemysel v jeho úsilí o využitie prostriedkov „od kolísky po kolísku“. Recyklácia by mala byť podporená lepšou infraštruktúrou zberu, vytvorením právnej istoty a rovnakých podmienok a odstránením zbytočného administratívneho zaťaženia. Táto základná požiadavka vyžaduje dobrú rovnováhu a konzistentnosť v rámci celého spektra nariadení, smerníc a rozhodnutí.

1.14 Predpisy EÚ v oblasti odpadov stanovili právne záväzky pre všetkých aktérov v rámci tokov odpadu a táto zodpovednosť by sa mala prísne kontrolovať a príslušné orgány by ju mali vyžadovať. Ich vzdelávanie a odborná príprava sú kľúčovými predpokladmi v boji proti nelegálnej praxi niektorých nepoctivých aktérov, predovšetkým v medzinárodnom obchode.

1.15 Všetky jednotlivé prvky politiky EÚ v oblasti zmeny klímy (ECCP) by mali zohľadniť environmentálny prínos druhotných surovín (SRM) a malo by sa predchádzať nezrovnalostiam: napríklad systém EÚ pre obchodovanie s emisiami (EÚ ETS) neodráža úspory v oblasti energie a uhlíka, ktoré vyplývajú z používania obnoviteľných surovín v iných priemyselných a stavebných odvetviach, a zbytočne zaťažuje tieto odvetvia dodatočnými nákladmi.

1.16 Napokon, je potrebné zabezpečiť riadenie takéhoto komplikovaného rámca na pozadí vážneho, prebiehajúceho, sociálneho dialógu, aby bolo možné podporiť nové, kvalitné pracovné miesta zároveň s príslušnými reťazcami tvorby hodnôt.

2. Úvod

2.1 Trvalo udržateľný prístup k surovinám a ich udržateľné využívanie sú kľúčovými prvkami politiky EÚ v oblasti trvalej udržateľnosti. Sú základom pre súčasnú a budúcu konkurencieschopnosť výrobných odvetví EÚ⁽¹⁾. Dodávateľské reťazce surovín – primárnych aj sekundárnych – sú skutočne hospodárske sektory, ktoré v Európe vytvárajú pracovné miesta a bohatstvo. Recyklácia je hospodárska činnosť, ktorá významne prispieva k HDP EÚ. Zber použitých materiálov a výrobkov zahŕňa občanov, obce a orgány verejnej správy, ktoré investovali do účinných systémov s cieľom uspokojiť rastúci dopyt pre dlhodobú udržateľnosť.

⁽¹⁾ Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Iniciatíva v oblasti surovín – zabezpečovanie našich nevyhnutných potrieb pre rast a zamestnanosť v Európe“, Ú. v. EÚ C 277, 17.11.2009, s. 92.

2.2 Je potrebné uznať spôsob, akým sa prvotné a druhotné suroviny dopĺňajú: zatiaľ čo druhotné suroviny sú ekologicky účinný spôsob, ako znovu do ekonomiky zapojiť cenné zdroje, (zatiaľ) ešte vo všeobecnosti nie sú dostatočné na to, aby uspokojili rastúci dopyt po materiáloch (papier, kovy a minerály). Oba zdroje surovín sú potrebné a navzájom sa dopĺňajú. Zlepšenie systémov zberu a zhodnocovania druhotných surovín v EÚ prispeje k naplneniu cieľov stratégie EÚ 2020.

2.3 Priemysel vyzýva EÚ, aby vypracovala vyčerpávajúcu a konzistentnú politiku dlhodobého udržateľného prístupu k surovinám a využívania zdrojov. Táto politika by mala podporovať európsky priemysel v jeho úsilí o využitie prostriedkov „od kolisky po kolísku“. Iniciatíva v oblasti surovín (RMI), tematická stratégia predchádzania vzniku odpadu a jeho recyklácie, tematická stratégia trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov a strategická iniciatíva komisára Potočnika týkajúca sa Európy účinne využívajúcej zdroje, to sú všetko vzájomne prepojené iniciatívy, ktoré by mali byť konzistentné a integrované. Tiež by sa mali zväziť ďalšie iniciatívy, ako napríklad trvalo udržateľná spotreba a výroba (SCP), rámcová smernica o odpadoch alebo iné politické opatrenia týkajúce sa recyklácie a zdrojov.

3. Identifikácia hlavných materiálových tokov druhotných surovín ⁽²⁾

3.1 Existujú tradičné recyklačné komodity, ako sú železný a neželezný šrot, odpad z papiera a lepenky či sklo, ktoré majú dlhú históriu a tradíciu recyklácie vo viac či menej uzavretom systéme. Tieto konkrétne odvetvia nemôžu zžiť bez konzistentného prísunu druhotných surovín a použitého tovaru. Niektoré iné ako napríklad plasty sú v oblasti recyklácie relatívne nové a v porovnaní s tradičnými komoditami proces opätovného použitia materiálu tu nemusí nutne skončiť v uzavretom systéme.

3.2 Charakteristika recyklácie hlavných druhotných surovín predurčuje ich konkrétne materiálové toky a aktérov v ich hodnotových reťazcoch.

3.2.1 **Železný a oceľový šrot:** Všeobecne platí, že recyklácia železného a oceľového šrotu zahŕňa zber, triedenie, lisovanie, pakovanie, rezanie, strihanie, drvenie a/alebo dimenzovanie a nakoniec tavenie v oceliarni. Železný šrot sa zbiera buď samostatne, alebo zmiešaný a potom sa triedi na skládke šrotu a následne sa predáva závodom na spracovanie šrotu alebo sa priamo zasiela oceliarniam. Hneď ako príde šrot do závodu na spracovanie šrotu, rôzne druhy kovov sú od seba oddelené a pripravené na drvenie/dimenzovanie. Drvenie a dimenzovanie sú často potrebné na ďalšiu etapu separácie. V prípade nehrdzavejúcej ocele sa väčšie kusy zberajú samostatne alebo sa pred drvením triedia na skládke šrotu. Menšie častice nehrdzavejúcej ocele sú oddelené prostredníctvom niekoľkokrátového procesu separácie. V oceliarniach sa železo a oceľový šrot vkladajú priamo do pecí.

3.2.1.1 Európsky priemysel zhodnocovania ocele (vo fáze úpravy) je pomerne koncentrovaný, pričom sedem spoločností poskytuje asi 40 % celkového objemu oceľového šrotu, ktorý sa dodáva oceliarniam. Podľa Úradu pre medzinárodnú recykláciu (BIR) a Európskej federácie pre zhodnocovanie železného šrotu a recykláciu (EFR) v EÚ 27 existuje približne 42 000 šrotovnísk. Odvetvie spracovania šrotu odhaduje, že asi 250 z týchto podnikov má postavenie významnej spoločnosti, 9 000 z nich predstavuje stredné až veľké spoločnosti, ktoré spracúvajú viac ako 120 000 ton za rok, a zvyšok, zhruba 36 000 spoločností, predstavuje stredné a malé podniky.

3.2.1.2 Systém zberu sa môže líšiť v závislosti od druhu výroby a krajiny. Veľké výroby, ktorým vypršala životnosť, a tie, ktoré sú generované vo veľkom množstve, ako napríklad produkty stavebnej a demolačnej činnosti, sa zvyčajne prepravujú priamo na šrotovnískach alebo do podnikov na spracovanie šrotu. Smernica o vozidlách po dobe životnosti (VDŽ) a smernica o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ) prenášajú zodpovednosť za zhodnocovanie, resp. zber šrotu, na výrobcov. Zber malých výrobkov, ako sú obalové materiály, vykonávajú miestne orgány, čo znamená, že v tomto prípade, zber nie je v rukách odvetvia na spracovanie železného šrotu, aj keď existujú odvetvové iniciatívy v prípade obalov z nápojov, napr. zberné stredisko, terminály pre šrot, kde sa triedia oceľové a hliníkové plechovky a následne sa lisujú (paketujú) na účely prepravy do spracovateľských závodov alebo rafinérií.

3.2.1.3 Šrot je jedným z mála druhotných surovín, pri ktorých Európa môže očakávať, že budú stále k dispozícii, a dokonca aj malý prebytok; obchod so šrotom v rámci EÚ, ako aj dovoz z iných krajín a vývoz do iných krajín, už funguje po celé desaťročia. V rámci EÚ je ťažké odhadnúť celkové množstvo prepraveného odpadu. Odhadované údaje za dovoz a vývoz (za rok 2008) predstavujú 5,3 mil. ton ročne za dovoz a 12,9 mil. ton ročne za vývoz, zatiaľ čo celková spotreba šrotu v tom istom roku dosiahla 112 mil. ton ročne.

3.2.2 **Neželezný šrot a ďalšie toky odpadov obsahujúce tieto kovy:** Pri porovnaní tejto kategórie neželezného šrotu so železom a oceľou existuje oveľa väčší rozdiel (a) v obsiahnutých kovoch, (b) v dostupných zdrojoch a (c) v metódach, ktoré sa musia použiť pri separácii a získavaní určitých kovov z odpadových tokov. Najdôležitejšie kovy a kovy s najvyšším obsahom sú hliník, zinok, olovo a meď; sú tu aj kovy, ako napríklad cín a drahé kovy v tokoch odpadov, ktoré je možné získať použitím vhodných metód.

3.2.2.1 Systém zberu je buď rovnaký, alebo podobný tým systémom, ktoré sa používajú pri železnom šrote. Na to, aby z výrobkov, ktorým sa skončila životnosť (VDŽ, OEEZ), bolo možné získať zhodnotený kovový šrot dobrej kvality, je potrebné použiť sofistikované technológie. Naproti tomu sa základné neželezné kovy „ťažšia“ z tokov odpadu s veľmi vysokou mierou zhodnotenia a ich miera využitia je tiež veľmi vysoká.

⁽²⁾ Údaje sú čerpané prevažne zo štúdií JRC o odpadoch (<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/>) a z odvetvovej štatistiky.

3.2.2.2 Popol a škvara sú tiež dôležité na zhodnocovanie neželezných kovov, ktoré si vyžadujú špeciálne technológie. Značne nevyužitý zdroj neželezných kovov možno nájsť v starých banských rezíduách v oblastiach EÚ, v ktorých sa ťažila ruda. Hoci tento ťažobný odpad⁽³⁾ je vyňatý zo všeobecných právnych predpisov EÚ o odpadoch, týmto surovinám by sa tiež mala venovať pozornosť, ak je to ekonomicky prijateľné.

3.2.3 **Recyklovaný papier:** papierenský priemysel je odvetvím, ktoré sa od začiatku zakladá na obnoviteľných zdrojoch a recyklácii, s nazbieraným odpadom, ktorý poskytuje prvú surovinu na výrobu papiera. Recyklácia papiera je pomerne jednoduchá a prevláda využívanie tohto materiálu. Existujú dva typické hlavné zdroje (rovnako ako pri železných kovoch) – priemyselný zhodnotený papier (okrem iného obaly a tlačiarenský priemysel) a odpad (komunálny) po spotrebe. Dáva sa prednosť triedeným stupňom, čiže komunálny odpad si vyžaduje separáciu použitého papiera a základné triediace operácie.

3.2.3.1 Nedávna recesia mala vážny účinok na materiálové toky, využívanie zhodnoteného papiera sa v roku 2009 znížilo o 7,6 % na 44,9 miliónov ton. Zber po prvýkrát poklesol o 3,6 %, na 56,6 miliónov ton, zatiaľ čo spotreba papiera sa v rovnakom období znížila o 10,1 %. Vývoz zhodnoteného papiera do krajín mimo EÚ, Nórska a Švajčiarska naďalej stúpala a dosiahol 12,8 miliónov ton, pričom 96,3 % z tohto objemu sa vyviezlo na ázijské trhy. Pokiaľ ide o Áziu, väčšina materiálu putovala do Číny (71,4 % európskeho vývozu). V dôsledku vývoja, ktorý bol pozorovaný počas tohto výnimočného roka, vyskočila miera recyklácie v roku 2009 na rekordnú úroveň 72,2 %, potom čo v predchádzajúcom roku dosiahla 66,7 %. Dočasný výkyv opačným smerom môže nastať dočasne, keď sa ekonomika zotaví, keďže recyklácia nemusí byť schopná okamžite sa prispôsobiť obnovenej spotrebe papiera. Vzhľadom na nedávny vývoj v štruktúre tohto odvetvia predstavuje zhodnotený papier 44,2 % a celulóza 40,4 % vlákna, ktorá sa používa pri výrobe papiera v krajinách CEPI.

3.2.4 **Sklo:** Sklo je možné opakovane recyklovať na 100 % bez akejkoľvek straty kvality s cieľom vyrobiť ďalšiu sklenenú nádobu. Zozbierané sklo sa používa na výrobu nového skla v rovnakej kvalite. Preto je sklo skutočným recyklačným materiálom „od kolísky po kolísku“. Až 90 % odpadového skla je možné použiť na výrobu nových sklenených nádob; dnes je jediným skutočným obmedzením využitia odpadového skla práve množstvo zhodnoteného skla a dostupnosť odpadového skla v Európe.

3.2.4.1 Systém zhodnocovania skla je pomerne jednoduchý – väčšina zhodnoteného skla pochádza z obalového odpadu (použitý sklenený obal) a malé množstvo sa získava zo stavebného odpadu (ploché sklo). Priemerná miera zberu recyklácie obalového skla dosahuje 65 % pre 27 krajín EÚ; v celej Európe sa v roku 2008 zozbieralo takmer 11,5 miliónov ton obalového skla (vrátane Nórska, Švajčiarska a Turecka).

3.2.4.2 Výzvou v rámci recyklácie skla je recyklácia zvyšných 7 miliónov ton skla, ktoré bolo uvedené na trh v roku 2008, ale ktoré ešte nebolo recyklované. Je nanajvýš dôležité zlepšiť recykláciu a podporiť riadne recyklačné systémy v Európskej únii.

3.2.4.3 Systémy zberu a zhodnocovania plochého skla a skla z vozidiel po dobe životnosti (VDŽ) neboli dosiaľ dostatočne rozvinuté, takže tento cenný zdroj stále zostáva ekologickou záťažou.

3.2.5 **Plastový odpad** tvorí asi 25 % všetkých pevných odpadov nahromadených na skládkach. Vzhľadom na odolnosť plastov k degradácii prebieha proces rozkladu ešte dlhý čas potom, ako sa plasty umiestnia na skládky. Pálenie plastov na účely získavania energie sa musí kontrolovať v zodpovedajúcich zariadeniach z dôvodu vysokej úrovne nebezpečných emisií.

3.2.5.1 Medzi hlavné odvetvia, ktoré spotrebúvajú plasty, ktoré sú tiež hlavným zdrojom odpadových plastov, sú: balenie (38,1 %), domácnosti (22,3 %) a stavebníctvo (17,6 %). Obaly, ktoré produkuje distribúcia a maloobchod, predstavujú viac ako 80 % odpadových plastov vhodných na zber (potenciálne). Zber a spracovanie odpadových plastov zo zmiešaného odpadu domácností sa javí ako jedna z najťažších častí odpadu, ktoré treba riadiť. Väčšina plastov používaných v stavebníctve je určená na dlhodobé použitie.

3.2.5.2 Niektoré časti odpadového plastu nie sú vhodné na recykláciu, napríklad obaly z potravín alebo plasty zmiešané s inými materiálmi, pretože čistenie kontaminovaných plastov by v tomto prípade bolo drahšie než hodnota výrobkov, vzhľadom na veľké množstvo spotrebovanej energie. Možno ich však použiť pre energetické zhodnocovanie.

3.2.5.3 27 krajín EÚ je čistým vývozcom plastového odpadu, úlomkov a odrezkov z výroby. Rozdiel medzi dovozom a vývozom sa od roku 1999 neustále zvyšuje. Po miernom náraste v rokoch 1999 a 2002 vyskočil vývoz na 2,1 milióna ton v rokoch 2002 a 2006. V rokoch 1999 až 2006 vzrástol dovoz z 55 000 ton na 256 000 ton.

3.2.5.4 Pokiaľ ide o polyesterové striže (vlákna), recyklovaný PET predstavuje 70 % surovín spracovaných v EÚ. Preto je dostupnosť polyesterových fliaš nanajvýš dôležitá. Výrobcovia v Európe však teraz čelia vážnym problémom kvôli rastúcej tendencii obchodníkov zasielať PET, a to buď vo forme vločiek (nakrájané fragmenty fliaš), alebo ako balené fľaše, na Ďaleký východ, najmä do Číny. Táto krajina v súčasnosti ruší dovozný obmedzený na odpad z PET s cieľom uľahčiť ešte silnejší vývoz tejto dôležitej druhotnej suroviny z EÚ.

⁽³⁾ Ťažobný odpad je predmetom smernice 2006/21/ES.

4. Právny rámec na recykláciu

4.1 Priama regulácia v EÚ

4.1.1 Recyklácia by mala byť podporená lepšou infraštruktúrou zberu, vytvorením právnej istoty a rovnakých podmienok a odstránením zbytočného administratívneho zaťaženia. Táto základná požiadavka vyžaduje dobrú rovnováhu a konzistentnosť v rámci celého spektra nariadení, smerníc a rozhodnutí. Hoci sa rámcová smernica o odpadoch (2008/98/ES) vydala požadovaným smerom, je potrebné ju považovať za prvú fázu, ktorá bude vyžadovať pravidelné kontroly skutočného stavu a následné prispôbenie.

4.1.2 Ďalšími významnými právnymi predpismi sú smernica 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov v platnom znení, smernica 2000/53/ES o vozidlách po dobe životnosti (VDŽ), nariadenie Rady (ES) č. 1013/2006 o preprave odpadu a smernica 2002/96/ES o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ). Vyššie uvedené smernice stanovili arbitrárne ciele recyklácie, ktoré narúšajú voľný trh s druhotnými surovinami. Vzhľadom na takmer stabilné zmeny a doplnenia je potrebné pri tomto rámci venovať stálu pozornosť jeho účinkom.

4.2 **Nepriama regulácia:** Procesy zhodnocovania a recyklácie sú regulované nielen širokým spektrom právnych predpisov o odpadoch, ale ďalšie obmedzenia a kontroly vyplývajú z právnych predpisov upravujúcich konkrétne priemyselné odvetvia alebo odvetvie ako celok. Najdôležitejšie v tejto oblasti sú vplyvy nariadenia REACH (ES 1907/2006) a politika EÚ v oblasti zmeny klímy.

4.2.1 V prípade nariadenia REACH odpad nie je predmetom tohto nariadenia, ale získaná látka alebo zmes by sa mohla stať predmetom nariadenia REACH, hneď ako prekročí hranicu „kedy odpad prestáva byť odpadom“. Komisia sa zaoberala týmto problémom a príslušné technické pracovné skupiny majú prísť s viac či menej uspokojivými návrhmi na prelomenie tejto patovej situácie. Stále však zostávajú určité nejasnosti a existujú veľmi užitočné štúdie na JRC-IPTS Komisie v Seville, spolu s informáciami, ktoré sú k dispozícii na ECHA, ktoré by mohli pomôcť riešiť problémy. Ešte stále však nie je úplne odvrátená hrozba registrácie, a to ani v prípadoch, keď registrácia nemôže priniesť žiadne výhody.

4.2.2 Politika EÚ v oblasti zmeny klímy by mala uľahčiť rad stimulov a mala by vyústiť do konzistentného a trvalo udržateľného prechodu globálnej spoločnosti z primárnych fosilných zdrojov energie na alternatívne zdroje energie. ECCP sa skladá z jednotlivých prvkov, o ktorých sa tvrdí, že sú integrované, ale, bohužiaľ, integrácia je viac prehlásením než realitou. Niektoré komponenty vážne ovplyvňujú procesy zhodnocovania a recyklácie: aktualizácia EU-ETS na obdobie po Kjóte znevýhodňuje prevádzkovateľov výrobných zariadení svojím administratívnym prístupom k stanovovaniu kvót na obdobie rokov 2013 – 2020. Okrem toho by postupne zavedený systém

dražieb odčerpával finančné prostriedky prevádzkovateľov, ktorí budú mať ešte menej peňazí na budúce procesy zamerané na zníženie emisií uhlíka. Na druhej strane, EU-ETS neodráža úspory energie a uhlíka vyplývajúce z používania obnoviteľných surovín v iných priemyselných a stavebných odvetviach.

4.2.3 Ďalšie problémy vyplývajú zo smernice o obnoviteľných zdrojoch energie. Z dôvodu honby za obnoviteľnými zdrojmi a z dôvodu ich masívnej, nevyváženej podpory existuje vážne riziko úniku veľkého množstva zhodnotených druhotných surovín (všetky druhy biomasy, papier zo zberu) z opätovného využívania materiálu do výroby energie – na generovanie elektrickej energie a vykurovanie. Všetky tieto riziká by sa mali riadne zanalyzovať a zodpovedajúcim spôsobom minimalizovať, aby sa prístup k druhotným surovinám zachoval, a všade tam, kde je to možné, dokonca zlepšil. Je potrebné dodržiavať definíciu „biomasy“ a ak je to potrebné, mala by sa posilniť, aby sa zabránilo jej zneužitiu v záujme obnoviteľných zdrojov energie. V niektorých prípadoch, pretože dotácie narúšajú trh, sa dokonca aj základné suroviny (drevo) jednoducho pália!

4.2.4 Predpisy EÚ v oblasti odpadov stanovili zákonné povinnosti pre všetkých aktérov v rámci tokov odpadu a táto zodpovednosť by sa mala prísne kontrolovať a príslušné orgány by ju mali vyžadovať. Ich vzdelávanie a odborná príprava sú kľúčovými predpokladmi v boji proti nelegálnej praxi niektorých bezohľadných aktérov, predovšetkým v medzinárodnom obchode.

5. Hodnotové reťazce a aktéri hlavných tokov druhotných surovín

Z identifikácie v kapitole 3 je zrejmé, že medzi tokmi druhotných surovín existujú veľké rozdiely. Niektoré z nich dokážu fungovať takmer samostatne na prirodzenom základe historicky funkčných systémov zberu, predbežnej úpravy a úpravy (vrátane triedenia) odpadu ešte predtým, ako sa zhodnotený materiál odošle hlavnému prevádzkovému zariadeniu. Je možné definovať niekoľko vlastností, na základe ktorých je možné identifikovať možné riziká v rámci procesov zhodnocovania a recyklácie a zároveň im predísť.

5.1 Trhová hodnota druhotných surovín je jedným z kľúčových faktorov, ktoré ovplyvňujú konečnú dostupnosť materiálu. Zber a predbežné spracovanie toku odpadu sú pomerne lacné fázy v prípade koncentrovaných tokov odpadu (železo, sklo a papier) a výsledné druhotné suroviny zostanú celkom dobre dostupné za rozumnú cenu. V rámci celého uzavretého systému platia trhové podmienky. Na druhej strane existuje neustále rastúci segment recyklácie, ktorý nefunguje na základe trhovej ceny za materiál, ale vyhovuje politike odpadu EÚ. Väčšina odpadu z obalov, elektrického a elektronického odpadu a biologicky rozložiteľného odpadu sa spracováva preto, aby sa naplnili ciele jednotlivých smerníc.

5.1.1 Výroba takýchto druhotných surovín z týchto tokov odpadov nie je na globálnom trhu ekonomicky udržateľná. Zber, triedenie a spracovanie odpadu sa vykonáva preto, aby sa zaviedli buď rozšírené pravidlá zodpovednosti výrobcov, alebo z dôvodu priameho verejného financovania. V oboch prípadoch platia za konverziu občania Európy, a to buď ako daňoví poplatníci, alebo ako spotrebitelia.

5.1.2 Európa vytvára rezervoár druhotných surovín, ktorý môže byť kedykoľvek ľahko prístupný pre všetkých globálnych aktérov v čase, keď dochádza k zvýšenému trhovému dopytu po materiáli. Obrovské množstvo zozbieraného, nespracovaného odpadu sa vyváža najmä do Ázie. Keďže globálny trh je nestabilný, cenové hladiny sú tiež veľmi nestabilné. Keď globálny trh zažíva depresiu, zhodnotené druhotné suroviny sa hromadia, pretože treba naplniť recyklačné ciele. Táto situácia vytvára veľmi kritické narušenie trhu vnútri EÚ.

5.1.3 Subjekty EÚ, ktoré sa venujú recyklácii, musia do budovania recyklačných závodov investovať oveľa viac, než ich ázijskí konkurenti, pretože musia zachovať ako kapacitu, tak aj vyššie technologické štandardy. Potom, keď globálne trhy surovín začnú rásť, ich drahé kapacity nie sú využité, pretože zozbieraný odpad opúšťa Európu bez toho, aby bol spracovaný. Preto je nevyhnutne potrebné vyrovnať sa globálnym silám surovín a regulačnému rámcu odpadov, aby sa zabránilo narušeniu trhu a aby odvetvia v EÚ mali ľahší prístup k druhotným surovinám.

5.1.4 Obmedzenia týkajúce sa nezákonného či pololegálneho obchodovania s druhotnými surovinami by sa mohli zakladať na prísnom dodržiavaní medzinárodne uznávaných certifikátov kvality, ako sú certifikáty na základe noriem ISO od partnerov, ktorí prijímajú SRM mimo EÚ. Členské štáty by mali tiež podniknúť všetky právne opatrenia pri kontrolovaní legálneho pôvodu zberu odpadu, vždy keď by to mohlo byť problematické.

5.1.5 Vzhľadom na to, že surovinová politika je v mnohých častiach sveta strategickou bezpečnostnou otázkou, podpora

Spoločenstva, spolu s celým hodnotovým reťazcom, najmä s ohľadom na vysoko kvalitný SRM („najvyššia kvalita“), by mohla vyriešiť mnoho problémov týkajúcich sa prístupu k druhotným surovinám. Je zrejmé, že je nevyhnutné vykonať revíziu európskej špecifikácie druhotných surovín, aby bolo možné definovať „najvyššiu kvalitu“ SRM.

5.2 Vplyv citlivej recyklácie na životné prostredie musí prinášať výhody všetkým hlavným priemyselným odvetviam, ktoré využívajú veľké množstvo/podiel druhotných surovín. Dokonca aj používanie sofistikovaných technológií na spracovanie náročných tokov odpadov nemení toto všeobecné vyhlásenie. V prípade spracovania vyťaženej/zozbieranej suroviny je zvyčajne celková spotreba energie zredukovaná – niekedy len na zlomok štandardnej spotreby. To tiež znamená nižšie emisie oxidu uhličitého, väčšinou nižšie plynné emisie a pod. Z dôvodu nečistôt v tokoch odpadov vznikajú nové odpady, o ktoré je potrebné sa postarať, a v niektorých prípadoch je potrebné využiť aj účinné čistiare odpadových vôd. Takéto zložité toky odpadov tiež zvýšili náklady na predbežné spracovanie a samotné spracovanie, čím sa procesy stávajú ešte drahšími.

5.3 Konkurenčné využívanie druhotných surovín mimo konkrétneho odvetvia predstavuje veľké riziko pre takéto odvetvie (pozri 4.2.3). Konkurenčné prostredie je silne narušené financiami, ktoré sú zamerané na úplne iný účel, a to by mohlo spôsobiť veľké narušenie trhov so surovinami. Papierenský priemysel nemôže súťažiť ani o celulózu (ako hlavnú surovinu) ani o papier zo zberu (druhá hlavná surovina) so zariadeniami, ktoré generujú obnoviteľnú energiu a teplo a ktoré sa tešia dotáciám určeným na obnoviteľné zdroje. Na zabezpečenie prístupu k základným surovinám je potrebné podniknúť primerané ochranné opatrenia. Ak takéto opatrenia zlyhajú, potom jedno kľúčové odvetvie EÚ bude vážne ohrozené. V čase, keď dochádza ku kríze v spotrebe druhotných surovín, podpora produkcie druhotných surovín „najvyššej kvality“ zvýši dopyt po pracovnej sile a bude mať pozitívny sociálny účinok.

V Bruseli 16. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

III

(Prípravné akty)

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

469. PLENÁRNE ZASADNUTIE V DŇOCH 16. A 17. FEBRUÁRA 2011

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Prehľadovanie koordinácie hospodárskej politiky pre stabilitu, rast a pracovné miesta – nástroje silnejšej správy ekonomických záležitostí EÚ“

[KOM(2010) 367 v konečnom znení]

(2011/C 107/02)

Spravodajca: **Stefano PALMIERI**

Európska komisia sa 30. júna 2010 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Prehľadovanie koordinácie hospodárskej politiky pre stabilitu, rast a pracovné miesta – nástroje silnejšej správy ekonomických záležitostí EÚ“

KOM(2010) 367 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 7. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 17. februára 2011) prijal 240 hlasmi za, pričom 2 členovia hlasovali proti a 14 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) víta skutočnosť, že Európska komisia pochopila potrebu zvýšiť integráciu koordinácie hospodárskej politiky v Európe a zaradiť do svojho programu požiadavku prehľadovania hospodárskeho riadenia v Európskej únii.

1.2 EHSV uznáva, že súčasná hospodárska kríza naozaj podrobila tvrdej skúške hospodársku, sociálnu a tiež politickú stabilitu Európskej únie vo všeobecnosti a hospodársku a menovú úniu zvlášť a ukázala, že schopnosť koordinácie medzi členskými štátmi je slabá. Prejavilo sa to pri uskutočňovaní núdzových opatrení na potlačenie finančných a reálnych dôsledkov krízy, opatrení na pretvorenie celosvetového finančného systému a najmä systému eurozóny, aby sa predišlo

opakovaniu rovnakej situácii. Okrem toho je jasné, že vysoký dlh verejných financií v niektorých členských štátoch, ktorý aspoň sčasti vyplýva z rozsiahlych opatrení na záchranu bánk, je brzdou verejných investícií a udržateľnosti sociálnych výdavkov.

1.3 EHSV si želá, aby sa pri upevňovaní hospodárskeho riadenia v Európe primeraná pozornosť venovala potrebe stability a potrebe rastu, ktorý vytvára nové pracovné miesta.

1.4 EHSV chce pomôcť vytvoriť širokú spoločnú platformu na efektívne upevnenie hospodárskeho riadenia a preto poukazuje na jednej strane na niektoré obmedzenia a riziká prístupu Komisie a na druhej strane na významný potenciál, ktorý predstavuje.

1.5 Ako prvé je potrebné prekonať patovú situáciu, v ktorej sa EÚ nachádza a do ktorej sa dostala kvôli strastiam okolo európskej ústavy a rozšírenia na 27 členských štátov s veľmi odlišnými politickými dejinami a víziami, kvôli čomu je ťažké stanoviť spoločné ciele v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti, z ktorých by malo vychádzať hospodárske riadenie.

1.6 Zároveň platí, že pravidlá do budúcnosti musia vychádzať zo spoločnej analýzy minulosti. Hlavne analýzy toho, aké boli hranice možností existujúcich nástrojov koordinácie, ktoré spôsobili, že Pakt stability a rastu nebol efektívne uplatnený a ciele vytyčené v Lisabonskej stratégii neboli dostatočne dosiahnuté.

1.7 V druhom rade, pokiaľ ide o harmonogram, bolo rozhodnuté, že od prvého januára 2011 začne európsky polrok bez toho, aby boli najskôr stanovené pravidlá a náplň, ktoré budú uplatňované, navyše bez toho, aby boli návrhy účinne časovo zosúladené medzi rôznymi inštitucionálnymi subjektmi.

1.8 Obmedzená účasť inštitúcií zastupujúcich európskych občanov (Európskeho parlamentu a výborov) tak v diskusii o novom nariadení, ako aj pri jeho uplatňovaní môže spôsobiť, že verejná mienka bude sprisňovanie pravidiel vzhľadom na menšiu možnosť politických rozhodnutí a väčšiu mieru automatických postupov vnímať ako nedostatok legitimity pri prijímaní rozhodnutí v Európskej únii. To naznačuje aj strata dôvery v EÚ, ktorá vyplýva z údajov Eurobarometra.

1.9 EHSV sa nazdáva, že demokratickú legitimitu koordinácie hospodárskej politiky v Európe by mal jednoznačne potvrdiť Európsky parlament. V tejto súvislosti si EHSV želá, aby Európsky parlament mohol zohrať kľúčovú úlohu v procese, ktorý sa začal európskym polrokom, a to tak vo fáze kontroly nápravných opatrení stanovených v oznámení Európskej komisie, ako aj vo fáze ich hodnotenia.

1.10 Len ak sa zachová koherencia medzi cieľmi hospodárskeho rastu a sociálneho rozvoja uvedenými v stratégii Európa 2020, pre ktoré je potrebná úroveň investícií, možno nezlučiteľná s rozpočtovými obmedzeniami, bude možné ľahšie dosiahnuť, aby verejná mienka akceptovala rozpočtové obmedzenia.

1.11 Na to je potrebné prijať tiež súbor vhodných ukazovateľov, aby sa nepoužíval len HDP a aby sa hodnotili aj úspechy a neúspechy dosiahnuté v sociálnej a environmentálnej oblasti, teda aby sa reálne zaznamenávali starosti a obavy občanov, a zrealizovať päť opatrení stanovených v rámci iniciatívy „Viac ako HDP“. Tieto opatrenia sa týkajú použitia environmentálnych

a sociálnych ukazovateľov, takmer okamžitého získavania informácií a presnejších údajov o rozdeľovaní a nerovnostiach, vypracovania európskej „tabuľky“ udržateľného rozvoja a začlenenia environmentálnych a sociálnych otázok do národohospodárskych súhrnných účtov.

1.12 EHSV by pri zachovaní svojej úlohy poradného orgánu mohol prispieť k lepšiemu fungovaniu európskeho polroku výročnou schôdzou, na ktorej sa prediskutujú odporúčania a spôsob dosiahnutia konsenzu o reformách na národnej úrovni, pričom sa zohľadní sociálny dosah prijatých opatrení. Takáto diskusia by sa mohla uskutočniť na jeseň po oficiálnom schválení odporúčaní členskými štátmi. Jej závery by boli východiskom pre rokovania medzi príslušnými národnými hospodárskymi a sociálnymi radami, parlamentmi členských štátov a Európskym parlamentom.

1.13 Vďaka zvýšenej pozornosti venovanej vyjednávaniu medzi sociálnymi partnermi, predovšetkým v eurozóne, kde členské štáty už nemajú k dispozícii nástroj devalvácie, sa vzťahy medzi odbormi a združeniami podnikateľov stanú neoddeliteľnou súčasťou stratégie Komisie. Riešením by mohlo byť intenzívnejšie a funkčnejšie využívanie makroekonomického dialógu, ktorý by vládám a sociálnym partnerom umožnil efektívne spoločné hodnotenie hospodárskej situácie na úrovni EÚ a potrebných opatrení v úzkom spojení s postupmi sociálneho dialógu na úrovni členských štátov.

1.14 Na dosiahnutie účinnej koordinácie európskej hospodárskej politiky je nutné prijať referenčný makroekonomický rámec a výhľadový makroekonomický rámec. EHSV preto dúfa, že budú zaručené také podmienky, ktoré Eurostatu poskytnú vhodné informačné bázy, aby Európska komisia mohla vypracovať správne výhľadové návrhy a aby vznikla vzájomná aktívna podpora medzi ostatnými zainteresovanými orgánmi: Európskou centrálnou bankou, Európskou radou, Európskym parlamentom a parlamentmi členských štátov.

1.15 EHSV dúfa, že koordinácia hospodárskej politiky v Európe bude aspoň pre krajiny eurozóny prvým krokom k skutočnej spoločnej hospodárskej politike a ku koordinácii fiškálnych politik.

1.16 Keď sa okrem fiškálnej a menovej politiky v rámci užšej hospodárskej a politickej koordinácie v eurozóne zlepši aj koordinácia mzdovej politiky, musí sa rešpektovať slobodné vyjednávanie. Štátom stanovené ciele pre kolektívne vyjednávanie alebo dokonca štátom nariadené krátenia miezd sú v tejto súvislosti neprijateľné a treba ich odmietnuť.

2. Upevňovanie hospodárskeho riadenia v oznámení Európskej komisie⁽¹⁾

2.1 V tomto oznámení Komisie sa ďalej rozvíjajú politické myšlienky vytýčené v jej oznámení „Posilnenie koordinácie hospodárskej politiky“⁽²⁾ a usmernenia odsúhlasené na zasadnutí Európskej rady EUCO 13/10, ktoré odzrkadľujú doteraz dosiahnutý pokrok pracovnej skupiny pre správu ekonomických záležitostí (VAN ROMPUYOVA pracovná skupina).

2.2 Na základe dokumentu Komisie sa implicitne uznáva, že účinky finančnej a ekonomickej krízy vyvolali tlak na hospodársku a sociálnu stabilitu EÚ všeobecne a EMÚ konkrétne, pričom sa prejavila slabá schopnosť koordinácie európskej hospodárskej politiky.

2.3 V tejto súvislosti si oznámenie kladie za úlohu vytvoriť rámec opatrení schopný zabezpečiť lepšiu koordináciu európskej hospodárskej politiky medzi 27 členskými štátmi a hlavne medzi 16 členskými štátmi EMÚ, pre ktoré existujú špecifické pravidlá. Navrhovaná štruktúra smeruje k zjednoteniu Paktu stability a rastu so stratégie Európa 2020.

2.4 V rámci procesu posilnenia európskeho hospodárskeho riadenia Komisia hodlá dosiahnuť najmä tri ciele.

2.4.1 Prvým cieľom je posilnenie koordinácie a dohľadu nad hospodárskou politikou s cieľom

— znížiť nerovnováhu medzi členskými štátmi prostredníctvom silnejšieho makroekonomického dohľadu založeného na mechanizmoch varovania a sankcií,

— zvýšiť homogenosť štátnych fiškálnych rámcov prijatím jednotných minimálnych požiadaviek členskými štátmi a prejsť z ročného na viacročné rozpočtové plánovanie,

— zvýšiť účinnosť Paktu stability a rastu zameraním sa na dynamiku dlhov a deficitov.

2.4.2 Druhým cieľom je vytvorenie systému preventívnych opatrení a sankcií, ktoré by sa uplatňovali v prípade porušenia pravidiel zo strany členských štátov a EÚ.

2.4.3 Tretím cieľom je vyhlásenie európskeho polroku anticipačnej koordinácie hospodárskej politiky, ktorá by platila aj pre štrukturálne reformy a opatrenia na podporu hospodárskeho rastu obsiahnuté v stratégii Európa 2020.

⁽¹⁾ KOM(2010) 367 v konečnom znení.

⁽²⁾ KOM(2010) 250 v konečnom znení.

2.5 Tieto ciele Komisia previedla do sekundárnej legislatívy balíkom šiestich schválených oznámení⁽³⁾ z 29. septembra 2010, v ktorých sa podrobne hovorí o konkrétnych spôsoboch dosiahnutia týchto cieľov. Budú témou dvoch špecifických stanovísk EHSV, z ktorých prvé bude o reforme SPP a druhé o makroekonomickej nerovnováhe. V tomto stanovisku sa preto obmedzíme len na všeobecné úvahy o celkovom systéme riadenia navrhovanom Komisiou a nebudeme podrobne skúmať legislatívny balík, ktorým sa budú špecificky zaoberať uvedené dve stanoviská.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Je potrebné privítať rozhodnutie Komisie začať proces skutočného prehlbovania koordinácie európskej hospodárskej politiky. Ide o nutnosť, na ktorú už dávno upozorňovali mnohé európske inštitúcie (medzi inými aj Európsky parlament) a neinštitucionálne organizácie. EHSV vo svojich predchádzajúcich stanoviskách venovaných tejto problematike⁽⁴⁾ už niekoľko krát upozornil, že je dôležité zvýšiť integráciu riadenia Európskej únie.

3.2 Finančná a hospodárska kríza podrobila tvrdej skúške výrobnú, sociálnu a politickú stabilitu EÚ vo všeobecnosti a zvlášť stabilitu európskej hospodárskej a menovej únie⁽⁵⁾.

3.3 Zdá sa, že sociálna a hospodárska situácia podlieha nestabilite a neistote. Z toho vyplýva nutnosť efektívnej organizácie a dobrého fungovania inštitúcií. Je čoraz zrejmejšie, že bez spolupráce aktérov hospodárskych politík na národnej úrovni nie je možné viesť spoločným smerom všetky členské štáty, ktoré musia čeliť výzvam globalizácie v oblasti výroby a financií a prebiehajúcich hlbokých zmien v oblasti technológií.

⁽³⁾ KOM(2010) 522 až KOM(2010) 527; podrobnosti pozri na stránke: http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/eu_economic_situation/2010-09-eu_economic_governance_proposals_en.htm

⁽⁴⁾ Stanoviská EHSV na tieto témy: „Dôsledky krízy štátneho dlhu pre správu EÚ“, Ú. v. C 51, 17.2.2011, s. 15, „Hospodárska obnova: súčasná situácia a konkrétne iniciatívy“, Ú. v. C 48, 15.2.2011, s. 57, „Finančná kríza: vplyv na reálnu ekonomiku“, Ú. v. EÚ C 255, 22.9.2010, s. 10, „Hospodárska politika, ktorá podporuje európsku priemyselnú stratégiu“, Ú. v. EÚ C 10, 15.1.2008, s. 106, „Všeobecné usmernenia hospodárskej politiky a hospodárske riadenie ako podmienka lepšieho zosúladenia hospodárskych politík v Európe“, Ú. v. EÚ C 324, 30.12.2006, s. 49, „Posilnenie hospodárskeho riadenia - reforma Paktu stability a rastu“, Ú. v. EÚ C 88, 11.4.2006, s. 68.

⁽⁵⁾ Ako na verejnej diskusii v Európskom parlamente 5. júla 2010 uviedol Olli REHN, člen Európskej komisie zodpovedný za hospodárske a menové záležitosti, kríza odhalila významné systémové nedostatky v súčasnej hospodárskej a menovej únii. *Jednoducho povedané potrebujeme lepšiu a užšiu koordináciu hospodárskej politiky EÚ. Tiež je potrebné, aby sa prísnejšie uplatňovali pravidlá hospodárskej a menovej únie.* Pravidlá sú nanič, ak nie sú dodržiavané. (REHN O., „Posilnenie hospodárskej dôvery v Európe“, príhovor v komisii ECON Európskeho parlamentu, Štrasburg, 5. júla 2010).

3.4 Absencia koordinácie hospodárskej politiky môže za to, že kríza už spôsobila EÚ celý rad zvlášť vážnych hospodárskych a sociálnych následkov, hlavne pokiaľ ide o príležitosti v oblasti rastu a zamestnanosti. Tieto dôsledky boli jasne rozpoznané v návrhu správy o finančnej, hospodárskej a sociálnej kríze, ktorý Európskemu parlamentu predložila spravodajkyňa Pervenche BERÈS⁽⁶⁾.

3.4.1 Hrubý domáci produkt (HDP) v EÚ po namáhavom raste v roku 2008 (+0,5 %) výrazne poklesol v roku 2009 (-4,2 %) a v rokoch 2010 a 2011 by sa mal pomaly opäť zvyšovať (prognóza na rok 2010 je +1,0 % a na rok 2011 +1,7 %). Prudký pokles je zvlášť výrazný v troch pobaltských krajinách (do konca roku 2011 stratí Lotyšsko 22 % HDP dosiahnutého v roku 2007) a v Írsku, v menšej miere v Taliansku, Grécku a Fínsku. Zároveň sa v období 2007 až 2009 o 12 % znížil export členských štátov, smerujúci do iných členských štátov, ako aj do krajín mimo EÚ, pričom vo Fínsku, Malte, Bulharsku, Švédsku, Estónsku a Spojenom kráľovstve⁽⁷⁾ tento pokles presiahol 15 %.

3.4.2 Väčšina členských štátov sa teda vzdialila od cieľov stanovených Lisabonskou stratégiou pre trh práce. Miera zamestnanosti v EÚ sa znížila zo 65,4 % v roku 2007 na 64,6 % v roku 2009, pričom toto zníženie bolo v Estónsku, Írsku, Španielsku a Lotyšsku vyššie než päť percentuálnych bodov. Miera nezamestnanosti v EÚ sa zvýšila zo 7,1 % na 8,9 %, pričom hranicu 10 % prekročila v Španielsku (kde dosiahla 18 %), na Slovensku, v Írsku a pobaltských krajinách.

3.5 Vzhľadom na túto zvlášť kritickú situáciu, ktorá si vyžaduje zvláštne riešenia, pretrvávajú určité rozpaky, pokiaľ ide o prístup a časový harmonogram Komisie v súvislosti s posilnením hospodárskeho riadenia v Európe. Sú to činitele, ktoré okrem toho, že bránia čo možno najširšej akceptácii začateho procesu v rámci európskych inštitúcií a verejnej mienky, by mohli znejasniť samotný cieľ navrhovanej koordinácie.

3.6 Opatrenia EÚ na posilnenie koordinácie hospodárskej politiky sa v prvom rade nemôžu zaoberať bez stanovenia toho, čo sa naozaj chápe pod „hospodárskym riadením“ a bez pozorného zhodnotenia dôvodov, ktoré viedli v priebehu minulého desaťročia k neúčinnému uplatňovaniu Paktu stability a rastu a nedostačujúcemu dosahovaniu cieľov vytýčených v Lisabone.

3.6.1 Na jednej strane termín „riadenie“ vyvoláva predstavu decentralizovanej inštitucionálnej štruktúry, kde nekoná len

mocenské centrum, ako v členských štátoch, ale viacero subjektov, vládnych a mimovládnych, ktoré medzi sebou spolupracujú, aby dosiahli spoločné ciele. EÚ sa však nachádza v patovej situácii, do ktorej sa dostala kvôli strastiam okolo Európskej ústavy a rozšírenia na 27 členských štátov s veľmi odlišnými politickými dejinami a víziami. Z toho vyplýva, že inštitúcie EÚ a členské štáty sa musia skutočne stotožniť s hospodárskymi, sociálnymi a environmentálnymi cieľmi, ku ktorým sa približujeme len veľmi namáhavo po veľkom úsilí o vytvorenie jednotného trhu a prijatie eura v osemdesiatich a deväťdesiatich rokoch.

3.6.2 Na druhej strane sa nezdá, že by pravidlá pre budúcnosť boli založené na spoločnej analýze minulosti. Je totiž dôležité stanoviť, či kritické miesta v Pakte stability a rastu pramenia z omylov na začiatku plánovania obmedzení v rámci EMÚ pre prípady závažných kríz, z nevhodných politických rozhodnutí počas jeho uplatňovania alebo z rozdielneho ponímania cieľov a príslušných stratégií (nízka inflácia, hospodársky rast a rast zamestnanosti, úloha eura ako rezervnej meny atď.)⁽⁸⁾. Aj pri minulých paktoch stability a rastu existovali v EÚ už vyše desať rokov pravidlá správania členských štátov, ktoré však nezabránilo tomu, aby často a opakovane nedochádzalo ku kritickým situáciám.

3.6.3 Nedosiahnutie veľkej časti kvantitatívnych cieľov stanovených v Lisabonskej stratégii (aj bez ohľadu na hospodársku krízu) zároveň však vyvoláva pochybnosti o tom, či ukazovatele boli vhodne zvolené, či sú schopné účinne odraziť vývoj smerom k zvýšeniu konkurencieschopnosti a dynamike.

3.7 V druhom rade, pokiaľ ide o harmonogram, bolo rozhodnuté, že od prvého januára 2011 začne európsky polrok bez toho, aby boli najskôr stanovené pravidlá a náplň, ktoré budú uplatňované, navyše bez toho, aby boli návrhy účinne časovo zosúladené medzi rôznymi inštitucionálnymi subjektmi: Európskou komisiou, Európskym parlamentom, pracovnou skupinou pre hospodársku právu a riadenie pod predsedníctvom Hermana VAN ROMPUYA, Európskou centrálnou bankou, EHSV a Výborom regiónov. Proces diskusie by sa mal čo najrýchlejšie ukončiť schválením Európskym parlamentom, teda do leta 2011.

⁽⁶⁾ Európsky parlament: Návrh správy o finančnej, hospodárskej a sociálnej kríze: odporúčania týkajúce sa opatrení a iniciatív, ktoré treba prijať (správa v polovici obdobia). Osobitný výbor pre finančnú, hospodársku a sociálnu krízu. Spravodajkyňa: Pervenche BERÈS, 6. mája 2010.

⁽⁷⁾ Údaje pochádzajú z databázy Eurostatu zo septembra 2010 a sú uvedené v tabuľkách 1 a 2 prílohy.

⁽⁸⁾ Sám predseda Európskej rady Herman VAN ROMPUY 20. septembra 2010 uznal tento „inštitucionálny handicap“, keď povedal: „Musíme existovať s dilemou menovej únie bez pokročilej rozpočtovej únie. Od zavedenia eura európske inštitúcie nesú zodpovednosť za menovú politiku, kým členské štáty sú aj naďalej zodpovedné za vlastnú rozpočtovú politiku a koordinujú svoju hospodársku politiku. To vytvára napätie a vedie k často komplikovaným rozhodnutiam, o ktorých som hovoril ... Môžeme nariekať nad konštruktívnu chybu, ktorú niektorí nazývajú ‚dedičným hriechom eura‘. Ja by som hovoril skôr o štruktúrnom handicape. Ale v tom čase, keď prebiehali rokovania, hlavne medzi Nemeckom a Francúzskom, sme sa museli rozhodnúť. Bez tohto dedičného hriechu by sa euro ani nebolo zrodilo!“ VAN ROMPUY H., „Non pas renationalisation de la politique européenne, mais europeisation de la politique nationale“, príhovor na podujatí, ktoré usporiadal think-tank „Notre Europe“, Paríž, veľká zasadacia miestnosť politických vied (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/fr/ec/116622.pdf).

3.8 Vzhľadom na zvlášť kritickú situáciu, aká vznikla na jar roku 2010, Komisiu zjavne zaujíma skôr rýchle východisko z krízy (ktoré možno prezentovať svetovým finančným trhom a verejnej mienke) než účinnosť, ktorá by táto reakcia mohla mať zo strednodobého až dlhodobého hľadiska nielen vo finančnej oblasti, ale aj vo výrobnej, sociálnej a politickej oblasti.

3.9 Východisko z krízy si podľa Komisie vyžaduje prísnejšie pravidlá a tvrdšie postihy s menším priestorom na politické rozhodnutia členských štátov, ale s väčšou mierou automaticky uplatňovaných pravidiel. Žiaden súbor pravidiel však nedokáže účinne riešiť závažné krízové situácie, pretože tieto sú skoro vždy vyvolané mimoriadnymi a nepredvídateľnými udalosťami, ktoré unikajú prognostickým schopnostiam odborníkov, ako aj schopnosti vopred prijatých predpisov reagovať na ne. Utópia „vlády pravidiel“, ktorá zbavuje politiku bremena prijímania rozhodnutí, je ťažko uskutočniteľná a dokonca až nebezpečná do tej miery, že dáva iluzórny pocit bezpečia, pocit ochrany pred akýmkoľvek zdrojom neistoty⁽⁹⁾. Takýto prístup okrem toho zahŕňa dva druhy problémov, ktoré treba pozorne preskúmať.

3.9.1 Prvý predstavuje riziko podhodnotenia výhod prístupu Spoločenstva, kde sú zapájané inštitúcie prevažne zastupujúce európskych občanov na rozdiel od medzivládneho prístupu, kde rozhodnutia prijíma hlavne Rada a úloha Európskeho parlamentu a výborov je obmedzená. Jedinou výnimkou je v rámci európskeho polroku zapojenie Európskeho parlamentu, ktorému Komisia v januári predloží ročné posúdenie rastu, aby sa mohla začať diskusia o koordinačných usmerneniach.

3.9.1.1 Ak prevládne medzivládny prístup, môže dôjsť k rovnakému podceneniu deficitu európskeho občianstva, ku akému už došlo v súvislosti s Lisabonskou stratégiou. Pre dobré hospodárske a politické fungovanie EÚ to predstavuje rovnaký problém ako svetová kríza, teda problém, ktorý by mohol vytvoriť nový priestor ilúzii, že zavrnutím eura (a dokonca samotnej EÚ) je možné obnoviť národnú zvrchovanosť a opäť nastúpiť na cestu nepravdepodobného slobodného rozvoja národov bez európskych záväzkov a technokratov. Nie náhodou varoval pred nebezpečenstvom „renacionalizácie“ európskeho projektu všímavý pozorovateľ Európskej únie Charles KUPCHAN⁽¹⁰⁾ v článku, ktorý vyšiel 29. augusta 2010 vo Washington Post: „Európa prežíva renacionalizáciu politic-

kého života, krajiny postupne získavajú naspäť zvrchovanosť, ktorú kedysi ochotne obetovali na oltár spoločného ideálu.“⁽¹¹⁾

3.9.1.2 Zdá sa, že európski občania práve strácajú dôveru nie ani tak voči inštitúciám EÚ ako takým, ako skôr voči výhodám byť súčasťou EÚ. Prieskumy Eurobarometra⁽¹²⁾ totiž ukazujú, že medzi začiatkom roku 2007 a rokom 2010 sa znížil podiel Európanov, ktorí pokladajú členstvo svojej krajiny v EÚ za pozitívne, z 57 % na 49 % a zvýšil sa podiel tých, ktorí ho hodnotia negatívne (dnes 18 %) a tých, ktorí sú nerozhodní (29 %). Analogicky klesol aj počet občanov, ktorí sa domnievajú, že pre ich krajinu je členstvo v EÚ celkovo prospešné, z 59 % na 53 %, pričom počet tých, ktorí odpovedali, že prospešné nie je, sa zvýšil na 35 %.

3.9.2 Druhým problémom je nebezpečenstvo, že sa bude uplatňovať tradičný prístup riešenia problémov založený predovšetkým na prísnych finančných pravidlách, pokiaľ ide o rast, sociálnu rovnosť a zhoršovanie životného prostredia, a to aj napriek tomu, že sa už rozšírili presvedčivé inovatívne argumenty⁽¹³⁾.

3.9.2.1 Vzťahy medzi verejnými výdavkami, výkonnosťou hospodárstva a sociálnymi cieľmi sú zložitejšie, než by sa zdalo na základe zjednodušujúcej hypotézy kompromisov medzi spravodlivosťou a účinnosťou. Dobře vypracované systémy sociálneho zabezpečenia a právnych predpisov v oblasti životného prostredia umožňujú ešte zvýšiť účinnosť a konkurencieschopnosť, keďže ich možno považovať za produktívny faktor, ktorý prispieva k stabilite a hospodárskej dynamike v post industriálnych ekonomikách.

3.9.2.2 To platí ešte viac vo fáze krízy, ktorou teraz prechádzajú európske ekonomiky. V Pláne hospodárskej obnovy Európy⁽¹⁴⁾ Komisia uznala jednak, že je nutné „znižovanie nákladov obyvateľstva spojených s hospodárskym poklesom a jeho vplyvu na najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva“, ako aj skutočnosť, že krízu treba chápať ako príležitosť na urýchlenie prechodu na hospodárstvo s nízkymi emisiami oxidu uhličitého uskutočnením stratégie, ktorej cieľom je podporovať nové technológie, vytvárať nové ekologické pracovné miesta a nové príležitosti na rýchlo rastúcich svetových trhoch.

⁽¹¹⁾ KUPCHAN, C., *As nationalism rises, will the European Union fall*, Washington Post, 29. augusta 2010. Pozri tiež úvahy o zdanení a zastúpení DE GRAUWE P., *Why a tougher Stability and Growth Pact is a bad idea*, VoxEU.org, na internetovej stránke <http://www.voxeu.com/index.php?q=node/5615>.

⁽¹²⁾ Údaje Eurobarometra 73 – prvé výsledky uvedené v obrázkoch 1 a 2 prílohy.

⁽¹³⁾ Na tému udržateľnosti životného prostredia pozri DALY H., *Beyond Growth: The Economics of Sustainable Development*, Edizioni di Comunità, 2001), 1996. Na tému sociálneho zabezpečenia a spravodlivosti pozri BEGG I., FERRERA M., HODSON D., MADSEN P., MATSAGANIS M., SACCHI S., SCHELKE W., *The Cost of Non Social Policy: Literature Review*, správa Európskej komisie, Brusel, 2003. Na tému modelu ľudského rozvoja pozri SEN A., *Inequality Reexamined*. Il Mulino, 2010), 1992; SEN A., *Development as Freedom*. Mondadori, 2000), 1999.

⁽¹⁴⁾ Pozri KOM(2008) 800 v konečnom znení – Plán hospodárskej obnovy Európy, s. 5.

⁽⁹⁾ VEROLA N., *L'Europa e la crisi: squilibri finanziari ed equilibri costituzionali*, Paper for ASTRID, 2010, na internetovej stránke <http://www.astrid-online.it/Riforma-de/Studi-e-ri/VEROLA—L-Europa-e-la-crisi—squilibri-finanziari-ed-equilibri-costituzionali.pdf> (len v taliančine).

⁽¹⁰⁾ Riaditeľ európskych štúdií „Rady pre zahraničné vzťahy“ a profesor na Georgetown University.

3.9.2.3 Okrem toho treba pripomenúť, že kríza nevznikla vo verejnom, ale v súkromnom sektore kvôli nerovnováhe medzi celosvetovým rastom ponuky tovarov a služieb a spomaľovaním rastu kúpnej sily spotrebiteľov⁽¹⁵⁾. Zhoršenie rozpočtu členských štátov voči HDP je z veľkej časti len dôsledkom núdzových opatrení ako dôsledku poklesu menovateľa (národného dôchodku) a nárastu činiteľa (verejných výdavkov na záchranu finančného a výrobného systému, ako aj automatických stabilizátorov určených na obmedzenie možných dramatických účinkov krízy)⁽¹⁶⁾. FITOUSSI má pravdu, že príčinou rozpočtových problémov EÚ nie sú ani tak rozhodnutia vlád, prijaté v rámci ich kompetencií, ako skôr zákonitý dosah ochudobňovania spoločnosti na verejné financie⁽¹⁷⁾.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Nedostatočne jasné chápanie pojmu „hospodárske riadenie“ a základných cieľov, na ktorých toto riadenie stojí, ako aj slabé povedomie o hraniciach Paktu stability a rastu a Lisabonskej stratégie spôsobujú, že členské štáty a inštitúcie EÚ musia stanoviť spoločnú stratégiu. Stratégiu, ktorá nielen oznámi oficiálne pravidlá a postupy, ale podrobne rozvedie konkrétne politické opatrenia – tým skôr, že situácia je v dôsledku hospodárskej krízy pomerne zložitá – s cieľom zlepšiť kvalitu života európskych občanov, zvýšiť mieru zamestnanosti (aj v rámci znevýhodnených skupín, ako sú osoby s postihnutím a etnické menšiny) a konkurencieschopnosť európskeho výrobného systému (vrátane malých a stredných podnikov a sociálneho hospodárstva).

4.2 Na tento účel sa pri kontrole súladu medzi príjmami a výdavkami nemožno obmedziť len na pravidlá riadneho účtovníctva, hoci tieto sú nevyhnutné. Na zvýšenie dôvery a čakávaní európskych občanov voči EÚ sú potrebné strednodobé až dlhodobé opatrenia, ktoré umožnia zosúladiť potrebnú prítomnosť s rovnako dôležitou schopnosťou zostavovať a uskutočňovať projekty hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Musí sa teda zvýšiť povedomie európskych občanov o Európskej únii ako politickom subjekte, ako ambíciou koordinovať rôzne vnútroštátne politiky smerom k skutočne spoločnému cieľu, ako subjekte aktívnom v celosvetovom meradle.

4.3 Uvedomejších európskych občanov budeme mať zvýraznením úlohy inštitúcií zastupujúcich občanov

⁽¹⁵⁾ MOP-MME, *The Challenges of Growth, Employment and Social Cohesion*, diskusný dokument na spoločnú konferenciu MOP-MME, Oslo, 13. septembra 2010, s. 67 – 73.

⁽¹⁶⁾ Agregovaný verejný dlh v eurozóne klesol z 72 % v roku 1999 na 67 % v roku 2007 (graf 3 prílohy) a v tom istom období vzrástlo zadĺženie domácností a finančného sektora (graf 4 prílohy). Zadĺženie verejného sektora sa začalo zvyšovať od roku 2008 (graf 5 prílohy), keď vlády zachránili bankový systém a podporili hospodársku činnosť v kontexte konjunkturálnej recesie (zníženie HDP a zníženie príjmov z daní).

⁽¹⁷⁾ FITOUSSI J. P., *Crise et démocratie, le paradoxe européen*, Le Monde, 16. októbra 2010. Pozri aj DE GRAUWE P., *What kind of governance for the eurozone?*, CEPS Policy Brief, č. 214, september 2010.

a sociálnych partnerov, teda Parlamentu a výborov, a zvýšením ich schopnosti pochopiť prebiehajúce zmeny. Proces koordinácie, s ktorým počíta Komisia, takto môže získať významnú demokratickú legitimitu a nájsť širokú podporu, ktorá sa javí ako potrebná na jeho účinné uplatnenie.

4.4 V súčasnosti sa však úloha Parlamentu javí ako skromná, obmedzená na začiatočnú fázu diskusií a prvé nasmerovanie priebehu koordinácie, zatiaľ čo jeho úloha by mohla byť významnejšia a účinnejšia, ak by bola jeho činnosť koordinovaná s činnosťou národných parlamentov, ktoré prerokujú a schvaľujú rozpočty jednotlivých členských štátov. Parlament môže mať zásadný význam pri stanovení toho, aké hospodárske riadenie by mala EÚ vykonávať a pri garantovaní demokratickej legitimity preventívnych a nápravných opatrení, vrátane peňažných sankcií voči členským štátom.

4.5 V tomto kontexte EHSV môže – pri zachovaní svojej úlohy poradného orgánu európskych inštitúcií – prispieť k posilneniu hospodárskeho riadenia v Európe prostredníctvom výročnej schôdze, na ktorej sa prediskutujú odporúčania a spôsob dosiahnutia konsenzu o reformách na národnej úrovni, pričom sa zohľadní sociálny dosah prijatých opatrení. Prínosom EHSV je práve to, že zastupuje organizácie, ktoré na národnej úrovni rozhodujú o sociálnom konsenze v oblasti hospodárskej politiky. Toto by mohlo EHSV umožniť významne prispieť k angažovanosti a vzbudeniu pocitu zodpovednosti nielen u politických predstaviteľov, ale predovšetkým u občanov členských štátov.

4.5.1 Takéto diskusie by sa mohli uskutočniť na jeseň po oficiálnom prijatí odporúčaní pre členské štáty. Ich závery by boli východiskom pre rokovania medzi príslušnými národnými hospodárskymi a sociálnymi radami, národnými parlamentmi a Európskym parlamentom, čo by umožnilo posúdiť prijaté stratégie, ako aj ich vhodnosť a akceptáciu na úrovni členských štátov.

4.6 Väčšia váha Parlamentu a výborov by znížila nebezpečenstvo podcenenia cieľa hospodárskeho rastu a rozvoja, pokiaľ ide o požiadavku menovej a finančnej stability a umožnila by zachovať súlad medzi Paktom stability a rastu a stratégiou Európa 2020. Aj keď hospodárska stabilita, najmä v období krízy, je základom rastu a zachovania životnej úrovne európskych občanov, vyššiu stabilitu nemožno hľadať na úkor príjmov a práv občanov. Spoločné uskutočňovanie reformy hospodárskeho riadenia a stratégie Európa 2020 by spôsobilo, že verejná mienka by ľahšie akceptovala rozpočtové obmedzenia.

4.6.1 V súčasnej situácii aj napriek tomu, že sa zdá, že Komisia má snahu dostať obidve stratégie na rovnakú úroveň, vznikajú vážne pochybnosti o tom, či skutočne existuje zámer reálne ich zjednotiť, keďže sú stále výrazne oddelené. Skôr možno hovoriť o narušení rovnováhy na úkor sociálneho rozmeru a v prospech činiteľov produktivity a flexibility práce. Tieto sú považované za schopné zvýšiť konkurencieschopnosť európskych podnikov.

4.6.2 Základným predpokladom je, že makroekonomický dohľad – spolu s tematickým dohľadom nad štrukturálnymi reformami, ktoré požaduje Komisia – vytvorí priaznivú situáciu na zabezpečenie udržateľného hospodárskeho rastu, ktorý bude v prospech tak stratégie Európa 2020, ako aj Paktu stability a rastu. Teraz už vyše desaťročné skúsenosti so spoločnou menou – a teda aj eurozónou, v ktorej nemožno menu devalvovať – však nejavia žiadne znaky toho, že by veľké rozdiely v konkurencieschopnosti v rámci EÚ a EMÚ mohli v krátkom čase zaniknúť.

4.7 Zdá sa, že pokiaľ ide o zlepšenie konkurencieschopnosti v oblasti kvality, je stratégia Európa 2020 dobre nasmerovaná, pretože stanovuje opatrenia v oblasti znalostí, inovácie a udržateľnosti životného prostredia. V hospodárskom a sociálnom kontexte Európy, ktorá sa ešte stále pomaly dostáva z krízy, sa však vytvára protirečenie medzi cieľmi stratégie Európa 2020 a posilňovaním Paktu stability a rastu.

4.7.1 Na dosiahnutie ambiciózných cieľov stratégie Európa 2020 – rastu, ktorý by bol inteligentný (založený na znalostiach a inovácii), udržateľný (efektívnejší, ekologický a konkurencieschopný) a inkluzívny (sociálna a územná súdržnosť prostredníctvom zamestnanosti so zvláštnym dôrazom na znevýhodnených pracovníkov) – sú však potrebné primerané investície. Tieto opatrenia vyžadujúce vyššie verejné výdavky priamo alebo aj prostredníctvom daňových stimulov súkromným podnikom by sa však mohli ukázať ako nekompatibilné s rozpočtovými obmedzeniami, ktoré hodlá Komisia sprísniť s cieľom vyhovieť Paktu stability a rastu a zlepšiť hospodárske riadenie.

4.7.2 Pre oblasť HDP okrem toho určite platí, že stabilita verejných financií a eura je nevyhnutným základom, na ktorom treba budovať rozsiahlu politiku rozvoja. Samotné rozpočtové pravidlá však ešte nezaručujú pozitívny rozvoj financií členských štátov z dlhodobého hľadiska. Podľa „zásady nemeniteľ-

nosti“, ktorej autormi sú STIGLITZ, SEN A FITOUSSI⁽¹⁸⁾, sa hodnota účtovných súhrnov na úrovni členských štátov nesmie odlišovať podľa inštitucionálnych, hospodárskych, sociálnych a politických rozdielov medzi rôznymi krajinami, ale porovnávať treba pokiaľ možno čo najhomogénnejšie situácie. Inými slovami na preverenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií nestačí každý rok dohliadať nad deficitom a zadlžením, ale je nutné zohľadňovať aj prognózy týkajúce sa súkromných trhov, v prvom rade finančných trhov, trhov s nehnuteľnosťami a poisťovacími produktmi, ktoré v krízových a núdzových situáciách môžu významným spôsobom vplývať na stabilitu verejných financií členských štátov, napríklad prostredníctvom opatrení na záchranu peňažných ústavov a veľkých podnikov.

4.7.3 Sústreďenie sa na nerovnováhu v oblasti konkurencieschopnosti však znamená, že je potrebné stále monitorovať dynamiku jednotkových nákladov pracovnej sily, čo zase znamená, že je potrebné venovať zvýšenú pozornosť vyjednávaniu medzi sociálnymi partnermi, zvlášť v eurozóne, kde členské štáty už nemajú k dispozícii nástroj devalvácie. Vzťahy medzi odbormi a združeniami podnikateľov by teda mali byť súčasťou stratégie vytýčenej Komisiou, jej dôležitou súčasťou, ktorá však v oznámení Komisie chýba.

4.7.3.1 Riešením by mohlo byť intenzívnejšie a funkčnejšie využívanie makroekonomického dialógu, ktoré by vládam a sociálnym partnerom umožnilo efektívne spoločné hodnotenie hospodárskej situácie na úrovni EÚ a potrebných opatrení v úzkom spojení s postupmi sociálneho dialógu na úrovni členských štátov. Po výraznom zvýšení kvality by prijal úlohu nástroja, ktorý by umožnil efektívne zapojenie sociálnych partnerov, Európskej sociálnej banky, Komisie a Rady a dokázal zosúladiť dynamiku EÚ s dynamikou členských štátov⁽¹⁹⁾.

4.8 Na prijatie účinnej koordinácie európskej hospodárskej politiky je potrebné, aby 27 členských štátov jednoducho prijalo referenčný makroekonomický rámec a výhľadový makroekonomický rámec, pretože na základe týchto rámcov sa budú vypracúvať hospodárske a daňové politiky, ktoré členské štáty stanovia a oznámia počas európskeho polroka. V tomto zvláštnom kontexte získavajú zásadný význam analýzy Eurostatu, výhľadové návrhy Európskej komisie, podporná úloha Európskej banky a správy Európskej rady a Európskeho parlamentu.

⁽¹⁸⁾ STIGLITZ J.E., SEN A., FITOUSSI J.P., *Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress*, správa prezidenta Francúzskej republiky, Paríž 2009, s. 22 – 23.

⁽¹⁹⁾ WATT A., *Economic Governance in Europe: A Change of Course only after Ramming the Ice*, Social Europe Journal, 30. júlio 2010, na internetovej stránke <http://www.social-europe.eu/2010/07/economic-governance-in-europe-a-change-of-course-only-after-ramming-the-ice/>.

4.9 Vzhľadom na silné prepojenie medzi hospodárskymi, sociálnymi a environmentálnymi cieľmi je tiež nutné prijať ukazovatele, ktoré sú komplexnejšie, než len rast HDP. Treba pripomenúť, že v oznámení Komisie s príznačným názvom „Viac ako HDP – Meradlo pokroku v meniacom sa svete“⁽²⁰⁾ sa požadujú nové ukazovatele, „ktoré presne zohľadňujú spoločenské a environmentálne úspechy (napríklad zlepšenie v oblasti sociálnej súdržnosti, fyzickej a cenovej dostupnosti základných tovarov a služieb, vzdelávania, verejného zdravia a kvality ovzdušia) a neúspechy (napríklad narastajúca chudoba, vyššia miera zločinnosti, vyčerpávanie prírodných zdrojov)“ a teda „lepšie zodpovedajú problémom občanov“.

4.10 Aby posilnenie riadenia bolo účinné a dosiahlo požadované ciele, je nutné, aby sa skutočne vykonalo päť opatrení, ktoré majú presiahnuť DHP: a) použitie environmentálnych a sociálnych ukazovateľov, b) získanie informácií skoro

v reálnom čase na prijímanie rozhodnutí, c) získanie presnejších údajov o rozdeľovaní a nerovnostiach, d) vypracovanie európskej „tabuľky“ udržateľného rozvoja, e) rozšírenie národných hospodárskych súhrnných účtov na environmentálne a sociálne otázky.

4.11 Prebiehajúce posilňovanie hospodárskeho riadenia v Európe je proces, ktorý bude ako iné procesy, ktoré prebehli v histórii EÚ, určite zložitý. Ide o črtu, ktorá je Európskej únii vlastná. Ako sa vyjadril istý taliansky novinár, je určite pravdou, že Európa je (v porovnaní s USA) „neurčitejšou“, čo spôsobuje, že od samého začiatku je stále na ceste hľadania cieľa⁽²¹⁾, dnes je však potrebné, aby táto cesta mala presné, jasné smerovanie spoločné pre európskych občanov, ich parlamenty a inštitucionálne orgány členských štátov a Európskej únie. Iba tak bude možné dosiahnuť cieľ, ktorý si Európska únia vytýčila už pri svojom vzniku.

V Bruseli 17. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

⁽²⁰⁾ KOM(2009) 433 v konečnom znení, s. 3 – 4.

⁽²¹⁾ BASTASIN C., *Questo secolo può essere ancora europeo*, Il Sole 24 ore, 2. septembra 2010.

PRÍLOHA

k Stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Nasledujúci pozmeňovací návrh, ktorý získal viac ako štvrtinu odovzdaných hlasov, bol na plenárnom zasadnutí zamietnutý:

Bod 4.7.3.1 – Pozmeňovací návrh 1, ktorý predložil pán Páleník

Po bode 4.7.3.1 pridať nový bod s číslom 4.7.4:

„4.7.4 Európska komisia sa vo svojej zvýšenej pozornosti zameranej na verejný dlh a fiškálnu udržateľnosť okrem iného zameria na implicitné záväzky, najmä súvisiace so starnutím obyvateľstva. Túto otázku je potrebné konkrétnejšie metodicky rozviesť so zreteľom na krajiny, ktoré sa vydali cestou kapitalizačných dôchodkových reforiem.“

Zdôvodnenie

V tretej časti návrhu Komisie sa uvádza zohľadnenie implicitných záväzkov, avšak bez bližšieho obsahového a aplikačného vysvetlenia, ktoré by prispelo ku kvalite predkladaného návrhu.

Výsledok hlasovania:

Za:	69
Proti:	160
Zdržali sa:	19

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Európskej centrálnej banke: Fondy na riešenie krízovej situácie bánk“

[KOM(2010) 254 v konečnom znení]

(2011/C 107/03)

Spravodajkyňa: **pani ROUSSENOVA**

Komisia sa 26. mája 2010 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Európskej centrálnej banke: Fondy na riešenie krízovej situácie bánk“

KOM(2010) 254 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 1. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára) prijal 193 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 4 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV sa podobne ako Komisia obáva predovšetkým toho, aby peniaze daňových poplatníkov neboli opäť použité na pokrytie bankových strát a v zásade podporuje vytvorenie harmonizovanej siete vnútroštátnych *ex-ante* fondov na riešenie krízovej situácie bánk (BRF), ktorá by bola spojená so súborom koordinovaných vnútroštátnych mechanizmov krízového riadenia. EHSV sa však domnieva, že v záujme vytvorenia fungujúcej schémy fondov na riešenie krízovej situácie bánk by sa členské štáty mali vopred dohodnúť na prijatí spoločných metód a jednotných pravidiel, aby nedochádzalo k narušeniu hospodárskej súťaže. Súčasný signály však vyvolávajú opačný dojem. Už niekoľko členských štátov zaviedlo alebo plánuje zaviesť fiškálne opatrenia s cieľom doplniť svoje skromné rozpočty alebo posilniť svoje trhy, t. j. nevyvážené podmienky sa už vytvorili. Ak sa realisticky pozeráme na súčasnú situáciu a prihliadame na predchádzajúce skúsenosti, je **ťažké byť optimistom**, pokiaľ ide rýchle nájdenie riešenia. Postupnejším prístupom by sa časom možno podarilo tieto rozdiely znížiť.

1.2 Čo sa týka **hospodárskej súťaže**, prvoradým cieľom by vždy malo byť zachovanie rovnakých podmienok na vnútroštátnej, európskej a celosvetovej úrovni. Pri súčasnej koncepcii schémy fondov na riešenie krízovej situácie bánk existuje riziko rušivých účinkov na vnútroštátnej úrovni, keďže by mala vplyv len na určitú časť finančného sektora, ďalej na úrovni EÚ, a to zavedením nových poplatkov pre niektoré už aj tak oslabené vnútroštátne sektory, ako aj na celosvetovej úrovni, pretože je nepravdepodobné, že sa na úrovni krajín G-20 dosiahne konsenzus.

1.3 **Hlavným problémom je makroekonomický scenár.** Všetky vnútroštátne i medzinárodné orgány vyvíjajú tlak na bankový sektor, aby banky uľahčili situáciu tým, že reálnej ekonomike poskytnú viac úverov. Nové pravidlá obozretného

podnikania, nové kapitálové požiadavky a nové dane sú považované za potrebné, pričom príslušné orgány by sa mali snažiť nájsť rozumnú rovnováhu medzi **rozdielnou potrebou kapitálu na podporu štátneho rozpočtu a potrebou reálnej ekonomiky**. V súčasnosti je schéma fondov na riešenie krízovej situácie bánk z hľadiska vyhotovenia nejakých presných kalkulácií príliš nejasná na to, aby zaistila potrebné investície do výroby, rastu a pracovných miest. Je ťažké získať prospech v oboch smeroch bez stanovenia vhodných priorit a načasovania implementácie všetkých fáz navrhovanej schémy fondov na riešenie krízovej situácie bánk.

1.4 EHSV sa domnieva, že pred prijatím akýchkoľvek krokov na zavedenie bankových odvodov by mala Komisia dôkladne posúdiť kumulatívne účinky týchto odvodov a fondov na riešenie krízovej situácie bánk a prihliadať pri tom na naše vyššie uvedené výhrady, a to najmä tie, ktoré sú vymenované v bode 1.3. K prijatiu rozhodnutia o zavedení fondov na riešenie krízovej situácie bánk je potrebné urobiť odhad toho, aké budú celkové náklady na schému, do akej miery bude mať vplyv na úverový potenciál bankového sektora a ako dlho bude trvať, kým budú fondy na riešenie krízovej situácie bánk dostatočne silné alebo dosiahnu cieľovú veľkosť. EHSV odporúča vypracovanie týchto odhadov pre najhorší možný scenár, aby sa zaistila realnosť tejto schémy a jej fungovanie v období krízy, keď na jednej strane budú mať banky ťažkosti s platením príspevkov do fondov na riešenie krízovej situácie bánk a na druhej strane budú v tomto období potrebné zdroje z týchto fondov.

2. Úvod

2.1 Európska komisia uvítala odkaz, ktorý prišiel zo zasadnutia krajín G-20 v Pittsburghu v septembri 2009, aby peniaze daňových poplatníkov neboli znovu použité na krytie bankových strát, pričom sa o dosiahnutie tohto cieľa usiluje aspoň dvomi vzájomne sa dopĺňajúcimi spôsobmi:

- a) znižovaním pravdepodobnosti zlyhania bánk prostredníctvom silnejšieho **makroekonomického a mikroekonomického dohľadu, lepšieho riadenia spoločností a prísnejších regulačných noriem**; a
- b) zaistením toho, že ak napriek týmto opatreniam dôjde k zlyhaniu, budú **na účely metodického a včasného riešenia krízovej situácie k dispozícii primerané nástroje vrátane dostatočných zdrojov**.

2.2 V oznámení KOM(2010) 254 v konečnom znení Komisia vysvetľuje svoju predstavu o tom, ako by v rámci celkového súboru nástrojov na predchádzanie krízy a krízové riadenie mohol finančný sektor prispieť k financovaniu nákladov na riešenie krízovej situácie bánk v úpadku. Komisia sa domnieva, že *ex ante* fondy na riešenie krízovej situácie bánk, financované z bankových odvodov, by mali byť súčasťou rámca finančnej stability a hlbších reforiem finančného systému zameraných na prevenciu. Sú považované za vhodný nástroj na intervenciu a riešenie situácie bánk v úpadku spôsobom, ktorý minimalizuje náklady zlyhania bánk na verejnosť. V oznámení sa objasňuje účel, potenciálna výška a podmienky, za ktorých by fondy na riešenie krízovej situácie bánk mohli byť zriadené.

2.3 Cieľom Európskej komisie je zaviesť na úrovni EÚ prístup k fondom na riešenie krízovej situácie bánk a napokon zriadiť celoeurópsky fond na riešenie krízovej situácie, ktorý predstavuje vysoko žiaduce riešenie. Komisia však uznáva, že **bez integrovaného rámca EÚ pre dozor a krízové riadenie** by bolo veľmi ťažké začať s tvorbou jednotného fondu na riešenie krízovej situácie pre celú EÚ. **Z tohto dôvodu sa za prvý vhodný krok považuje vytvorenie systému založeného na harmonizovanej sieti vnútroštátnych *ex ante* fondov na riešenie krízovej situácie prepojenej so súborom koordinovaných vnútroštátnych mechanizmov krízového riadenia.**

2.4 EHSV víta akékoľvek návrhy zamerané na posilnenie finančného sektora a predchádzanie budúcim krízam a v tejto súvislosti **v zásade** schvaľuje iniciatívy a odporúčania Komisie týkajúce sa prístupu EÚ k fondom na riešenie krízovej situácie bánk, ako sú uvedené v dokumente KOM(2010) 254 v konečnom znení, zároveň však vyjadruje aj určité obavy. EHSV si uvedomuje, že v tejto fáze by niektoré iniciatívy možno neboli pre niektoré členské štáty aplikovateľné a prijateľné, zatiaľ čo ostatné si vyžadujú ďalšie posudzovanie, analýzy a objasnenia.

2.5 Cieľom nového rámca pre krízové riadenie a predchádzanie krízam bude zabezpečiť, aby mali členské štáty v prípade závažných bankových zlyhaní spoločné nástroje,

ktoré budú môcť koordinovane použiť na ochranu celkového finančného systému, na predchádzanie nákladom pre daňových poplatníkov a zaistenie rovnakých podmienok. Od týchto **spoločných nástrojov na riešenie kríz** sa očakáva, že zaistia, aby bol riadený úpadok **spoľahlivou možnosťou pre akúkoľvek banku, bez ohľadu na jej veľkosť alebo komplexnosť**. Dôležitý je pri tom pojem **veľkosti**. Síce by „všetky“ riadené úpadky mali byť v zásade garantované, dôležité však je **definovať pojem „závažných“ alebo „veľkých“ zlyhaní. Veľmi veľké a komplexné finančné inštitúcie** (ako sú medzinárodné skupiny, a to nielen celoeurópske alebo so sídlom v Európe) **môžu prinášať výzvy**. Zlyhania vo väčšom meradle môžu vyžadovať odlišný prístup, možné zachovanie právnej subjektivity ako princíp kontinuity počas reštrukturalizácie, odpisy záväzkov a zriadenie akcionárskej štruktúry. V rámci balíka opatrení sa možno bude vyžadovať dodatočné financovanie z fondu.

2.6 Komisia prijala 20. októbra 2010 plán, v ktorom je stanovený časový harmonogram, konkrétne opatrenia, nástroje a plány pre komplexný rámec EÚ pre krízové riadenie. Na jar 2011 majú byť predložené príslušné legislatívne návrhy týkajúce sa krízového riadenia a fondov na riešenie krízovej situácie. V tejto fáze môžeme mať len určité predbežné očakávania a pripomienky. **Dátum začatia** určí smernica za predpokladu, že bude schválená. Kvalifikovaný odhad, prihliadajúci na okolnosti a prísľub Komisie schváliť príslušné legislatívne návrhy do jari 2011, môže prinajlepšom naznačovať obdobie rokov 2013 – 2014. Každý fond bude na to, aby dosiahol svoju cieľovú veľkosť, potrebovať určitý čas, nakoľko však bude zahŕňať *ex post* aj *ex ante* financovanie, teoreticky bude funkčný hneď po nadobudnutí účinnosti právnych predpisov členského štátu. Musíme však zobrať do úvahy vyjadrenie niektorých členských štátov, že v blízkom čase neplánujú zaviesť bankové odvody, pretože ich bankové sektory neboli vážne postihnuté krízou a sú naďalej stabilné. Fondy na riešenie krízovej situácie bánk treba potom považovať za **nástroj na zvládanie finančnej krízy v strednodobom až dlhodobom horizonte**.

3. Konkrétne pripomienky

3.1 Prístup k fondom na riešenie krízovej situácie bánk

3.1.1 EHSV súhlasí s prístupom Komisie, ktorá ako prvý krok navrhuje vytvorenie harmonizovanej siete vnútroštátnych fondov na riešenie krízovej situácie bánk spojenej so súborom koordinovaných vnútroštátnych mechanizmov krízového riadenia. Zároveň však odporúča, aby bola sieť fondov vytvorená postupne a starostlivo zvažujúc špecifické črty každého členského štátu. Nemecko a Švédsko začali pracovať na svojich vlastných fondoch, ktoré budú zhromažďovať peniaze z odvodov/príspevkov. **Každý z nich má svoj postup a pravidlá pre založenie fondu, a tak EHSV v tejto fáze nemôže navrhnúť, ktoré pravidlá by mali byť preferované.**

3.1.2 Vzhľadom na to, že niektoré krajiny už zavádzajú svoje špecifické národné bankové odvody, dane a systémy, EHSV sa domnieva, že v **prvom kroku by mali byť prerokované a dohodnuté určité spoločné základné princípy a parametre odvodov**, aby sa tým predišlo narušeniu hospodárskej súťaže v rámci finančného sektora EÚ. EHSV podporuje postupný prístup rozlišujúci medzi krátkodobými a strednodobými cieľmi⁽¹⁾. V krátkodobom horizonte by sa od členských štátov malo očakávať dosiahnutie dohody o základe pre odvody, o ich výške a oblasti použitia, pričom by sa vzhľadom na prebiehajúce zmeny v regulačnom rámci a na vývoj smerujúci k vyššiemu stupňu harmonizácie poskytla určitá flexibilita. Následne by bolo možné uvažovať o prístupe postupného zavádzania jednoduchých a primeraných odvodov, po ktorom by nasledovalo zavedenie harmonizovanejšieho systému bankových odvodov a fondov na riešenie krízovej situácie bánk.

3.1.3 EHSV považuje postupný prístup za vhodnejší a reálnejší, pretože má potenciál reflektovať odlišné spôsoby, akými finančná kríza ovplyvnila rôzne členské krajiny, ako aj špecifiká ich reakcií na krízu:

- Jednotlivé členské krajiny boli postihnuté krízou v rôznom čase, rôznym spôsobom a v rôznej miere. Z krízy sa taktiež dostávajú alebo dostanú v rôznom čase a moment, kedy budú schopné zriadiť svoje fondy na riešenie krízovej situácie bánk, sa bude líšiť.
- Finančné sektory niektorých členských štátov neboli vážne postihnuté finančnou krízou a nepožiadali o pomoc. Namiesto toho však bola globálnou finančnou a hospodárskou krízou s určitým časovým oneskorením zasiahnutá ich reálna ekonomika. Ich bankové sektory, i keď sú zdravé, sa ešte stále usilujú vyhnúť krízovému vývoju, pričom sa od nich zároveň očakáva, že podpora ozdravenie. Tieto krajiny možno nebudú ochotné zriadiť vnútroštátne fondy na riešenie krízovej situácie bánk vo fáze, keď by bola väčšina členských krajín na to pripravená aj kvôli tomu, že niektoré z nich majú fondy na ochranu vkladov, ktoré idú nad rámec systémov ochrany vkladov a zahŕňajú niektoré funkcie súvisiace s riešením krízovej situácie bánk.

3.1.4 EHSV víta zámer Komisie, aby bola preskúmaná „potenciálna synergia medzi systémami ochrany vkladov a fondmi na riešenie krízovej situácie“, vyjadrený v dokumente KOM(2010) 579 v konečnom znení. Výbor sa domnieva, že ak by sa rozšírila súčasná platforma financovania fondov na ochranu vkladov, funkcie slúžiace na ochranu vkladov a riešenie krízovej situácie bánk by mohol vykonávať jeden fond, pričom by nebola ohrozená schopnosť systému ochrany vkladov a jeho fondov plniť účel ochrany svojich vkladateľov. Toto preskúmanie je veľmi vhodné pre tie členské štáty, v ktorých fondy na ochranu vkladov už majú určité funkcie prevencie a riešenia krízovej situácie, spájajúc obe oblasti pôsobnosti v jednom rozšírenom fonde.

⁽¹⁾ Pozri *ad hoc* pracovná skupina pre krízové riadenie zriadená v rámci Hospodárskeho a finančného výboru, 17. september 2010.

3.1.5 EHSV chápe argument Komisie v prospech jednotného fondu na riešenie krízovej situácie pre celú EÚ, ako aj jej obavy ohľadne ťažkostí spojených so zriadením jedného fondu, a považuje jeho založenie za predčasné a v tejto fáze nevhodné. So zreteľom na minulé i súčasné skúsenosti má EHSV pochybnosti o účinnom fungovaní jednotného fondu EÚ na riešenie krízovej situácie.

3.2 Financovanie fondov na riešenie krízovej situácie bánk: odvody

3.2.1 Podľa Komisie by mali byť fondy na riešenie krízovej situácie bánk financované z príspevkov alebo odvodov platených bankami. Dňa 17. júna 2010 bola dosiahnutá dohoda na úrovni Európskej rady o tom, že bankové odvody by mali byť súčasťou dôveryhodného rámca na riešenie krízovej situácie⁽²⁾ a toto by sa malo stať jedným z princíпов, o ktoré by sa opieralo ich zavedenie.

3.2.1.1 Zatiaľ čo oznámenie objasňuje, že primárnym cieľom odvodov by malo byť to, aby banky prispievali na náklady spôsobené krízou, zmierňovali sa systémové riziká, obmedzilo sa narušenie hospodárskej súťaže a získavali sa zdroje do dôveryhodného rámca na riešenie krízovej situácie, ich jasná definícia chýba. V dokumente⁽³⁾ Hospodárskeho a finančného výboru sa definuje pojem „odvod“ ako „platba (či už poplatok alebo daň) uložená finančným inštitúciám, aby prispeli na náklady spôsobené krízou“ – odvod sa považuje za poplatok vtedy, keď slúži mimorozpočtovému fondu, a za daň vtedy, keď je súčasťou štátneho rozpočtu. EHSV od Komisie očakáva, že predloží jasnú definíciu pojmu „odvod“.

3.2.2 EHSV považuje kritériá pre odvodový základ ako aj výšku odvodov za jednu z hlavných prekážok dosiahnutia všeobecnej dohody a je presvedčený, že v prvom kroku by sa mali dohodnúť základné princípy. EHSV súhlasí s názorom Komisie, že odvodový základ by mal byť v súlade s princípmi uvedenými na strane 8 oznámenia. Malo by sa vziať do úvahy, že vnútroštátne finančné sektory sa líšia, pokiaľ ide o ich **veľkosť, systém riadenia, efektívnosť dohľadu a úroveň rizík**. Na základe týchto odlišností by zo začiatku mohla byť členským krajinám poskytnutá určitá flexibilita pri určovaní rôznych odvodových základov, avšak neskôr by mal byť tento odvodový základ harmonizovaný.

3.2.3 V oznámení sa uvažuje o tom, že by sa príspevky/odvody mohli zakladať na troch ukazovateľoch: aktíva bánk, pasíva bánk a zisky a bonusy bánk. Nakoľko aktíva a pasíva zo súvahy odrážajú rizikové faktory lepšie než iné ukazovatele, EHSV považuje zisky a bonusy bánk za menej vhodný základ na určovanie príspevkov bánk. Každý z týchto prvých dvoch odvodových základov má svoje klady a zápory, určitým prínosom by mohla byť ich kombinácia.

⁽²⁾ Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre vnútorný trh a služby, neoficiálny dokument útvarov Komisie o bankových odvodoch na prerokovanie na stretnutí EFC 31. augusta 2010, s. 4.

⁽³⁾ Hospodársky a finančný výbor, *ad hoc* pracovná skupina pre krízové riadenie.

3.2.3.1 **Aktíva bánk sú dobrým ukazovateľom ich rizika.** Odzrkadľujú prípadnú pravdepodobnosť zlyhania banky a zároveň aj výšku prostriedkov, ktoré by mali byť vynaložené na riešenie krízovej situácie banky. Rizikovo vážené aktíva, ako to navrhuje MMF⁽⁴⁾, by mohli byť tiež vhodným základom na určenie odvodov, pretože vzhľadom na všeobecnú akceptáciu bazilejských kapitálových požiadaviek sú medzinárodne porovnateľné. Keďže na druhej strane bankové aktíva podliehajú rizikovo váženým kapitálovým požiadavkám, odvody založené na nich by zdvojnásobili účinky kapitálových požiadaviek Bazilejského výboru.

3.2.3.2 **EHSV sa domnieva, že pasíva bánk** – s výnimkou garantovaných vkladov a bankového kapitálu (napr. bankový kapitál „tier 1“), no vrátane niektorých mimosúvahových položiek – sú pravdepodobne najvhodnejším základom pre príspevky/odvody bánk⁽⁵⁾. Sú dobrým ukazovateľom nákladov, ktoré by mali byť pokryté pri potrebe riešenia krízovej situácie banky, sú jednoduché a prípadné prekrytie by nedosahovalo takú mieru ako pri prístupe založenom na aktívach⁽⁶⁾, i keď určité prekrytia nemožno vylúčiť. Vylúčené by mohli byť taktiež ostatné záväzky: podriadený dlh, štátom garantovaný dlh a dlhové transakcie v rámci skupiny spoločností. Berúc však do úvahy, že jednotlivé členské štáty už zaviedli vlastné systémy odvodov so značne odlišnými odvodovými základmi, akceptovateľnejší by mohol byť najprv harmonizovaný prístup, ktorý by bol založený na všetkých pasívach a ich predchádzajúcom kvalitatívnom hodnotení.

3.2.4 EHSV súhlasí s názorom Komisie vyjadrenom v dokumente KOM(2010) 579 v konečnom znení, podľa ktorého by mal každý fond na riešenie krízovej situácie bánk dostávať svoje príspevky od inštitúcií s licenciou v tom istom členskom štáte a tento príspevok by mal pokrývať aj ich pobočky v ostatných členských štátoch. Taktó by dcérske spoločnosti podliehali odvodom hostiteľského štátu a na pobočky by sa vzťahovali odvody domovského štátu. Ak by všetky členské štáty stanovili odvody pre finančné inštitúcie podľa týchto princípov, mohlo by sa predísť riziku dvojitého vyberania odvodov a narušenia hospodárskej súťaže.

3.2.5 **EHSV kladie dôraz na to, aby bolo načasovanie zavedenia odvodov starostlivo zväžené so zreteľom na výzvy, ktorým v súčasnosti banky aj ekonomiky čelia.** Po období vážnej finančnej krízy banky obyčajne odmietajú preberať riziko a počas niekoľkých rokov majú odmietavý

prístup pri poskytovaní úverov, a to aj napriek snahe všetkých vnútroštátnych a medzinárodných orgánov, aby ich povzbudili k podpore ozdravenia hospodárstva. Banky zároveň musia znášať náklady súvisiace s novými požiadavkami na kapitál a likviditu. Finančným inštitúciám by preto na základe odhadu, ktorý odporúča EHSV v bode 1.4, mohlo byť poskytnuté adekvátne prechodné obdobie, aby posilnili svoj kapitálový základ, prispôsobili sa novému regulačnému režimu a financovali reálnu ekonomiku. V strednodobom horizonte by možno boli vhodné určité úpravy sadzby, aby sa zohľadnili akékoľvek ďalšie zákonodarné opatrenia, ako aj vývoj rámca EÚ na riešenie krízovej situácie.

3.3 *Oblasť použitia a veľkosť fondov na riešenie krízovej situácie bánk*

3.3.1 **Oblasť použitia a veľkosť fondov na riešenie krízovej situácie bánk závisí od toho, ako Komisia vymedzí úlohu fondov pri financovaní metodického riešenia krízovej situácie finančných subjektov zápasiacich s ťažkosťami, a to vrátane bánk.** EHSV podporuje názor Komisie, že fondy na riešenie krízovej situácie by mali byť k dispozícii na riešenie krízovej situácie bánk, ale ich využitie na zachraňovanie inštitúcií by malo byť jasne vylúčené. EHSV však považuje za neprijateľné, že rámec na riešenie krízovej situácie vypracovaný Komisiou **sa zameriava hlavne na bankový sektor**, nakoľko pre investorov môžu byť nebezpečné všetky finančné inštitúcie, pokiaľ na seba preberajú vysoké riziká. EHSV odporúča, aby sa **všetky banky a všetky finančné inštitúcie podliehajúce dohľadu** (s výnimkou poisťovní, pre ktoré sa v súčasnosti pripravuje samostatný systém) stali súčasťou rámca na riešenie krízovej situácie⁽⁷⁾. Týmto by sa zaistili rovnaké podmienky a predišlo by sa vyslaniu zavádzajúceho signálu pre verejnosť, že vinu za krízu nesie len jeden segment finančnej komunity.

3.3.2 V oznámení sa neuvádza, aké veľké by fondy mali byť, je však naznačené, že finančný sektor by mal znášať všetky náklady na riešenie krízovej situácie – v prípade potreby prostredníctvom finančných opatrení *ex post*. Problémom bude, ako **vypočítať vhodnú cieľovú veľkosť** pre jednotlivé krajiny. V tejto súvislosti vidíme dva problémy: jedným je, že **najsilnejšie systémy si budú porporčne vyžadovať najvyššie príspevky**, v dôsledku čoho sa vynára otázka, či sú zaistené rovnaké podmienky. Druhý problém predstavuje časový rámec použitý pre kalkulácie: **cieľová výška je vypočítaná na základe súčasnej a budúcej situácie**. Pred dosiahnutím cieľovej hodnoty sa situácia môže značne zmeniť, v dôsledku čoho bude potrebné prispôsobiť tak cieľovú výšku, ako aj príspevky. Pravidlá by mali brať do úvahy **možné zmeny počiatočných podmienok a kalkulácií**. Okrem toho, nakoľko sa riziká v priebehu cyklu menia, výška odvodu by mala byť prispôbená tak, aby pomáhala zmierniť cyklickosť finančného systému.

⁽⁴⁾ Záverečná správa MMF pre G-20 „A fair and substantial contribution by the financial sector“ (Spravodlivý a podstatný príspevok finančného sektora), jún 2010, s. 17.

⁽⁵⁾ MMF preferuje širokú škálu záväzkov, vrátane niektorých mimosúvahových položiek, no s výnimkou kapitálu a poistených záväzkov. Komisia vo svojom neoficiálnom dokumente z 20. augusta taktiež podporuje prístup založený na trhových záväzkoch. Prístup založený na diferencovaných záväzkoch prijali už štyri členské štáty.

⁽⁶⁾ Návrhy Bazilejského výboru dohliadajú na likviditu a transformačné riziká bánk.

⁽⁷⁾ V dokumente KOM(2010) 579 v konečnom znení dáva Komisia prísľub, že rámec EÚ pre krízové riadenie vo finančnom sektore sa bude uplatňovať na všetky úverové inštitúcie a na niektoré investičné firmy, a to bez toho, aby uvedené investičné firmy jasne definovala. EHSV zastáva názor, že rámec na riešenie krízovej situácie by sa mal uplatňovať na všetky finančné inštitúcie podliehajúce dohľadu.

3.4 Nezávislosť a riadenie fondov na riešenie krízovej situácie bánk

3.4.1 EHSV súhlasí s názorom Komisie, že fondy na riešenie krízovej situácie bánk by mali byť oddelené od štátneho rozpočtu. EHSV súhlasí s tým, že ich funkčná nezávislosť od vlády by bola zárukou, že sa fondy použijú výlučne na financovanie opatrení na riešenie krízovej situácie a na nič iné. Členské štáty však v súčasnosti sledujú dva rôzne prístupy pri pridelovaní finančných prostriedkov získaných z finančného sektora. Krajiny ako Nemecko, Belgicko a Švédsko sa opierajú o princíp, podľa ktorého by malo byť vytvorené jasné prepojenie medzi príjmovou a výdavkovou stranou mechanizmu na riešenie krízovej situácie. Ostatné krajiny umožňujú, aby finančné prostriedky získané z odvodov pohltil všeobecný rozpočet, pretože zámerom nie je žiadne explicitné prepojenie na rámec riešenia krízovej situácie pre finančný sektor. Ustanovenia, ktoré vytvárajú očakávanie, že finančné inštitúcie by mohli dostať podporu od vlády, by mohli ohroziť cieľ navrhovaného rámca, ktorým je priniesť metodické riešenie krízovej situácie finančných subjektov zápasiacich s ťažkosťami bez toho, aby sa na záchrane podieľali daňoví poplatníci. EHSV súhlasí s názorom Komisie, že zriadenie účelových fondov na riešenie krízovej situácie môže znížiť závislosť finančného sektora od verejných financií a zmenšiť problém morálneho hazardu v súvislosti s inštitúciami, ktoré sú „príliš veľké na to, aby mohli zlyhať“. EHSV zastáva názor, že tak ako v prípade fondov na ochranu vkladov, aj peniaze

získané z odvodov by mali podliehať kontrole a riadeniu takých orgánov, ktoré nie sú zodpovedné za fiškálne záležitosti, t. j. tých, ktorých úlohou je zabezpečiť riadenie rámca finančnej stability.

3.4.2 Pred prijatím konečného rozhodnutia o riadení fondov na riešenie krízovej situácie bánk musí byť daná jasná odpoveď na nasledujúce otázky:

- Je fond súčasťou obozretnej regulácie? alebo
- Je chápaný ako rozpočtové opatrenie s cieľom žiadať od finančného sektora, aby prispel k obnoveniu vynaložených verejných financií? alebo
- Je to len čisto fiškálny ťah zameraný na zvýšenie transparentnosti trhu prostredníctvom boja proti finančným špekuláciám?

Ak Komisia nazerá na fondy na riešenie krízovej situácie bánk ako na parafiskálne opatrenie a súčasť rámca finančnej stability, mala by zabezpečiť, že to bude správne pochopené, pretože správne riadenie fondov na riešenie krízovej situácie bánk nemôže byť vytvorené dovedy, kým nie je jasná predstava o ich povahe.

V Bruseli 16. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Európskej centrálnej banke: Regulácia finančných služieb v záujme udržateľného rastu“

[KOM(2010) 301 v konečnom znení]

(2011/C 107/04)

Spravodajca: **pán IOZIA**

Európska komisia sa 2. júna 2010 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Európskej centrálnej banke: Regulácia finančných služieb v záujme udržateľného rastu“

KOM(2010) 301 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 1. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára 2011) prijal 164 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 1 člen sa hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 „V oblasti medzinárodného dohľadu treba ešte vykonať veľmi veľa práce. Aj tá najlepšia regulácia na svete je zbytočná, ak sa nedohliada na jej uplatňovanie.“⁽¹⁾

1.2 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) víta oznámenie Komisie a považuje nový systém regulácie finančných trhov za kľúčový nástroj potrebný na oživenie udržateľného hospodárstva.

1.3 EHSV sa domnieva, že týmto otázkam sa venuje stále menej pozornosti a že potrebu prijať bezodkladné opatrenia vnímajú jednotlivé krajiny rôzne, pričom sa zdá, že už prestala byť spoločnou prioritou.

1.4 EHSV opakovane zdôrazňuje, že v tejto súvislosti je potrebné vynaložiť väčšie úsilie a dospieť k medzinárodnej dohode. Považuje však za dôležité a nevyhnutné, aby sa proces, ktorý naštartovali samotné európske inštitúcie, úspešne a rýchlo zakončil a aby sa pred ním neuprednostňoval rámec medzinárodných dohôd, ktoré – ako sme sa žiaľ nedávno mohli znovu presvedčiť – nie sú ani zďaleka zavŕšené.

1.5 EHSV kladne hodnotí navrhované opatrenia a so záujmom očakáva tie, ktoré sa ešte finalizujú, ako je napríklad plánovaná revízia smernice o trhoch s finančnými nástrojmi (STFN), potrebná na zaručenie spoľahlivosti a transparentnosti trhov, ako aj dôvery investorov, v súvislosti s ktorou bude vo vhodnom čase požiadany o konzultáciu.

1.6 EHSV podporuje Komisiu v jej snahe doviest legislatívny proces v tejto otázke do úspešného konca. Komisia by mohla

EHSV poveriť propagovaním prerokovaných návrhov, ako aj následných návrhov nariadení na úrovni členských štátov v sociálnych a hospodárskych organizáciách, ako aj v organizáciách zastrešujúcich spotrebiteľov v oblasti finančných služieb.

1.7 USA v tejto oblasti nasadili dobré tempo tým, že prijali Doddov-Frankov zákon o regulácii finančných trhov USA, ktorým sa položili základy pre väčšiu celosvetovú konvergenciu. Tento zákon rieši mnohé otázky len z hľadiska regulačného rámca a vypracovanie konečnej podoby pravidiel ponecháva na príslušné orgány alebo na neskoršie štádiá, počas ktorých sa podrobnejšie rozpracujú detaily. Pokiaľ ide o Európsku komisiu, tá už jednotlivé ustanovenia rozpracovala detailne. V konečnom dôsledku by oba tieto postupy mali dosiahnuť rovnaké ciele.

1.8 EHSV víta niektoré inovatívne rozhodnutia prijaté v legislatíve USA a navrhuje, aby Komisia podrobne preskúmala návrh zriadiť orgán na ochranu spotrebiteľov v oblasti finančných služieb. EHSV sa však nazdáva, že treba zvážiť, či by tento orgán nemal mať autonómnejšie postavenie.

1.9 Stojí tiež za pozornosť preskúmať rozhodnutia USA týkajúce sa inštitúcií, ktoré boli považované za príliš veľké na to, aby skrachovali (*too big to fail*), čo môže z hľadiska manažmentu rizík viesť k morálnemu hazardu. EHSV žiada Komisiu, aby starostlivo zvážila možnosť prijať podobné opatrenia, ktoré sa javia ako radikálne a ktoré môžu slúžiť ako odstrašujúci prvok pre niektorých manažérov finančných inštitúcií, ktorí konajú neuvážene a obzvlášť riskantne, a ktoré by mohli prispieť k efektívnejšiemu manažmentu rizík vo finančných inštitúciách.

⁽¹⁾ Dominique Strauss-Kahn, Agadir, 1. novembra 2010.

1.10 Celý proces aktualizácie regulačných predpisov by mal byť ukončený do roku 2011 a aktualizovaný systém by mal začať naplno fungovať od roku 2013. Tieto lehoty by sa mali dať stihnúť, ak sa nevykytnú žiadne problémy a všetci dodržia časový plán. EHSV má však určité obavy a domnieva sa, že sa to nemusí podariť. Komisia by mala požiadať Európsky parlament a Radu, aby urýchlili všetky aktivity súvisiace s reguláciou finančných trhov. Finančná kríza vypukla v roku 2007 a už vtedy sa začalo hovoriť o potrebe prijať prísne opatrenia na regulovanie trhov. Kríza medzičasom pohltila 2 000 miliárd USD, skrachovali mnohé podniky a zrušilo sa prinajmenšom 30 miliónov pracovných miest, pričom podľa riaditeľa MMF sa počíta so stratou ďalších 400 miliónov miest. Len v samotnom finančnom sektore bolo celosvetovo zo zamestnania prepustených prinajmenšom pol milióna ľudí. Postupne o prácu prichádzajú stále ďalší a tento trend bude ďalej pokračovať.

1.11 EHSV požaduje stabilnú, obsažnú, účinnú a vyváženú reguláciu. V snahe predísť negatívnym následkom EHSV odporúča vykonať hĺbkovú analýzu kumulatívnych regulačných iniciatív, aby sa dali prijať potrebné opatrenia pre finančný systém a kapitálový trh. Stabilný a efektívny systém by mal viesť k väčšej finančnej stabilite a dostatku likvidity v reálnej ekonomike.

1.12 Občianska spoločnosť na európskej aj národnej úrovni musí naďalej vyvíjať nátlak na príslušné inštitúcie a verejné orgány, aby vo finančnej sfére urýchlene prijali nové pravidlá. Komisia by mohla poveriť EHSV, aby v členských štátoch upozorňoval na potrebu prijať rýchle a komplexné rozhodnutia v oblasti regulácie finančných trhov. Na tento účel by mohol usporadúvať verejné iniciatívy v teréne, do ktorých by sa zapojili aj sociálni a hospodárski aktéri a organizácie zastrešujúce spotrebiteľov v oblasti finančných služieb.

2. Oznámenie Komisie

2.1 Komisia vo svojom oznámení „Regulácia finančných služieb v záujme udržateľného rastu“ opisuje dosiahnuté ciele a plán budúcich legislatívnych iniciatív, pričom vysvetľuje štyri hlavné zásady, ktorými sa riadi jej činnosť: transparentnosť, účinný dohľad, zvýšená odolnosť a finančná stabilita, a ochrana spotrebiteľa.

2.2 „Bezpečnejší, spoľahlivejší, transparentnejší a zodpovednejší finančný systém v službách hospodárstva a spoločnosti ako celku schopný financovať reálnu ekonomiku je predpokladom udržateľného rastu. Je základným doplnkom snáh Európy o konsolidáciu verejných financií a realizáciu štrukturálnych reforiem, ktorých výsledkom bude dynamicky sa rozvíjajúce hospodárstvo v budúcnosti.“ Takto sú v oznámení zhrnuté hlavné zásady, ktorými sa riadi legislatívna činnosť Komisie.

2.3 Komisia v tomto dokumente rekapituluje etapy, ktoré od vyhlásenia krízy v septembri 2008 viedli k vytvoreniu nového uceleného regulačného rámca.

2.4 Už v novembri 2008 bola zriadená osobitná skupina, ktorú viedol Jacques de Larosière, a boli prijaté rýchle opatrenia, ako napríklad revízia smernice o systémoch ochrany vkladov a smernice o kapitálových požiadavkách. Bolo tiež prijaté nariadenie o ratingových agentúrach a Komisia predložila aj dve odporúčania o zásadách odmeňovania.

2.5 Komisia prijala sériu návrhov, ktoré boli zosúladené s návrhmi predstavenými v správe skupiny. O mnohých z nich ešte diskutujú dva hlavné politické orgány EÚ, Rada a Parlament.

2.6 Komisia si želá, aby sa koordinovaným spôsobom dosiahol legislatívny posun vpred a aby sa všetky navrhované ustanovenia spracovali a transponovali do konca roku 2012.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) už vo viacerých stanoviskách vyjadril svoj postoj k ustanoveniam, ktoré Komisia zamýšľala prijať, počínajúc balíkom opatrení navrhnutými de Larosierovou skupinou až po individuálne ustanovenia, ktoré nasledovali neskôr.

3.2 Mnohé z odporúčaní a pripomienok výboru k rôznym otázkam boli zohľadnené a priniesli uspokojivé a primerané výsledky. Bude to však stačiť na to, aby sa obnovila dôvera voči trhom a orgánom dohľadu, ako aj voči verejným orgánom, ktoré v minulosti do určitej miery podporovali ultraliberálny model v presvedčení, že trh sa bude riadiť sám? Touto ilúziou sa nechali oklamať nielen členské štáty, ale aj niektorí vysoko postavení predstavitelia Európskej komisie. Trhy majú prirodzenú tendenciu iracionálne kolísť medzi averziou k riziku a samotným riskovaním. Obmedzenie týchto fluktuácií bez toho, aby sa zničili trhy, nie je ľahkou úlohou.

3.3 Komisia v oznámení implicitne priznáva omyly z minulosti, na ktoré EHSV vždy pohotovo upozornil, a predstavuje racionálny a v podstate komplexný plán na prepracovanie štruktúry dohľadu, stability a transparentnosti trhov. Toto oznámenie je dôležitým dokumentom a výbor bez váhania uznáva, že Komisia doteraz odviedla veľmi dobrú prácu.

3.4 Európsky parlament značnou mierou prispel k vylepšeniu a sprísneniu navrhovaných predpisov, pričom v niektorých prípadoch presadzoval tie isté zmeny ako výbor. Výsledkom tohto snaženia sú nariadenia a smernice, ktoré sa javia ako efektívne a ucelené.

3.5 Vo fáze implementácie sa však vyskytujú viaceré problémy. Napríklad v súvislosti s Európskym orgánom pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA), ktorý vykonáva dohľad nad poisťovacím trhom a dôchodkovými fondmi, je potrebné, aby sa uznali a zachovali odlišné charakteristiky oboch sektorov, pričom je nevyhnutné, aby sa doplnkovému dôchodkovému odvetviu venovala rovnaká pozornosť ako odvetviu poisťovníctva.

3.6 Rada prekvapujúco zohrala menej pozitívnu úlohu. Požiadala totiž Komisiu, aby znovu prehodnotila niektoré dobré návrhy, ako napríklad návrhy týkajúce sa orgánov dohľadu. Napriek tomu sa vďaka úsiliu Parlamentu a Komisie dospelo k dobrému kompromisu, i keď je pravdou, že sa toho mohlo dosiahnuť viac a že sa mohlo konať rýchlejšie, ak by jednotlivé strany nevetovali viaceré ustanovenia.

3.7 Treba si však položiť otázku: Urobilo sa všetko, čo bolo potrebné urobiť a urobilo sa to v správnom čase?

3.8 USA reagovali na požiadavky najslabších subjektov na trhu, t. j. spotrebiteľov, domáhajúcich sa regulácie a ochrany, zjavne komplexnými a rýchlejšími opatreniami, ktoré boli prijaté v Doddovom-Frankovom zákone⁽²⁾ 21. júla 2010. Treba samozrejme prihliadať na to, že rozhodovací proces v Európe je pomalší a že európske opatrenia sa podrobne zaoberajú rôznymi aspektmi, zatiaľ čo legislatíva USA poskytuje rámec pre následné zákony a nariadenia. Je dôležité, aby tieto procesy prebiehali rovnobežne a podobným tempom a aby sa nový systém regulácie vyvinul prirodzeným spôsobom.

3.9 EHSV bude pri skúmaní návrhov Komisie porovnávať obidva postupy, zhodnotí jednotlivé odpovede na konkrétne otázky a zváži, či by bolo vhodné zapracovať niektoré aspekty postupu USA do našich nariadení.

3.10 Jedným z príkladov, ktorými by sme sa mali bližšie zaoberať, je zriadenie federálneho orgánu na ochranu spotrebiteľov (*Bureau of Consumer Financial Protection*). EHSV žiada Komisiu, aby podrobne preskúmala možnosť ustanoviť podobný orgán v európskom právnom systéme.

3.10.1 Orgán zriadený v USA spadá pod americký centrálny bankový systém (*Federal Reserve*) a má rozsiahle právomoci, ktoré zahŕňajú značnú časť úloh, ktoré predtým vykonávali iné regulačné orgány na základe legislatívy o ochrane spotrebiteľov. Tento orgán bude mať výlučnú právomoc, pokiaľ ide o dohľad nad dodržiavaním pravidiel týkajúcich sa aktivít sprostredkovateľov s aktívami v hodnote viac ako 10 miliárd USD, a spoločnú právomoc s ďalšími orgánmi dohľadu, pokiaľ ide o sprostredkovateľov s aktívami v nižšej hodnote, ako je spomínaná suma.

3.10.2 EHSV sa domnieva, že by sa mali preskúmať hlavne tieto body:

— Úrad na ochranu spotrebiteľov v USA spadá pod *Federal Reserve*. Toto rozhodnutie možno odôvodniť potrebou minimalizovať administratívne náklady spomínaného orgánu. Môže však ohroziť jeho autonómiu a nezávislosť. EHSV sa preto domnieva, že by sa pre podobný orgán v EÚ mala zvážiť autonómnejšia pozícia.

— Právomoci spomínaného orgánu by sa mohli v niektorých situáciách dostať do konfliktu s právomocami orgánov dohľadu nad finančnými sprostredkovateľmi. Mal by sa vopred stanoviť hierarchický zoznam priorít, ktorý pomôže minimalizovať možné spory. Hoci stabilita sprostredkovateľov a trhov má mimoriadny význam, rovnako dôležitá je aj ochrana drobných investorov. Potreba ochrany investorov nesmie byť podriadená žiadnej inej zásade. Udržateľný rast totiž pripadá do úvahy len vtedy, ak sú jadrom celého systému potreby najslabších jednotlivcov a ich ochrana.

— Je dôležité, aby sa dôraz kládol viac na finančné služby a produkty ako na samotné finančné inštitúcie. Spomínaný orgán musí mať vlastnú jurisdikciu a musí mať možnosť zasiahnuť vždy, keď sú finančné služby alebo produkty ponúknuté verejnosti, a to aj vtedy, keď do poskytovania týchto služieb a produktov nie sú zapojení v prvom rade finanční sprostredkovatelia, ktorí už podliehajú iným formám dohľadu.

3.11 Ďalšou dôležitou otázkou, ktorú treba preskúmať, je súbor pravidiel zameraných na predchádzanie morálnemu hazardu inštitúcií, ktoré sú považované za príliš veľké na to, aby mohli skrachovať. Možnosti, ktoré zákonodarcovia USA vytvorili v tejto súvislosti, sú radikálne a majú široký rozsah. Ide o možnosť preventívneho zásahu, možnosť nariadiť predaj častí podniku v záujme vyhnutia sa systémovým rizikám, ako aj o povinné vypracovanie plánu zrušenia konglomerátov v prípadoch, keď rozsah ich aktivít sťažuje akýkoľvek zásah. Tieto pravidlá obsahujú aj ustanovenie týkajúce sa pobočiek zriadených v iných krajinách, na ktoré sa odteraz vzťahujú rovnaké opatrenia, čo bude mať dosah na aktivity niektorých významných spoločností pôsobiacich v EÚ.

3.11.1 Zriadenie Európskeho výboru pre systémové riziká (ESRB) je krokom týmto smerom. Obmedzenie moci veľkých skupín je prospešné z mnohých hľadísk. Obmedzilo by sa tým systémové riziko, čo by umožnilo bankrot zle spravovaných bánk, prospelo by to hospodárskej súťaži, vďaka ktorej by sa udržali pod kontrolou úrokové sadzby, a klienti by získali ľahší prístup k úverom. Tieto nápady už boli v minulosti prezentované a regulačné orgány im mali nepochybne venovať väčšiu pozornosť, predovšetkým vzhľadom na špecifický charakter finančného podnikania, ktoré nie je fyzicky obmedzené tak ako iné formy produkcie.

3.11.2 Hoci veľkosť má mimoriadny význam, nemali by sme zabúdať na to, že ona samotná neurčuje systémovú dôležitosť sprostredkovateľa, pretože tá závisí aj od funkcií, ktoré tento v rámci systému vykonáva, od toho, ako ľahko je nahraditeľný a tiež od toho, aké má táto skupina väzby na vnútroštátnej, ako aj medzinárodnej úrovni. Napriek tomu, že niektoré sprostredkovateľské skupiny sú neprimerane veľké, môžu spoločne skrachovať, pretože nesú tie isté riziká.

⁽²⁾ Pub.L. 111-203, H.R. 4173.

3.11.3 V oblasti finančnej regulácie EHSV zdôrazňuje nutnosť vyváženého prístupu. EHSV zdôrazňuje výrazný dlhodobý prínos prísnejšej regulácie finančných inštitúcií pre finančnú stabilitu, hospodársky rast a výkonnosť reálnej ekonomiky.

3.12 Nové finančné predpisy USA zahŕňajú medziiným aj tieto opatrenia: systém včasného varovania v prípade výrazných systémových rizík, reguláciu nebankového systému, zriadenie rady pre finančnú stabilitu, efektívnu legislatívu týkajúcu sa ratingových agentúr (CRA), opatrenia týkajúce sa transparentnosti a dôveryhodnosti neštandardných nástrojov, vrátane trhov OTC (*over-the-counter*), ako aj sekuritizáciu s cennými papiermi krytými aktívami (ABS) a hedgeové fondy.

Prvým krokom Európskej únie bolo reagovať na krízu a upozorniť na potrebu medzinárodnej koordinácie, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre zaručenie rovnakých podmienok na medzinárodnej úrovni.

3.13 Musíme si položiť otázku, či príslušné orgány v jednotlivých krajinách ako celok reagujú podobným a zosúladeným spôsobom, keďže jeden z hlavných problémov bol spôsobený rozdielmi v regulácii na jednotlivých finančných trhoch.

3.14 Európa by sa mala vyhnúť akýmkoľvek ďalším omeškaniám, pokiaľ ide o završenie jej reformného procesu, ktorý by sa mal začať transponovať do legislatívy členských štátov v roku 2013. Prípadné omeškania by boli nepriaznivé pre podniky a pre európsky finančný systém, ktorý medzinárodní investori považujú za slabo riadený vzhľadom na rozdiely medzi členskými štátmi a neefektívnosť legislatívneho modelu.

3.15 Napriek všetkým snahám Komisie regulovať jednotný trh jednotným spôsobom silné hospodárske a politické záujmy čoraz viac sťažujú úsilie vytvoriť efektívny a rozsiahly európsky systém dohľadu.

3.16 EHSV len nedávno opätovne upozornil na potrebu čo najskôr posilniť legislatívny a regulačný rámec, a preto podporuje snahu Komisie v tejto súvislosti. Občianska spoločnosť na európskej aj národnej úrovni musí naďalej vyvíjať nátlak na príslušné inštitúcie a verejné orgány, aby vo finančnej sfére urýchlene prijali nové pravidlá. EHSV môže v tomto smere zohrať dôležitú úlohu, a to priamo, aj prostredníctvom organizácií svojich členov, ktoré by mali v členských štátoch presadzovať serióznu a fundovanú diskusiu. Budúcnosť nového udržateľného hospodárstva a finančných trhov zameraných na vyvážený rozvoj a udržateľný rast bude závisieť predovšetkým od kvality finančnej regulácie. Na to, aby trh mohol do podnikania znovu zaviesť ako hlavnú zásadu etický rozmer, sú potrebné lepšie a prísnejšie pravidlá.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 V oznámení sa neuvádza žiadna zmienka o zapojení zainteresovaných strán do procesu posúdenia vplyvu, ani o opatreniach prijatých v tejto súvislosti, odhliadnuc od poznámky, že tento proces prebehol. Kto sú však zainteresované strany? Ide tu o štandardnú elektronickú konzultáciu, do ktorej boli nepochybne zapojení zástupcovia finančného sektora a nejakej skupiny expertov (ktorých tradične vyberajú predstavitelia finančného systému), a na ktorej sa len okrajovo podieľali pracujúci a spotrebiteľia? Ak je to tak, v oznámení stále nie zaručená skutočná rovnováha medzi rôznymi záujmami, ktoré by mali byť do reformného procesu zapojené už od začiatku jeho realizácie.

4.2 EHSV žiada Komisiu, aby venovala väčšiu pozornosť orgánom občianskej spoločnosti a aby zabezpečila ich skutočné zapojenie do prípravy európskej legislatívy. EHSV zároveň Komisiu vyzýva, aby efektívnejšie využívala prostriedky, ktoré má k dispozícii, na dosiahnutie lepšej medzinárodnej koordinácie medzi demokratickými inštitúciami vo všetkých členských štátoch EÚ. V tejto súvislosti by sa mal vypracovať riadny program, prostredníctvom ktorého by sa do tejto iniciatívy zapojili európski občania, a na základe ktorého by sa im poskytovali informácie o náročných, ale potrebných zmenách. Na tento program by sa mali vyčleniť primerané rozpočtové prostriedky.

4.3 V oznámení nie sú jasne opísané kumulatívne účinky jednotlivých legislatívnych iniciatív, čo možno medziiným vysvetliť aj tým, že jednotlivé opatrenia nie sú zasadené do kontextu, ako aj tým, že niektoré z nich (dohoda „Bazilej III“, budúce medzinárodné účtovné štandardy) budú v rukách tretích strán, ako napríklad v rukách Bazilejského výboru a IASB⁽³⁾.

4.4 EHSV požaduje stabilnú, obsažnú, účinnú a vyváženú reguláciu. V snahe predísť negatívnym následkom EHSV odporúča vykonať hĺbkovú analýzu kumulatívnych regulačných iniciatív, aby sa dali prijať potrebné opatrenia pre finančný systém a kapitálový trh. Stabilný a efektívny systém by mal viesť k väčšej finančnej stabilite a dostatku likvidity v reálnej ekonomike. Komisia bude mať v rámci kompletnej reorganizácie celého systému regulácie trhov zložitú úlohu. Bude totiž musieť nájsť optimálnu rovnováhu medzi obozretnými opatreniami, zvýšenými kapitálovými požiadavkami, lepším krytím rizika a jeho lepšou klasifikáciou, a hospodárskym rozvojom. A musí to dosiahnuť v situácii, keď finančnú a hospodársku krízu vážne skomplikovali opatrenia zamerané na konsolidáciu rozpočtov.

4.5 EHSV žiada Komisiu, aby sa intenzívnejšie usilovala dosiahnuť s príslušnými orgánmi najväčších krajín jednotný postoj, najmä s krajinami G20.

⁽³⁾ International Accounting Standards Board (Rada pre medzinárodné účtovné štandardy).

4.6 Komisia uvádza, že na diskusiu a schválenie čaká tridsať ďalších legislatívnych návrhov, ktoré však zatiaľ neboli zahrnuté do harmonogramu práce Parlamentu. EHSV má v tejto súvislosti značné obavy a pochybuje o tom, či sa tento program vôbec podarí splniť. Nasledujúce dve predsedníctva Rady EÚ majú pred sebou náročné úlohy a funkcia predsedu EÚ, ktorý má zabezpečiť kontinuitu a efektívnosť jednotlivých aktivít, sa ešte naplno nerozvinula. Komisia by mala požiadať Európsky parlament a Radu, aby urýchlili prijatie predpisov týkajúcich sa regulácie trhov, na ktoré sa čaká už príliš dlho.

4.7 EHSV je pripravený Komisii v tomto procese pomôcť a rád prispeje k lepšej regulácii prostredníctvom svojich stanovísk, ako aj prostredníctvom pravidelných priamych konzultácií. Komisia by mohla poveriť EHSV, aby v členských štátoch upozorňoval na potrebu prijať rýchle a komplexné rozhodnutia v oblasti regulácie finančných trhov. Na tento účel by mohol usporadúvať verejné iniciatívy v teréne, do ktorých by sa zapojili

aj sociálni a hospodárski aktéri a organizácie zastrešujúce spotrebiteľov v oblasti finančných služieb. EHSV môže spoločne so sieťou národných a medzinárodných hospodárskych a sociálnych rád významným spôsobom prispieť k úspešnému zavŕšeniu celého procesu, pričom by mohol svoju činnosť zamerať na tieto aspekty:

- udržiavanie tejto problematiky v centre pozornosti,
- posilňovanie koordinácie na európskej a medzinárodnej úrovni,
- šírenie a propagovanie návrhov, o ktorých sa diskutuje na európskej úrovni,
- poskytovanie svojich skúseností a odborných znalostí.

V Bruseli 16. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2000/25/ES, pokiaľ ide o ustanovenia pre traktory uvádzané na trh v rámci systému flexibility“

[KOM(2010) 607 v konečnom znení – 2010/0301 (COD)]

(2011/C 107/05)

Samostatný spravodajca: **Virgilio RANOCCHIARI**

Európsky parlament 10. novembra 2010 a Rada 24. novembra 2010 rozhodli podľa článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2000/25/ES, pokiaľ ide o ustanovenia pre traktory uvádzané na trh v rámci systému flexibility“

KOM(2010) 607 v konečnom znení – 2010/0301 (COD).

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru, prijala svoje stanovisko 1. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára) prijal 144 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 5 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) je presvedčený, že znižovanie škodlivých emisií oxidu uhoľnatého, oxidov dusíka, uhlíkovdioxidu a pevných častíc z motorov určených na pohon poľnohospodárskych a lesných traktorov je nevyhnutným príspevkom k dosiahnutiu tej úrovne kvality ovzdušia, s ktorou počíta EÚ.

1.2 EHSV je tiež presvedčený, že predovšetkým v období celosvetovej krízy postihujúcej oblasť financií, hospodárstva a zamestnanosti je potrebné zabezpečiť európskym výrobcom poľnohospodárskych a lesných traktorov potrebnú flexibilitu na to, aby sa im umožnil vývoj nových traktorov bez nadmerného ekonomického zaťaženia, ktoré pri súčasnej konjunktúre nemožno tolerovať.

1.3 EHSV teda podporuje návrh Komisie, ktorým sa pôvodne plánovaný flexibilný podiel 20 % zvyšuje na 50 % a pomerne sa zvyšujú aj pevne stanovené množstvá osobitne upravené v prospech malých a stredných podnikov.

1.4 EHSV sa domnieva, že vplyv zvýšenia flexibilného podielu na životné prostredie nezávisí od doby uplatňovania tohto systému, odporúča však, aby sa stanovili dátumy skončenia platnosti tých etáp, pri ktorých ešte tieto dátumy neboli stanovené. Preto zastáva názor, že je pre všetky výkonové kategórie v etape III B a budúcich etapách nevyhnutné pevne stanoviť spoločnú dobu trvania, ktorá bude buď tri roky alebo sa bude rovnať dobe trvania samotnej etapy, podľa toho čo bude kratšie.

1.5 EHSV sa domnieva, že adaptačné mechanizmy a lehoty na uskutočnenie prechodu z jednej etapy do druhej predstavujú

pre malé a stredné podniky zvlášť veľkú záťaž, pretože náklady na konštrukčné úpravy poľnohospodárskych a lesných traktorov na zabudovanie nových motorov, hlavne náklady nutné na technický výskum a vývoj a posúdenie zhody samozrejme oveľa viacej zaťažia malé podniky, než veľké priemyselné komplexy.

1.6 EHSV preto podporuje návrh, aby sa len pre malé a stredné podniky vyhradili počty motorov, ktoré budú mať výnimku.

1.7 EHSV pokladá za veľmi dôležitú podporu spoločného európskeho a medzinárodného úsilia o vypracovanie jednoznačných a všeobecne akceptovaných technických noriem s cieľom podporiť svetový obchod a stále viacej harmonizovať emisné limity platné v EÚ s limitmi, ktoré sa uplatňujú alebo platia v tretích krajinách.

1.8 EHSV je presvedčený, že ideálnym miestom na toto úsilie o harmonizáciu je Európska hospodárska komisia Organizácie Spojených národov (EHK OSN), osobitne v rámci dohovoru o celosvetovej harmonizácii z roku 1998.

1.9 EHSV zdôrazňuje, že je nevyhnutné merať emisie poľnohospodárskych a lesných traktorov v skutočných prevádzkových podmienkach a nielen skúšaním v teoretických podmienkach na skúšobnej stolici, a vyzýva Európsku komisiu, aby čo najskôr predložila návrhy plánov prevádzkového overovania zhody.

1.10 EHSV sa domnieva, že pri kontrole fungovania motorov a sústav dodatočnej úpravy výfukových plynov, ktoré sú potrebné na dosiahnutie cieľov ochrany životného prostredia, zohrávajú rozhodujúcu úlohu elektronické sústavy.

1.11 Navrhuje preto, aby Európska komisia prijala opatrenia, ktorými sa zabráni manipulovaniu s kontrolným programovým vybavením a vynúti sa schválenie takých systémov, ktoré obmedzujú využívanie poľnohospodárskych traktorov, ak sústavy dodatočnej úpravy výfukových plynov nebudú správne udržiavané.

2. Úvod

2.1 Smernica 2000/25/ES sa týka vznetrových motorov s výkonom od 18 kW do 560 kW určených na zabudovanie do poľnohospodárskych a lesných traktorov. Stanovuje limity emisií oxidu uhoľnatého, oxidov dusíka, uhlíkov a pevných častíc. V smernici sa predpokladajú čoraz prísnejšie limity emisií pre rozličné etapy so zodpovedajúcimi lehotami na prispôbenie horných hraničných hodnôt emisií výfukových plynov a pevných častíc. Ďalšie už stanovené etapy sa označujú III B (so začiatkom 1. januára 2011) a IV (so začiatkom 1. januára 2014). Pri motoroch s výkonom 37 až 56 kW neboli stanovené požiadavky týkajúce sa etapy IV, kým pre všetky ostatné motory s vyšším výkonom ešte nebola stanovená etapa nasledujúca po etape IV. Keďže sa trvanie jednej etapy počíta od dátumu povinného uplatňovania jej požiadaviek do začiatku povinného uplatňovania požiadaviek nasledujúcej etapy, môže sa počítať s tým, že v súčasnosti niektoré etapy (pokiaľ ide o špecifické výkonové kategórie) majú neobmedzené trvanie.

2.2 Ustanovenia o emisiách výfukových plynov poľnohospodárskych a lesných traktorov boli upravené v roku 2005. Práve tieto zmeny a doplnenia zaviedli pružné systémy, ktoré umožnili prijať oveľa ambicióznejšie emisné limity a zaviesť ich v krátkej lehote v súlade s lehotami stanovenými v Spojených štátoch amerických, ale zároveň sa aspoň čiastočne a zjednodušene zaviedli mechanizmy flexibility podobné tomuto právnomu predpisu, aby sa obmedzilo zaťaženie ľudských zdrojov a ekonomie výrobných podnikov. Iné právne predpisy v tomto odvetví, napríklad v Číne, Indii a Brazílii, nepočítajú s týmito mechanizmami, ale z časového hľadiska majú oveľa menej prísne lehoty uplatňovania.

2.3 Systém, ktorý prijala EÚ, umožňuje výrobcam poľnohospodárskych a lesných traktorov nadobúdať počas príslušnej etapy od svojich dodávateľov motorov určitý počet motorov, ktoré spĺňajú požiadavky platné pre predchádzajúcu etapu. Počet týchto motorov sa stanovuje iba jedenkrát pri podaní žiadosti na základe dvoch kritérií:

- (priemerný) percentuálny podiel predaja traktorov za posledných päť rokov,
- stanovené počty, ktoré sú vzhľadom na svoj obmedzený rozsah určené malým a stredným podnikom.

Počet motorov, ktoré pružný systém dovoľuje, teda nezávisí od trvania platnosti tohto systému.

2.4 Nakoniec, smernica Komisie 2010/26/EÚ z 31. marca 2010, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 97/68/ES o emisiách zo spaľovacích motorov inštalovaných v necestných pojazdných strojoch, popri iných opatreniach urýchlila v duchu primeraného zjednodušovania právnych predpisov administratívny postup pri žiadaní a overovaní v rámci systému flexibility.

2.5 Predkladaný návrh Európskej komisie berie do úvahy mimoriadne zafáženie výrobných podnikov v etape III B, pri ktorej sa prvýkrát všeobecne stanovuje zavedenie sústav dodatočnej úpravy výfukových plynov z motorov. Aj keď sú tieto technológie už známe a používajú sa v odvetví ťažkej dopravy, je potrebné ich dôkladne posúdiť, aby sa zohľadnili ťažké prevádzkové podmienky poľnohospodárskych a lesných traktorov. Konštrukcia samotných traktorov sa zasa musí úplne prepracovať, aby sa sústavy dodatočnej úpravy výfukových plynov mohli namontovať.

2.6 Na druhej strane európsky priemysel výroby poľnohospodárskych a lesných traktorov od roku 2009 závažne zasiahli účinky svetovej finančnej a hospodárskej krízy. Aj keď vidno prvé štatistické náznaky oživenia, táto kríza ešte stále ťažko dolieha na sociálnu oblasť a predovšetkým na zamestnanosť.

2.7 Návrh rozšíriť flexibilný podiel je obmedzený iba na etapu III B, ktorá sa zhoduje s najväznejším obdobím svetovej krízy.

2.8 Pokiaľ ide o skončenie etapy III B pružného systému, v návrhu Komisie sa v rozpore so zásadou postupného zavádzania etáp podľa jednotlivých výkonových kategórií motorov stanovuje jednotné časové obmedzenie.

2.9 Ak je aj vhodné stanoviť dátum skončenia platnosti pružného systému pri výkonových kategóriách s neobmedzením trvaním (pozri bod 2.1), teda bez časového obmedzenia, nezdá sa byť vhodné, aby trvanie pri iných výkonových kategóriách nebolo jednotné a pohybovalo sa od jedného do troch rokov. Zvyčajne sa takéto rozhodnutie zdôvodňuje obmedzením vplyvu na životné prostredie. V skutočnosti bude celkový počet motorov, pri ktorých je dovolený systém flexibility, určený na začiatku platnosti tohto systému podľa priemerného (percentuálneho) podielu predaja uskutočneného výrobcom za roky predchádzajúce jeho žiadosti, alebo sa pevne stanovia počty, ktoré sa nebudú meniť počas trvania platnosti systému. Výrobca zvyčajne požiada o toto množstvo, čím umožní posúdiť vplyv tohto opatrenia na životné prostredie. Doba trvania systému flexibility nemá teda žiadny ďalší vplyv na životné prostredie, pretože počet motorov s výnimkou sa stanovuje vopred.

2.10 Aby sa predišlo neodôvodneným rozdielom medzi výkonovými kategóriami, treba určiť jednotnú dobu trvania systémov flexibility pre všetky výkonové kategórie motorov a zmeniť návrh Komisie tak, aby sa takto posudzovali všetky etapy, ktoré zatiaľ nemajú stanovený dátum skončenia platnosti, ako napríklad etapa IV.

2.11 Na zachovanie rozvoja priemyslu v rámci ochrany životného prostredia je potrebné:

- zachovať konkurencieschopnosť európskeho priemyslu poľnohospodárskych a lesných traktorov zmiernením bezprostredného tlaku hospodárskej krízy,
- umožniť priemyslu, aby v priebehu etapy III B mohol ďalej financovať technický výskum a vývoj všetkých druhov výrobkov, osobitne výrobkov určených na uspokojovanie špeciálnych potrieb,
- obmedziť emisie jestvujúceho vozového parku tým, že sa bude stimulovať nahrádzanie zastaraných poľnohospodárskych a lesných traktorov traktormi, ktoré málo ovplyvňujú životné prostredie a vodičom ponúkajú vysokú úroveň bezpečnosti. Možnosť schváliť zariadenia na dodatočnú úpravu výfukových plynov ponúka iba mierne výhody z hľadiska emisií škodlivín a žiadne zlepšenie bezpečnosti.

3. Návrh zmeny a doplnenia smernice

3.1 V návrhu sa predpokladajú nasledujúce zmeny a doplnenia smernice 2000/25/ES:

3.2 Počas etapy III B je dovoľené zvýšenie počtu motorov na použitie v poľnohospodárskych a lesných traktoroch uvádzaných na trh podľa tohto pružného systému v každej výkonnej kategórii. Ide o zvýšenie počtu traktorov s výnimkou z 20 % na 50 % predchádzajúceho ročného predaja traktorov alebo alternatívna možnosť pomerne upraviť počet motorov, ktoré môžu byť uvedené na trh podľa pružného systému.

Uvádzaná platnosť týchto opatrení je do 31. decembra 2013.

3.3 Navrhovaná možnosť teda znamená posilnenie existujúceho systému flexibility. Toto riešenie sa považuje za najlepšiu možnosť, pretože dáva do rovnováhy vplyv na životné prostredie a ekonomické výhody v úsporách nákladov, ktoré

sú potrebné na to, aby sa trh mohol prispôbiť novým emisným limitom. Treba pripomenúť, že zvýšenie flexibility umožňoval už článok 4 ods. 8 spomenutej smernice 2000/25/ES.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 EHSV podporuje snahu Komisie o väčšiu pružnosť pri uplatňovaní jednotlivých etáp implementácie povolených emisných limitov oxidu uhoľnatého, oxidov dusíka, uhlíkovdioxidu a pevných častíc pri motoroch určených na zabudovanie do poľnohospodárskych a lesných traktorov.

4.2 EHSV chápe obavy Komisie o zachovanie úrovne konkurencieschopnosti a zamestnanosti európskeho priemyslu poľnohospodárskych a lesných traktorov v kontexte dôsledkov medzinárodnej finančnej a hospodárskej krízy, ale zároveň aj nutnosť zachovať vysokú úroveň ochrany životného prostredia a blahobytu občanov EÚ.

4.3 EHSV teda podporuje návrh Komisie zvýšiť na 50 % pružný podiel pre odvetvia, na ktoré sa už systémy flexibility vzťahujú podľa smernice o emisiách výfukových plynov poľnohospodárskych a lesných traktorov z roku 2000 v zmenenom a doplnenom znení, len pri etape III B.

4.4 Všeobecnejšie EHSV pokladá za veľmi dôležitú podporu spoločného európskeho a medzinárodného úsilia o vypracovanie jednoznačných a všeobecne akceptovaných technických noriem s cieľom podporiť svetový obchod a stále viacej harmonizovať emisné limity platné v EÚ s limitmi, ktoré sa uplatňujú alebo platia v tretích krajinách. Za ideálnu organizáciu na ich vypracovanie možno považovať EHK OSN v Ženeve.

4.5 Zvláštnu pozornosť si zasluhujú malé a stredné podniky tohto odvetvia. EHSV sa domnieva, že pružné adaptačné mechanizmy, realizačné lehoty na prechod z jednej etapy do etapy druhej predstavujú pre tieto podniky zvlášť veľkú záťaž vzhľadom na náklady na úpravu strojov a motorov, ktoré malé podniky zjavne zaťažia viacej, než veľké priemyselné komplexy. Z toho vyplýva, že je nevyhnutné zachovať pre malé a stredné podniky pevne stanovené počty motorov s povolenou výnimkou.

4.6 EHSV zdôrazňuje, že ak sa majú dosiahnuť stanovené ciele, treba stanoviť nielen prísne medzné hodnoty, ale aj skúšobné postupy, ktorými sa overia emisie v reálnych prevádzkových podmienkach vďaka plánom sledovania emisií motorov vykonávaného výrobcami alebo orgánmi dohľadu v sústave prevádzkového overovania zhody.

4.7 EHSV si uvedomuje skutočnosť, že ambicióznejšie znižovanie emisií si vyžaduje schválenie sústav na dodatočnú úpravu výfukových plynov a preto považuje za nevyhnutné, aby tieto sústavy nebolo možné manipulovať a aby prevádzkovatelia vykonávali správnu údržbu, ktorá zaručí ich účinnosť počas celej doby používania traktora. V opačnom prípade by mali motory vyššie emisie, než motory, ktoré vyhovujú požiadavkám už neplatných etáp. Smernica v súčasnosti stanovuje minimálne pravidlá údržby, ale nestanovuje žiadne pravidlá proti manipu-

lovaniu týchto sústav a predovšetkým ich prevádzkového programového vybavenia. EHSV odporúča, aby Komisia čo najskôr schválila ustanovenia, ktorými sa obmedzí prevádzkovanie poľnohospodárskych a lesných traktorov, ak sústavy dodatočnej úpravy výfukových plynov nebudú správne udržiavané, a zároveň sa osobám, ktoré nie sú výslovne autorizované výrobcami, zabráni prístup k programovému vybaveniu slúžiacemu na dohľad na riadnym fungovaním týchto sústav a na kontrolu emisií.

V Bruseli 16. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV)“

[KOM(2010) 537 v konečnom znení – 2010/0266 (COD)]

a „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 73/2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov“

[KOM(2010) 539 v konečnom znení – 2010/0267 (COD)]

(2011/C 107/06)

Spravodajca: **pán Gilbert BROS**

Európsky parlament (11. novembra 2010) a Rada (13. októbra 2010) sa rozhodli podľa článku 42, článku 43 ods. 2 a článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV)“

KOM(2010) 537 v konečnom znení – 2010/0266 (COD).

Európsky parlament (11. novembra 2010) a Rada (19. októbra 2010) sa rozhodli podľa článku 42, článku 43 ods. 2 a článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 73/2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov“

KOM(2010) 539 v konečnom znení – 2010/0267 (COD).

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 3. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára) prijal 96 hlasmi za, pričom 1 člen sa hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Zosúladiť nariadenie (ES) č. 73/2009 (priame platby) a nariadenie (ES) č. 1698/2005 (rozvoj vidieka) s Lisabonskou zmluvou znamená nahradiť súčasný komitologický postup rozlišovaním medzi delegovanými aktmi a vykonávacími aktmi. EHSV sa zasaďuje za to, aby sa pri vypracúvaní aktov Spoločenstva konzultovali zainteresované strany a členské štáty, a záleží mu na zachovaní tohto postupu.

1.2 Rada a Komisia si rozlíšenie medzi delegovanými a vykonávacími aktmi vykladajú rozdielne. EHSV sa preto domnieva, že o tom, aký postup bude pre každý akt zvolený, sa musí rozhodnúť podľa jasných kritérií.

1.3 EHSV zastáva názor, že delegovanie aktov musí byť bezpodmienečne presne časovo ohraničené. Okrem toho by sa

delegované akty mali obmedzovať výhradne na oblasti, v ktorých je nevyhnutné, aby sa rozhodnutia prijímali rýchlo.

1.4 Vykonávacie akty by sa mali týkať prípadov, keď je potrebné, aby bolo uplatňovanie v členských štátoch zosúladené. V niektorých oblastiach je toto zosúladenie mimoriadne dôležité, aby nedošlo k narušeniu hospodárskej súťaže. EHSV sa preto domnieva, že akty týkajúce sa napríklad osobitných pravidiel uplatňovania hlavných aktov 2. piliera SPP alebo akty spojené so zavádzaním environmentálnych opatrení by mali byť zaradené medzi vykonávacie akty, na rozdiel od toho, čo navrhuje Komisia.

1.5 EHSV pozitívne vníma skutočnosť, že Komisia využíva revíziu týchto nariadení na to, aby zaviedla niekoľko zjednodušení. Tieto zjednodušenia sa však týkajú hlavne administratívny, hoci by sa mali predovšetkým usilovať uľahčiť prácu poľnohospodárom.

1.6 EHSV sa zasadzuje za to, aby členské štáty pravidelne informovali o pokroku v oblasti rozvoja vidieka. Výbor upozorňuje, že znížením počtu správ, ktoré musia členské štáty predkladať Komisii, o pokroku dosiahnutom pri realizácii strategických plánov, by sa mohlo zredukovať množstvo informácií, ktoré sú v tejto súvislosti dostupné.

1.7 EHSV je priaznivo naklonený návrhu oslobodiť poľnohospodárov s veľmi malou plochou podniku od povinnosti deklarovať všetky poľnohospodárske plochy. Maximálna veľkosť plochy stanovená na 1 hektár by sa však mohla zvýšiť.

1.8 Pokiaľ ide o poľnohospodársky poradenský systém, EHSV schvaľuje väčšiu pružnosť, ktorú navrhuje Komisa. Členské štáty tak budú môcť vytvoriť pre poľnohospodárov primeranejší poradenský systém, ktorý sa nebude obmedzovať len na krížové plnenie.

2. Kontext stanoviska

2.1 V článku 290 a 291 Lisabonskej zmluvy sa stanovujú zmeny postupu rozhodovania Európskej komisie, Rady a Európskeho parlamentu, pokiaľ ide o pravidlá vykonávania legislatívnych textov Spoločenstva.

2.2 V návrhoch Komisie týkajúcich sa nariadenia (ES) č. 73/2009 (priame platby) a nariadenia (ES) č. 1698/2005 (rozvoj vidieka) sa plánujú dva druhy zmien:

- zmeny s cieľom zosúladiť uvedené nariadenia s Lisabonskou zmluvou,
- zjednodušenie týchto nariadení v rôznych oblastiach.

2.3 Komitologický postup sa podľa v súčasnosti platných pravidiel opiera o bývalý článok 202 zmluvy, v ktorom sa uvádza, že Rada „zverí Komisii v aktoch, ktoré prijme, právomoci k vykonávaniu pravidiel stanovených Radou. Rada môže výkon týchto právomocí určitým spôsobom vymedziť. Rada si tiež môže v špecifických prípadoch vyhraďovať výkon vykonateľných právomocí priamo pre seba.“

2.4 V súčasnosti sa teda na základe rozhodnutia Rady 1999/468/ES, tzv. rozhodnutia o komitologickom postupe, musia k návrhom textov Komisie vyjadriť štyri typy výborov:

- poradné výbory,
- riadiace výbory,
- regulačné výbory,
- regulačné výbory s kontrolou.

2.5 Vstúpením Lisabonskej zmluvy do platnosti sa článok 202 vypúšťa a rozlišujú sa dva typy aktov: delegované akty a vykonávacie akty.

2.6 Delegované akty (článok 290): ide o novú kategóriu aktov, „takmer legislatívnych“, ktorými sa dopĺňajú alebo menia určité „nepodstatné“ prvky legislatívneho aktu, pričom právomoc prijímať tieto akty zveril legislatívny orgán Komisii. V súvislosti s týmto článkom sa nepočíta so žiadnym osobitným aktom z hľadiska uplatňovania: zmluva totiž stanovuje, že toto delegovanie bude mať v každom legislatívnom texte podobu poverenia. Delegovaný akt nenadobúda účinnosť v prípade, že Európsky parlament alebo Rada voči nemu vznesu námietky.

2.7 Vykonávacie akty (článok 291): sú to akty, ktoré prijíma Komisia alebo, v osobitných, náležite odôvodnených prípadoch, ako aj v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP), Rada, s cieľom zabezpečiť jednotné podmienky na vykonávanie právne záväzných aktov Únie.

2.8 Zapojenie členských štátov do vykonávacích rozhodnutí by sa teda malo zásadne zmeniť. Na jednej strane sa klasický komitologický postup, v ktorom majú členské štáty možnosť vyjednávať, obmedzí len na prípady, keď je nevyhnutné, aby všetky členské štáty uplatňovali daný text jednotne. Na druhej strane bude o iných textoch, ktoré v súčasnosti spadajú do právomoci výborov (väčšinou regulačných), od zajtra rozhodovať len Komisia.

3. Všeobecné pripomienky týkajúce sa uplatňovania článkov 290 a 291 v prípade oboch nariadení

3.1 Návrhy Komisie podstatne menia právomoci Komisie, členských štátov a Európskeho parlamentu, pokiaľ ide o vykonávanie európskych textov.

3.2 EHSV sa zasadzuje za to, aby sa pri vypracúvaní textov Spoločenstva konzultovali všetky zainteresované strany. Preto je dôležité, aby sa delegované akty konzultovali s expertmi členských štátov, aj keď nemajú rozhodovaciu právomoc. Umožňuje to lepšie si osvojiť pravidlá už v ranom štádiu a prípadne informovať o problémoch, ktoré sa objavili.

3.3 Okrem toho, hoci to nemá nič spoločné so snahou o zosúladienie s Lisabonskou zmluvou, EHSV pripomína význam orgánov zabezpečujúcich konzultácie so zainteresovanými stranami, ktoré zastupujú občiansku spoločnosť, t. j. poradných skupín. Význam týchto dôležitých platforiem na výmenu informácií by sa nemal spochybňovať, pretože odovzdávajú Komisii odborné poznatky a názory a umožňujú zainteresovaným stranám ľahšie si osvojiť právne predpisy, ktoré sa ešte len pripravujú.

3.4 Pokiaľ ide o dĺžku delegovania aktov, EHSV sa domnieva, že by mala byť vždy presne stanovená.

3.5 EHSV konštatuje, že Rada a Komisia si rozlíšenie medzi delegovanými a vykonávacími aktmi vykladajú rozdielne. EHSV sa preto domnieva, že o tom, aký postup bude pre každý akt zvolený, sa musí rozhodnúť podľa jasných kritérií. V bodoch 3.6, 3.7 a 3.8 sa navrhujú tri kritériá.

3.6 Niektoré akty si vyžadujú zosúladené vykonávanie vo všetkých členských štátoch, keďže rozdiely v ich uplatňovaní by mohli viesť k narušeniu hospodárskej súťaže, ktoré môže negatívne ovplyvniť dobré fungovanie jednotného trhu s poľnohospodárskymi výrobkami. Toto zosúladenie uplatňovania je v niektorých oblastiach mimoriadne potrebné. V tejto súvislosti si možno položiť otázku, či by napríklad akty týkajúce sa osobitných pravidiel uplatňovania hlavných aktov 2. piliera SPP (článok 20 a článok 36 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005) a s nimi súvisiacich opatrení alebo zavádzania environmentálnych opatrení (napr. článok 38 nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 týkajúci sa osobitných pravidiel uplatňovania v súvislosti s platbami za znevýhodnenie spôsobené vykonávaním rámcovej smernice o vode) nemali byť zaradené medzi vykonávacie akty, na rozdiel od toho čo navrhuje Komisia.

3.7 Aj ďalšie rozhodnutia si môžu vyžadovať najprv konzultáciu s členskými štátmi v snahe o dobré vzájomné pochopenie všetkých strán. Komisia tak môže využiť odborné poznatky a skúsenosti členských štátov. V tomto prípade je takisto oprávnené zaradiť daný návrh medzi vykonávacie akty.

3.8 V niektorých oblastiach je nevyhnutná dobrá reakčná schopnosť, aby mohli byť rozhodnutia prijaté rýchlo. V týchto prípadoch by sa mal návrh zaradiť medzi delegované akty.

4. Konkrétne pripomienky v súvislosti s návrhmi na zjednodušenie v zmenenom a doplnenom nariadení Rady (ES) č. 1698/2005 (rozvoj vidieka)

4.1 Komisia chce znížiť počet správ, ktoré musia členské štáty predkladať Komisii o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní svojich národných strategických plánov. Toto opatrenie by mohlo predstavovať podstatné zjednodušenie pre správne orgány členských štátov. EHSV však upozorňuje, že je dôležité, aby členské štáty boli i naďalej povinné pravidelne informovať o pokroku pri realizácii.

4.2 Pokiaľ ide o uľahčenie adresnejšieho využívania poradenských služieb, zmena, ktorú navrhuje Komisia, predstavuje užitočné zjednodušenie, pretože sa uľahčujú podmienky prístupu k pomoci a ustanovuje sa, že poradenské služby sa nemusia povinne vzťahovať na všetky aspekty krízového

plnenia. Jednou z hlavných prekážok, ktoré stoja v ceste rozvoju účinných poradenských služieb pre poľnohospodárov v EÚ, je že sa tieto služby obmedzujú na overovanie uplatňovania krízového plnenia. Poľnohospodári preto často vnímajú poradcu ako kontrolóra.

4.3 Pokiaľ ide o snahu uľahčiť členským krajinám využívanie platieb na zabezpečenie „ekologického“ prepojenia oblastí ležiacich medzi oblasťami siete Natura 2000, výbor sa domnieva, že by malo byť jasné, že špecifické opatrenia a požiadavky na vnútroštátnej a európskej úrovni týkajúce sa prioritných druhov a biotopov sú navzájom prepojené.

5. Konkrétne pripomienky v súvislosti s návrhmi na zjednodušenie v zmenenom a doplnenom nariadení Rady (ES) č. 73/2009 (priame platby)

5.1 EHSV sa domnieva, že snaha o zjednodušenie by sa nemala týkať len administratívy, ale mala by tiež uľahčiť prácu poľnohospodárom.

5.2 Európsky dvor audítorov kritizoval politiku krízového plnenia v osobitnej správe zverejnenej v roku 2008. Predovšetkým odporučil zjednodušiť právny rámec. EHSV podporuje toto odporúčanie.

5.3 Komisia ďalej navrhuje nevyžadovať deklaráciu všetkých poľnohospodárskych plôch podniku od poľnohospodárov s celkovou plochou podniku menšou ako 1 hektár. EHSV víta toto zjednodušenie, pretože pomôže veľmi malým podnikom, pre ktoré môžu byť náklady na kontroly nadmerne vysoké. Maximálna veľkosť plochy stanovená na 1 hektár by sa však mohla zvýšiť.

5.4 EHSV sa tiež nazdáva, že metódy kontroly v poľnohospodárskych podnikoch by mali byť do istej miery flexibilné. Dátum kontroly a čas, ktorý kontrolór strávi v danom poľnohospodárskom podniku, by sa v niektorých prípadoch mali dať prispôbiť povinnostiam poľnohospodára. Je napríklad neprijateľné, aby poľnohospodár utrpel finančné straty v dôsledku toho, že kontrola bola stanovená na nevhodný deň a on musel byť v ten deň k dispozícii kontrolórovi.

V Bruseli 16. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. .../... o osobitných opatreniach v oblasti poľnohospodárstva v prospech najvzdialenejších regiónov Únie“

[KOM(2010) 498 v konečnom znení]

(2011/C 107/07)

Spravodajca: **José María ESPUNY MOYANO**

Európsky parlament (7. októbra 2010) a Rada (19. septembra 2010) sa rozhodli podľa článku 43 ods. 2 a článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. .../... o osobitných opatreniach v oblasti poľnohospodárstva v prospech najvzdialenejších regiónov Únie“

KOM(2010) 498 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 3. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 17. februára 2011) prijal 182 hlasmi za, pričom 9 členovia hlasovali proti a 11 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Výbor navrhuje, aby sa do právneho základu spolu s článkom 42 ods. 1 a článkom 43 ods. 2 začlenil aj článok 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, keďže odkaz len na články týkajúce sa spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) nie je dostatočný na to, aby sa prijali špecifické opatrenia pre najvzdialenejšie regióny Európskej únie.

1.2 Výbor sa nazdáva, že z článku 18 ods. 2 písm. e) je potrebné vypustiť odkaz na „objemy“ a objasniť znenie tohto ustanovenia v súvislosti s odsekom 4 toho istého článku tak, aby sa umožnila primeraná pružnosť plánovania opatrení a činností, pričom sa stanoví, že každému opatreniu sa priradí príslušný finančný výkaz namiesto objemu, a tiež by sa mal vypustiť odkaz na stropy stanovené pre činnosti, keďže tie budú stanovené na úrovni opatrení.

1.3 Výbor sa domnieva, že pokiaľ ide o ochranu krajiny a tradičných vlastností poľnohospodárskej pôdy, a najmä zachovanie kamenných stien podopierajúcich terasy, pružný prístup, ktorý sa uplatňuje v prípade Madeiry v súvislosti s dvojnásobným zvýšením prostriedkov vymedzených na maximálne ročné sumy oprávnené na pomoc Únie stanovené v prílohe I nariadenia (ES) č. 1698/2005, by sa mal rozšíriť na ostatné najvzdialenejšie regióny.

1.4 Výbor usudzuje, že do článku 22 treba vložiť nový odsek, ktorým by boli veľké spoločnosti so sídlom v najvzdialenejších regiónoch oslobodené od zákazu prijímať štátnu pomoc určenú na úhradu poľnohospodárskeho poistenia.

1.5 Výbor sa zasadzuje za to, aby sa zvýšili finančné prostriedky pre odvetvie banánov v rámci programov POSEI (Programy špecifických riešení v súvislosti s odľahlosťou a ostrovným charakterom) s cieľom znížiť negatívny vplyv, ktorý má na príjmy producentov banánov zo Spoločenstva plánované zníženie colných sadzieb na dovoz tohto ovocia do EÚ.

1.6 Výbor sa nazdáva, že osobitný režim zásobovania sa musí navrhnuť pre každý región v závislosti od miestnej poľnohospodárskej výroby, pričom jej rozvoj nesmie byť obmedzený príliš vysokou pomocou na zásobovanie výrobkami, ktoré sa vyrábajú aj lokálne.

2. Úvod

2.1 Na najvzdialenejšie regióny sa uplatňuje osobitný prístup tak, ako sa uznáva v článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, v ktorom sa stanovuje, že vzhľadom na osobitné vlastnosti a požiadavky týchto regiónov je potrebné prijať osobitné opatrenia na stanovenie podmienok na uplatnenie zmlúv a spoločných politík na uvedených územiach. V súčasnosti sa v článku 349 Zmluvy o fungovaní EÚ uvádza deväť regiónov, ktoré patria trom členským štátom:

— Guadeloupe, Francúzska Guyana, Martinik, Réunion, Svätý Bartolomej a Svätý Martin (Francúzsko);

— Azory a Madeira (Portugalsko);

— Kanárske ostrovy (Španielsko).

2.2 Pokiaľ ide o spoločnú poľnohospodársku politiku (SPP), najvzdialenejšie regióny majú k dispozícii osobitné opatrenia obsiahnuté v programoch POSEI, ktorých hlavnými nástrojmi sú:

- opatrenia na podporu miestnej výroby;
- osobitný režim zásobovania zameraný na zníženie nákladov na zásobovanie určitými základnými komoditami;
- sprievodné opatrenia určené najmä na prispôsobenie SPP osobitnému charakteru najvzdialenejších regiónov.

2.3 Osobitné opatrenia pre oblasť poľnohospodárstva v najvzdialenejších regiónoch sa po prvý krát prijali v roku 1991 pre francúzske zámorské departementy (POSEIDOM) a v roku 1992 pre Kanárske ostrovy (POSEICAN), Azory a Madeiru (POSEIMA). V roku 2001 sa upravili nariadenia POSEI, pričom sa zmenil osobitný režim zásobovania a najmä spôsob výpočtu podpory v rámci tohto režimu. V rámci tejto úpravy sa stanovilo prijatie nových opatrení na podporu miestnej výroby a zmena platných opatrení.

2.4 V roku 2006 bol režim POSEI podrobený dôležitej reforme, v rámci ktorej sa všetky tri nariadenia POSEI spojili do jedného, t. j. nariadenia Rady (ES) č. 247/2006. V tomto nariadení sa stanovila nová metóda plánovania, ktorá spočíva v decentralizácii navrhovania a zmien programov POSEI, ako aj ich riadenia a monitorovania, pričom tieto úlohy boli prenesené na príslušné orgány členských štátov. Nový režim stanovil pružnejšie riadenie lepšie prispôsobené miestnym potrebám a zjednodušenie postupov zmeny týchto programov. Táto úprava režimu POSEI odzrkadlila aj reformu SPP z roku 2003, ktorá sa týkala režimov priamej podpory pre poľnohospodárov, a to tak, že sa zohľadnil osobitný charakter poľnohospodárstva v najvzdialenejších regiónoch, ktoré boli vyňaté z rozsahu pôsobnosti úprav a oddelenia podpory.

2.5 Nariadenie Rady (ES) č. 247/2006 bolo neskôr viackrát zmenené a doplnené, aby sa zohľadnili reformy v odvetví cukru a banánov z roku 2006, ako aj hodnotenie stavu SPP, keď sa do programov POSEI presunul rozpočet zodpovedajúci opatreniam na priamu podporu, ktorá sa pred tým riadila podľa nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003, ako aj ďalšie presuny priamej podpory, ktoré sa uskutočnili v rokoch 2007 a 2008.

2.6 V súčasnosti môžeme konštatovať, že programy POSEI sú ekvivalentom prvého piliera SPP pre najvzdialenejšie regióny a že je potrebné udržať ich nástroje pomocou adekvátnych finančných prostriedkov.

3. Zhrnutie návrhu Komisie

3.1 V prvom rade treba uviesť, že táto zmena a doplnenie nariadenia Rady č. 247/2006 zodpovedá potrebe prispôbiť ho nedávnomu vývoju právnych predpisov, a najmä nadobudnutiu účinnosti Lisabonskej zmluvy s následným zavedením postupu spolurozhodovania pre spoločnú poľnohospodársku politiku. Preto treba rozlišovať medzi právomocami udelenými Komisií, ustanovenými v článku 290, aby na jednej strane mohla prijímať nelegislatívne akty (delegované akty) všeobecnej pôsobnosti, ktorými sa dopĺňajú alebo menia niektoré nepodstatné prvky legislatívneho aktu, a na druhej strane právomocami udelenými Komisií, aby mohla prijímať vykonávacie akty, ustanovenými v článku 291.

3.2 Táto zmena nariadenia sa tiež zameriava na prepracovanie a zmenu jeho štruktúry v záujme jasnosti a transparentnosti, aby sa jeho ustanovenia lepšie prispôbili poľnohospodárskej realite režimu POSEI.

3.3 V tomto novom nariadení sa explicitnejšie uvádzajú hlavné ciele, ktoré sa v rámci režimu POSEI sledujú a zdôrazňuje sa hlavná úloha programov POSEI. Do textu nariadenia sa ďalej zaviedli určité ustanovenia týkajúce sa plánovania, ktorého cieľom je pružnejšia úprava programov, a teda lepšie prispôbovanie sa potrebám najvzdialenejších regiónov.

3.4 Ďalej sa navrhuje niekoľko veľmi konkrétnych zmien:

- rozšírenie možnosti spätného vývozu miestne spracovaných výrobkov z výrobkov, ktorým bola poskytnutá pomoc na základe osobitného režimu zásobovania bez vrátenia výhody, na francúzske zámorské departementy;
- zvýšenie maximálneho stropu na financovanie osobitného režimu zásobovania v prípade najvzdialenejších regiónov Francúzska a Portugalska bez toho, aby sa zvýšil celkový rozpočet;
- do textu nariadenia sa zaraďuje povinnosť uviesť v programoch spôsob stanovenia výšky pomoci pre miestnu poľnohospodársku výrobu.

3.5 Okrem toho sa spresnilo, že osobitný režim zásobovania sa musí navrhovať pre každý región v závislosti od miestnej poľnohospodárskej výroby, pričom jej rozvoj nesmie byť obmedzený príliš vysokou pomocou na zásobovanie výrobkami, ktoré sa vyrábajú aj lokálne.

3.6 Nový návrh nariadenia neobsahuje zmeny týkajúce sa zdrojov financovania, ani zmeny intenzity financovania, v každom prípade sa dôležité zmeny týkajú štruktúry, a nie podstaty nariadenia.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 Poľnohospodárstvo najvzdialenejších regiónov je významnou súčasťou miestneho hospodárstva, pokiaľ ide o zamestnanosť, a taktiež dôležitou oporou miestneho agropotravinárskeho priemyslu, ktorý je najdôležitejšou časťou priemyselnej výroby týchto regiónov.

4.2 Pre poľnohospodársku výrobu najvzdialenejších regiónov je však príznačná veľká zraniteľnosť spôsobená najmä problémami, ktoré vyplývajú zo vzdialenosti, veľkosti miestnych trhov, ich rozdrobenosti, nepriaznivých klimatických podmienok, malej veľkosti podnikov alebo nízkej úrovne diverzifikácie plodín. Tieto faktory prispievajú k značnému zníženiu jej konkurencieschopnosti v porovnaní s kontinentálnou výrobou. Okrem toho, miestne poľnohospodárstvo je vo veľkej miere závislé od vonkajších trhov, a to pokiaľ ide o dodávky surovín, ako aj uvádzanie výrobkov na trh, v zemepisných podmienkach veľmi vzdialených od zdrojov dodávok y od trhov.

4.3 Vo väčšine najvzdialenejších regiónov sa poľnohospodárska výroba vyznačuje veľmi výrazným rozdielom medzi poľnohospodárstvom zameraným na vývoz a poľnohospodárstvom zameraným na zásobovanie miestnych trhov. Výroba určená na vývoz však musí čeliť konkurencii výroby z krajín svetového trhu (Stredozemie, Latinská Amerika atď.), ktoré tiež predávajú svoju výrobu na európskom kontinente, a to za nižšie ceny a za čoraz priaznivejších podmienok, čo je výsledkom postupnej liberalizácie režimu obchodovania s poľnohospodárskymi výrobkami v EÚ.

4.4 Odvetvie banánov v Spoločenstve je príkladom znepokojujúceho postupného znižovania ochrany hlavných produktov najvzdialenejších regiónov určených na vývoz. Európska únia podpísala 15. decembra 2009 v rámci Svetovej obchodnej organizácie multilaterálnu dohodu o obchodovaní s banánmi, v ktorej sa stanovilo zníženie cla na 176 € za tonu, ktoré sa v rokoch 2017 až 2019 zníži na 114 € za tonu. Navyše boli podpísané dohody o pridružení s Kolumbiou, Peru a krajinami Strednej Ameriky a pravdepodobne v blízkej budúcnosti bude podpísaná dohoda o pridružení s Ekvádorom. V týchto dohodách sa stanovuje ešte väčšie zníženie colných sadzieb od roku 2020, a to vo výške iba 75 € za tonu.

4.5 Reforma režimu POSEI z roku 2006 mala pozitívny vplyv na lepšie prispôbenie režimu osobitným podmienkam poľnohospodárstva najvzdialenejších regiónov a zároveň priznala vnútroštátnym a regionálnym orgánom väčšie právomoci pri vytváraní programov, čo by zúčastneným stranám umožnilo priamejšie sa podieľať na vymedzovaní podporných opatrení.

4.6 Navrhovaná zmena prináša väčšie zosúladenie ustanovení nariadenia so súčasným fungovaním režimu a väčšiu pružnosť pri prispôbovaní programov potrebám každého regiónu.

4.7 Pokiaľ ide o zosúladenie s Lisabonskou zmluvou, Komisia vynaložila veľké úsilie, aby určila pomer medzi delegovanými aktmi a vykonávacími aktmi a nezmenila pritom platné ustanovenia, a tak zabezpečila zachovanie súčasného fungovania režimu, hoci jej návrh je trochu unáhlený, keďže nezohľadňuje všetky informácie zatiaľ ešte neznámeho obsahu nariadenia, ktoré ustanoví nové postupy komitológie.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 Nariadenie POSEI v súčasnosti vychádza z dvojitého právneho základu: z dvoch článkov týkajúcich sa spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (bývalé články 36 a 37) a osobitného článku týkajúceho sa najvzdialenejších regiónov (bývalý článok 299 ods. 2). V návrhu reformy nariadenia sa však právny návrh obmedzuje na nové články 42 a 43 ods. 2 týkajúce sa SPP a vynecháva sa nový článok 349 týkajúci sa najvzdialenejších regiónov. Jediný odkaz na články týkajúce sa SPP nie je dostatočný na to, aby sa prijali špecifické opatrenia pre najvzdialenejšie regióny, keďže osobitný článok je právnym základom pre všetky ustanovenia, ktoré sa týkajú výnimocností ich podmienok spojených s ich vzdialenosťou.

5.2 V článku 18 sa navrhujú nové ustanovenia, ktorými sa stanovuje povinný obsah programov POSEI predložených príslušnými vnútroštátnymi orgánmi. Pri výklade niektorých z týchto ustanovení však vznikajú pochybnosti. Malo by sa vypustiť písmeno e) článku 18, pretože toto ustanovenie nie je jasné a navyše zbytočné, pretože sa v ňom opakuje to, čo sa uvádza v odseku 4 toho istého článku, keďže pre každú činnosť sa upresňujú podmienky pomoci a výrobkov. Zaradenie objemov ako povinného prvku opatrení je skôr komplikáciou než pomocou; každé opatrenie obsahuje niekoľko činností a z praktického hľadiska nie je užitočné odkazovať pri popise opatrení na objemy. Vymedzenie maximálneho stropu pre každú činnosť v článku 18 ods. 4 nie je potrebné a znižuje pružnosť riadenia, keďže už je stanovená pomoc pre každú činnosť, ako aj príjemcovia činnosti.

5.3 Pokiaľ ide o ochranu krajiny a tradičných vlastností poľnohospodárskej pôdy, a najmä zachovanie kamenných stien podopierajúcich terasy, v niektorých najvzdialenejších regiónoch je tiež v dôsledku náročného terénu a vlastností pôdy potrebné stimulovať ochranu týchto vlastností vzhľadom ich zásadný význam pre tradičnú krajinu a riadnu ochranu pôdy. V článku 21 ods. 1 sa preto musí pružný prístup, ktorý sa uplatňuje v prípade Madeiry v súvislosti s dvojnásobným zvýšením prostriedkov vymedzených na maximálne ročné sumy oprávnené na pomoc Únie stanovené v prílohe I nariadenia (ES) č. 1698/200, rozšíriť na ostatné najvzdialenejšie regióny.

5.4 V niektorých najvzdialenejších regiónoch majú veľký význam kolektívne poistenia, ktorých podmienkou je uzavretie zmluvy s celým odvetvím. Skutočnosť, že veľké spoločnosti nemajú nárok na štátnu pomoc na uzavretie kolektívneho poistenia, spôsobuje zvýšenie poistného pre malých a stredných výrobcov a sťažuje udržateľnosť poistného systému. Treba si uvedomiť, že najvzdialenejšie regióny sa nachádzajú na malom území a v niektorých platia osobitné poistné ustanovenia pre ich plodiny, a bolo by vhodné podporovať, aby každé z malých odvetví mohlo ako celok uzatvoriť príslušné kolektívne poistenie.

5.5 Zníženie colných sadzieb stanovené v multilaterálnej dohode o obchodovaní s banánmi uzavretej v Ženeve už má

negatívne dôsledky na predajné ceny banánov, a tým na príjmy producentov banánov zo Spoločenstva. Tento negatívny vplyv sa ešte zvýši v dôsledku dodatočného zníženia colných sadzieb, ktoré je stanovené v bilaterálnych dohodách podpísaných s krajinami Andského spoločenstva a Strednej Ameriky. S cieľom zmierniť výrazné zníženie konkurencieschopnosti banánov zo Spoločenstva, ktoré bolo spôsobené podstatným znížením colných sadzieb, je potrebné vypracovať kompenzačné opatrenia na minimalizáciu negatívneho vplyvu tohto zníženia prostredníctvom zvýšenia finančných prostriedkov pre programy POSEI, čo by umožnilo zachovať príjmy producentov banánov zo Spoločenstva.

V Bruseli 17. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Znižovanie emisií CO₂ v energetike – Plán postupu do roku 2050“ (prieskumné stanovisko)

(2011/C 107/08)

Spravodajca: **pán Antonello PEZZINI**

Európska komisia sa 12. mája 2010 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Znižovanie emisií CO₂ v energetike – Plán postupu do roku 2050“

(prieskumné stanovisko).

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 2. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 17. februára 2011) prijal 193 hlasmi za, pričom 3 členovia hlasovali proti a 5 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Výbor pokladá za veľmi dôležité, aby sa vypracovala ozajstná európska integrovaná energetická politika a aby sa do nej začlenila stratégia Spoločenstva, v strednodobom a dlhodobom časovom horizonte, ktorou by sa načrtol plán postupu do roku 2050 s cieľom konkurencieschopne a trvalo udržateľne znížiť podiel CO₂ pri výrobe energie, aby sa tak globálne reagovalo na výzvu, ktorú predstavujú klimatické zmeny, a aby sa uspokojili spoločenské a priemyselné potreby EÚ.

1.2 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) sa nazdáva, že na uskutočnenie spoločnej energetickej politiky v globálnom kontexte je potrebné vytvoriť „integrované energetické spoločenstvo“ v súlade s článkom 194 zmluvy.

1.3 EHSV je presvedčený, že plán postupu na znižovanie emisií CO₂ v energetike („dekarbonizácie“ energetiky) do roku 2050 by mal byť schopný:

- zhromaždiť rozličné potenciálne smery rozvoja výroby a využitia energie v Európe,
- hľadať konsenzuálne scenáre hospodárskej transformácie,
- definovať postupy stáleho dialógu o pláne na rôznych úrovniach,
- stanoviť potrebné opatrenia na lepšie pochopenie strategických rozhodnutí,
- načrtnúť hospodársku kompatibilitu systémov, ktoré rešpektujú hospodársku súťaž a ktoré spoločnosť schvaľuje,
- vyzdvihnúť nevyhnutné prvky flexibility, aby bolo možné rýchlo sa prispôsobiť klimatickým zmenám, novým technológiám a celosvetovému hospodárskemu vývoju.

1.4 EHSV je presvedčený, že je potrebné prijať súbor politických opatrení, ktorých súčasťou by mali byť:

- opatrenia na zvyšovanie energetickej efektívnosti,
- bezpečné systémy zachytávania a ukladania CO₂ (CCS),
- spoľahlivé mechanizmy na obchodovanie s emisiami,
- konkurencieschopný rozvoj obnoviteľných zdrojov energie,
- konverzia elektrární na výrobu energie s nízkymi emisiami CO₂,
- trvalo udržateľná konverzia dopravných prostriedkov,
- adekvátne medzinárodná technická štandardizácia,
- opatrenia na ďalšie rozširovanie vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie (Combined heat and power production – CHP).

1.5 Výbor je presvedčený, že by sa pri vypracúvaní plánu postupu do roku 2050 mali zohľadniť štyri kľúčové premenné:

- výrazná akcelerácia technického pokroku – vedeckého a technologického,
- záväzok všetkých krajín a zainteresovaných odvetví prevziať priamu zodpovednosť,
- trvalá udržateľnosť finančného rámca, ktorý je časovo stabilný,
- merateľnosť priebežných cieľov a ich adaptabilita na technický a vedecký pokrok.

1.6 Pokiaľ ide o „súbor nástrojov“ európskeho integrovaného energetického trhu, EHSV sa domnieva, že je potrebné bezodkladne konsenzuálne stanoviť program pre investície v nasledujúcich oblastiach:

- inteligentné siete a zlepšovanie energetických prenosových sietí,
- výskum a rozvoj spoločných programov, v oblastiach trvalej udržateľnosti energetiky, nanovedy a nanotechnológie, aplikácie IT pre sieťové makrosystémy a domáce informatické mikrosystémy,
- schopnosť riadiť zložité systémy a poskytnúť stabilný referenčný rámec pre priemysel a verejné a súkromné subjekty,
- posilnenie štruktúrovaného, interaktívneho dialógu so sociálnymi partnermi, spotrebiteľmi a verejnosťou,
- pevný rámec pre medzinárodnú spoluprácu a dialóg, ktorý spája staré a nové priemyselné krajiny vo vzťahu k dohodnutým, merateľným cieľom.

1.7 Pokiaľ ide o krátkodobé ciele, EHSV sa domnieva, že pozornosť by sa mala zamerať na okamžité zavedenie:

- opatrení v oblasti energetickej účinnosti, najmä v stavebníctve a doprave, pričom väčšia pozornosť by sa mala venovať európskym smerniciam,
- rýchleho a rozsiahleho posilňovania mechanizmov obchodovania s emisiami,
- praktických systémov na postupné zavádzanie výroby elektriny s nízkymi emisiami CO₂ a zrýchlenie a šírenie pilotných projektov v prevádzke,
- výraznej podpory pre projekty s cieľom vypracovať portfóliá cenovo dostupných technológií s nízkymi emisiami CO₂,
- fiškálnej a finančnej podpory, ktorá umožňuje široké využitie alternatívnych zdrojov energie,
- viacerých vzdelávacích mechanizmov a systémov odbornej prípravy vo vedeckých odboroch na základe integrovaných multidisciplinárnych modelov,
- rozvoja energetickej infraštruktúry a transeurópskych sietí a šírenie štandardizovaných inteligentných sietí pomocou európskych normalizačných systémov,
- účinného rámca pre medzinárodnú spoluprácu.

1.8 V strednodobom horizonte sa EHSV domnieva, že by sa mali zabezpečiť nasledujúce oblasti:

- globálny trh pre cenovo dostupné technológie s nízkymi emisiami CO₂, so spoločnými medzinárodnými technickými štandardmi,
- pravidelné hodnotenie plnenia priebežných cieľov, aby bolo možné prevziať zodpovednosť v rámci EÚ a na svetovom trhu,
- aktualizácia cieľov v závislosti od zmeny, vedeckých objavov a zmien v rámci svetového hospodárstva a obchodu,
- v prípade potreby prepracovanie stratégií, ktoré sú potrebné na zníženie emisií skleníkových plynov o 60 – 80 %,
- praktické šírenie spoločných nástrojov na správu sietí a skladovania energie a prenosových centier,
- lepšie mechanizmy na správu vecí verejných, dosahovanie konsenzu a interaktívneho dialógu medzi všetkými zúčastnenými stranami,
- vývoj z tretej generácie jadrového štiepenia na štvrtú v krajinách, ktoré chcú túto technológiu aj naďalej využívať, a rozvoj technických postupov na recykláciu väčšiny materiálov,
- podpora výskumu jadrovej fúzie na základe Európskej dohody o rozvoji fúzie (EFDA) a osobitne podľa skúseností z projektu JET (Joint European Torus) podporovaného Európskou komisiou, ktorá pripraví pôdu pre spustenie projektu ITER v období po roku 2020,
- zintenzívnenie boja proti energetickej chudobe, ktorá hrozí vylúčením stále väčšieho počtu skupín ľudí a celých krajín.

1.9 EHSV sa domnieva, že počiatočná fáza musí obsahovať nasledujúce oblasti:

- politický záväzok vytvoriť integrovaný energetický systém EÚ so spoločnými pravidlami,
- zosúladené a stabilné regulačné rámce,
- realizácia technických štandardov Spoločenstva,
- európske elektrárne s kompatibilnými normami interoperability,
- schémy Spoločenstva na jednotné vzdelávanie zamestnancov,
- účinné mechanizmy na výmenu osvedčených postupov a dostupných technológií,

- interoperabilné kontrolné a bezpečnostné informačné systémy,
- rozsiahla kultúrna politika propagujúca trvalú udržateľnosť energetiky.

1.10 Výbor považuje za nevyhnutné rozvíjať a posilňovať ucelenú komunikačnú politiku na európskej úrovni, ktorá by sprostredkovala účinné a dôveryhodné informácie, ktoré by boli prístupné rôznym zainteresovaným záujmovým skupinám a najmä širokej verejnosti.

2. Úvod

2.1 Výskyt globálnych klimatických zmien je všeobecne známy, menej známa je povaha a rozmer ich následkov.

2.2 EÚ musí rozhodnúť o tom, čo chce Európa dosiahnuť do roku 2020 i neskôr. Komisia navrhuje trvalo udržateľný rast pomocou stratégie pre energetiku na obdobie rokov 2011 – 2020, spolu s plánom postupu na znižovanie emisií CO₂ v energetike do roku 2050.

2.3 Komisia požiadala EHSV o dve samostatné prieskumné stanoviská k strednodobým a dlhodobým rozvojovým perspektívam – jedna je do roku 2020 a druhá do roku 2050. Toto prieskumné stanovisko sa zameria na druhý zamýšľaný návrh.

2.4 Plán postupu na znižovanie emisií CO₂ v energetike („dekarbonizácia“ energetiky) do roku 2050 by mal byť schopný:

- **zhromaždiť rozličné potenciálne smery** konkurencieschopného rozvoja výroby a využitia energie v Európe, v súlade s dlhodobými globálnymi klimatickými cieľmi a spoločenskými a priemyselnými potrebami EÚ,
- **hľadať konsenzuálne scenáre hospodárskej transformácie** s ohľadom na súčasné i budúce rozhodnutia o energetickej politike, ktoré prijali sociálni partneri a občianska spoločnosť prostredníctvom stáleho interaktívneho dialógu,
- **definovať postupy stáleho dialógu** o pláne na rôznych úrovniach, medzi politickými činiteľmi s rozhodovacou právomocou, verejnými orgánmi, prevádzkovateľmi a distribútormi energie, priemyslom, odborními, združeniami na ochranu životného prostredia, obchodom a službami, užívateľmi v oblasti elektrickej energie, sektormi bývania, služieb a dopravy, vedeckou obcou, komunitami odborníkov v oblasti technológie a vzdelávacími inštitúciami, finančným a úverovým systémom, poľnohospodárstvom, spotrebiteľmi a verejnosťou,
- **definovať opatrenia potrebné** na lepšie pochopenie strategických rozhodnutí, ktoré sú potrebné na dosiahnutie cieľa znížiť emisie skleníkových plynov o 60 – 80 %, najmä prostredníctvom rozsiahleho zavádzania nových energetických technológií na dosiahnutie dlhodobej stabilizácie atmosférickej koncentrácie CO₂ pod 450 ppmv (milióntin objemu),

— **načrtnúť systémy hospodárskej kompatibility**, ktoré rešpektujú hospodársku súťaž a ktoré spoločnosť schvaľuje, na verejné a súkromné financovanie, zdaňovanie a rozpočtové plánovanie,

— **zvýrazniť nevyhnutné prvky flexibility**, potrebné z dôvodu – často prudkých – zmien vo vedeckých, výskumných a ekonomických trendoch a vývoja sociálnej kultúry.

2.5 Vo všetkých scenároch, ktoré sú doteraz k dispozícii a ktoré obsahujú ciele zníženia emisií o 80 % do roku 2050, musia podľa názoru EHSV kľúčovú úlohu zohrávať kombinácie politických opatrení, ktorých súčasťou by mali byť:

- opatrenia na zvyšovanie energetickej efektívnosti,
- rozsiahle systémy zachytávania a ukladania CO₂ (CCS) a posilnené mechanizmy regulácie obchodovania s emisiami,
- značné zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energie,
- vývoj z tretej generácie jadrového štiepenia na štvrtú a podpora výskumu jadrovej fúzie,
- podstatné zvýšenie podielu elektriny vyrobenej použitím energetických systémov s nízkym obsahom uhlíka,
- veľké prínosy k zvýšeniu konverzie cestnej, leteckej a námornej dopravy a zníženiu spotreby energie v obytných budovách a odvetví služieb,
- investície do výskumu, technologického rozvoja a demonštračných činností ako aj do technologických transferov na úrovni inovácie trhu,
- urýchlenie prác na technickej štandardizácii na úrovni EÚ a tiež na medzinárodnej úrovni,
- opatrenia na ďalšie rozširovanie vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie (Combined heat and power production – CHP).

2.6 Pokiaľ ide o „súbor nástrojov“ európskeho integrovaného energetického trhu, ktorý bude potrebný bez ohľadu na prijatú kombináciu politik a vykonané objavy, EHSV sa domnieva, že investície musia smerovať najmä do:

- rozvoja inteligentných sietí a sieťových konfigurácií, ktoré by rozvíjali technológie v oblasti skladovania elektrickej energie a tepla,
- funkčného začlenenia rôznych inovačných programov výskumu, technologického rozvoja a vývoja a demonštračných činností ako aj technologických inovačných programov, do európskej oblasti energetického výskumu a inovácií,
- vytvorenia pevného a stabilného politického rámca, v ktorom všetky zainteresované strany môžu vykonávať svoju činnosť s primeranou úrovňou istoty,

- spustenia silných opatrení na budovanie kapacít s cieľom vytvoriť systém efektívnych a rozhodných úrovní správy vecí verejných,
- identifikovania stabilných, spoľahlivých kanálov medzinárodnej spolupráce.

2.7 Na globálnej úrovni správa IEA (Medzinárodná agentúra pre energiu) a rôzne ďalšie medzinárodné organizácie predkladajú niekoľko scenárov, ktoré poukazujú na to, že pokračovanie v súčasnej energetickej prevádzke je v strednodobom horizonte neudržateľné, a to z mnohých hľadísk – environmentálnych, ekonomických a sociálnych.

2.8 Všetky krajiny by sa mali na celosvetovej úrovni zaviazat' k tomu, že do roku 2011 prijímú stratégie rozvoja s nízkym objemom uhlíka v odvetviach s vysokým objemom emisií. Inak hrozí, že európske energeticky náročné odvetvia prestanú byť konkurencieschopnými na svetovom trhu a presunú svoju výrobu mimo Európy bez akéhokoľvek zredukovania emisií CO₂ (presun emisií CO₂). Medzi tieto stratégie by napríklad malo patriť aj rýchle obmedzenie odlesňovania tropických oblastí.

2.9 G20 identifikovala dve skupiny kľúčových oblastí na celosvetovej úrovni – jednu s krátkodobými a druhú so strednodobými cieľmi.

2.9.1 Prvá skupina obsahuje opatrenia zamerané na presadzovanie dopytu a podporovanie príjmu, ako napríklad:

- zvyšovanie energetickej efektívnosti,
- zlepšenie infraštruktúr, tak aby sa stali infraštruktúrami s nízkym emisiami CO₂,
- podporovanie trhov prostredníctvom čistých technológií.

2.9.2 Zo strednodobého až dlhodobého hľadiska sa však opatrenia zameriavajú na získanie lojálnosti súkromných podnikateľov a investorov v odvetviach, ktoré sa stanú piliermi ekologicky prijateľného rozvoja. Sem patria:

- spustenie pilotných projektov, zvlášť v oblasti CCS,
- stimuly na výskum na medzinárodnej úrovni,
- stimuly na investície plynúce do technológií s nízkym objemom emisií CO₂.

2.10 Podľa niektorých scenárov by sa na svete do roku 2050 dali znížiť emisie o 50 % – prispeli by k tomu štyri hlavné faktory:

- energetická efektívnosť – viac ako 50 %,
- obnoviteľné zdroje približne päťtinou,

- ďalšou päťtinou technológia zachytávania a ukladania CO₂,
- zostávajúca časť pripadá na jadrové zdroje.

V skutočnosti niektoré technológie, ktoré sú uvedené v tomto scenári, už nie sú dostupné alebo potrebujú značné zlepšenie alebo zníženie nákladov.

2.11 Medzi technológie, ktoré sa majú použiť, by mohli patriť CCS a vývoj elektrických vozidiel.

2.11.1 V oblasti elektrických vozidiel sa očakáva značný technologický pokrok v nasledujúcich bodoch:

- nabíjacia kapacita batérie,
- nabíjanie z obnoviteľných zdrojov energie napojených na inteligentné siete,
- vyrovnávacie technológie na preklenutie výpadkov v dodávke energie z niektorých obnoviteľných zdrojov a uskladňovanie a uchovávanie energie,
- štandardizácia procesov, ktorá zabezpečí rýchlu výmenu automobilových batérií vo vybavených dodávateľských stredkách.

2.12 Značný pokrok sa tiež očakáva pravdepodobne niekedy po roku 2020, a to v oblasti vývoja vozidiel s palivovými článkami na vodíkový pohon.

2.13 Elektrickým vozidlám v súčasnosti chýba primeraný právny rámec EÚ a Komisia zamýšľa v dohľadnom čase zaplniť túto medzeru (KOM(2010)186 v konečnom znení).

2.14 Podľa názoru EHSV by mohla dekarbonizovaná výroba elektrickej energie, teda výroba s nízkymi emisiami CO₂, ponúkať významné možnosti, ako znížiť emisie v koncových sektoroch (napríklad prechod z vykurovania, pri ktorom sa používa fosílné palivo, na účinné plynové tepelné čerpadlá).

2.15 Na to, aby sa dosiahol „príkladný“ scenár výrazného zníženia emisií bude potrebná kombinácia radu opatrení (vrátane kombinácie výroby z obnoviteľných zdrojov a jadrovej energie, energetickej účinnosti, investície do nových technológií a zachytávania a ukladania CO₂). Okrem toho sa odhaduje (správa ETP 2010, IEA – Scenáre a stratégie 2050), že na to, aby sa objem emisií znížil na polovicu, štátne investície do výskumu a rozvoja v oblasti technológií s nízkym objemom emisií CO₂ budú musieť byť dva- až päťkrát vyššie, než je súčasná úroveň investícií, a bude potrebné prijať osvedčené postupy v oblasti plánovania a šírenia.

2.15.1 Správa IEA z roku 2010 o perspektívach energetickej technológií analyzuje a porovnáva rôzne scenáre, uvádzajúc hlavné alternatívy bezpečnejšej a trvalo udržateľnejšej energetickej budúcnosti.

2.16 EHSV považuje za dôležitú skutočnosť, že mnoho energetických problémov má obrovský vplyv na miestne obyvateľstvo, ktoré by rado našlo riešenia šité na mieru svojich konkrétnych pomerov a obáva sa, že miestna životná úroveň sa môže znížiť a rozvoj obmedziť.

2.17 Pokrok, ktorý sa má dosiahnuť a/alebo ktorý sa má naplánovať v rámci plánu na rok 2050 smerom ku skutočnej energetickej revolúcii založenej na technológiách s nízkym objemom emisií CO₂, bude zahŕňať veľa možností, ktoré sa opierajú o päť kľúčových premenných:

- akcelerácia vedecko-technického a technologického pokroku,
- záväzok všetkých krajín a zainteresovaných odvetví prevziať priamu zodpovednosť,
- trvalá udržateľnosť finančného rámca, ktorý je časovo stabilný,
- merateľnosť priebežných cieľov a ich adaptabilita na vedecko-technický pokrok,
- správanie jednotlivých aktérov, pokiaľ ide o „oznámenú politiku“ a riziko dezinformácie, a to buď príliš optimistickej, alebo príliš katastrofickej povahy.

3. Scenáre a alternatívy

3.1 Verejné a súkromné organizácie a neziskové organizácie predložili rad scenárov a možností zameraných na „ponuku“ základov pre stratégie, politiky a operačné nástroje.

3.2 Základný scenár týchto cvičení takmer vždy predpokladá, že vlády nezavedú žiadne nové politiky v energetickej a klimatickej oblasti.

3.3 Jednotlivé **cieľovo orientované scenáre sa odlišujú hlavne v načasovaní vplyvov**, a nie v ich konečnom rozsahu; stanovujú v oblasti spotreby energie cieľ zníženia emisií CO₂ o 30 % do roku 2030 a ich zníženie o polovicu do roku 2050 (oproti roku 2005) a posudzujú najmenej nákladné a najrýchlejšie prostriedky na dosiahnutie týchto cieľov, využívajúc cenovo dostupné technológie s nízkym objemom emisií CO₂:

- investícia je o 36 biliónov EUR (1 euro = 1,28 USD) (17 %) vyššia, ako investícia uvedená v základnom scenári, ale kumulatívne úspory palív sú o 87 biliónov EUR vyššie ako vo východiskovom scenári,
- technológia CCS sa používa na zachytenie 9,4 Gt CO₂ z elektrární (55 %), priemyselných zariadení (21 %) a zariadení na transformáciu palív (24 %),
- emisie CO₂ z domácností a služieb sú zredukované o dve tretiny vďaka elektrine s nízkym objemom emisií CO₂, ener-

getickej účinnosti a prechodu z technológií s nízkym objemom emisií CO₂ na technológie s nulovými emisiami CO₂,

- takmer 80 % predaja ľahkých vozidiel predstavujú hybridné vozidlá s možnosťou pripojenia na elektrický prúd, elektrické vozidlá alebo vozidlá s vodíkovými palivovými článkami,
- emisie CO₂ z výroby elektrickej energie sa znížili o 76 %; ich uhlíková náročnosť poklesla na 67 g CO₂/kWh,
- emisie CO₂ v priemysle poklesli skoro o štvrtinu, hlavne vďaka zvýšenej energetickej efektívnosti, zmene paliva, recyklácii použitých materiálov, zhodnocovaniu energie a CCS.

3.3.1 Na to, aby sa tieto ciele dosiahli, bude potrebné portfólio cenovo dostupných technológií s nízkym objemom emisií CO₂. Žiadna individuálna technológia alebo malá skupina technológií nedokáže zabezpečiť zmenu v takomto požadovanom rozsahu.

3.4 Dôležitým faktorom je zníženie podielu emisií CO₂ v odvetví výroby elektrickej energie, musí obsahovať značné zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov a, v krajinách, ktoré sa rozhodli využívať jadrovú energiu, aj jadrovej energie, spolu s využitím systémov CCS a rozvojom kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie v tepelných elektrárnach, ktoré používajú fosílna palivá.

3.5 Snaha zameraná na technologický výskum, demonštračné činnosti a trhové technologické aplikácie sú nevyhnutné, ak sa dokážu zrealizovať v časovom horizonte v súlade s navrhovanými cieľmi znižovania objemu emisií CO₂.

3.6 Scenár v súvislosti s rozvojom jadrovej fúzie

Fúzia je zdrojom energie, ktorý je známy zo slnka a hviezd. Na Zemi má vyhliadky stať sa dlhodobou, bezpečnou a ekologicky neškodnou možnosťou, ako uspokojovať energetické potreby rastúcej svetovej populácie. V rámci Európskej dohody o rozvoji fúzie (EFDA) vedci, ktorí sa venujú jadrovej fúzii, v súčasnosti používajú plazmu, ktorá má teplotu niekoľko stoviek miliónov stupňov, v zariadeniach jadrovej fúzie, z ktorých najväčšie je JET (Joint European Torus). Na základe toho, čo sa dosiahlo tu a inde vo svete sa v súčasnosti vo Francúzsku buduje experimentálny reaktor ITER, ktorý je najdôležitejším energetickým výskumným projektom na svete a ktorého výkon pri fúzii bude zodpovedať výkonu stredne veľkého reaktora (500/700 MW). ITER je mostom k prvej ukázkovej elektrárni a neskôr ku komerčnému reaktoru s priemernou výrobou okolo 1,5 GWe (Elektráreň na princípe jadrovej fúzie spotrebuje málo paliva. Elektráreň s výkonom 1 GW potrebuje na zabezpečenie ročnej prevádzky približne 100 kg deutéria a 3 tony lítia, pričom vyrába okolo 7 miliárd kWh. Na výrobu rovnakého množstva energie v tepelnej elektrárni by bolo potrebných okolo 1,5 miliónov ton fosílného paliva (zdroj: <http://fusionforenergy.europa.eu>)).

3.6.1 Z primárnej reakcie, ktorá je základom jadrovej fúzie, nevzniká jadrový odpad (treba zdôrazniť, že napriek tomu, že počas životnosti reaktora sa steny reakčnej komory stávajú rádioaktívnymi, využitím vhodných materiálov rádioaktivita opadne v priebehu len niekoľkých desaťročí. Po 100 rokoch môžu byť všetky materiály recyklované v novom reaktore. (zdroj: <http://www.jet.efda.org/>), ani znečisťujúce emisie. K reakcii dochádza vďaka fúzii atómov, ktoré sú v prírode veľmi rozšírené, najmä v morskej vode. Navyše je proces svojou podstatou bezpečný.

3.6.2 Atómy, ktoré sú súčasťou primárnej reakcie, sú deutérium, trícium, lítium a hélium. V procese fúzie týchto atómov sa uvoľňuje veľké množstvo energie vo forme tepla, ktoré sa zachytáva vo výmenníku, s teplotou 550 až 650 °C (stredne veľký jadrový reaktor na princípe štiepenia uvoľňuje teplo v priemernej hodnote 700 °C). Vývoj zdokonalených materiálov by umožnil dosiahnuť teploty okolo 1 000 °C. Vzniknutá para poháňa turbínu (rotor), ktorá produkuje indukčný prúd (stator).

3.6.3 Jedno jadro deutéria (1 protón a 1 neutrón) sa zlučuje s atómom trícia (1 protón + 2 neutróny). Z tejto fúzie vzniká jadro hélia (2 protóny + 2 neutróny) a uvoľňuje sa jeden neutrón. Tento neutrón sa zlučuje s atómom lítia (3 protóny + 3 neutróny), pričom vzniká atóm hélia (2 protóny + 2 neutróny) a atóm trícia (1 protón + 2 neutróny). V reakčnej komore (Torus) sa hmota nachádza v zvláštnom stave: ako plazma, s priemernými teplotami okolo 200 miliónov °C.

3.6.3.1 Energia potrebná na zohriatie plazmy v reaktore ITER je okolo 50 MW. Takže energia získaná v procese fúzie presahuje 10-krát energiu potrebnú na spustenie procesu: $Q > 10$.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 EHSV vyzdvihne nasledujúce otázky týkajúce sa plánu na rok 2050:

- **náklady a návratnosť investícií:** prechod z ročného priemeru v približnej výške 130 miliárd EUR za posledné tri roky na priemer vo výške 600 miliárd EUR ročne,
  - **hľadanie finančných prostriedkov pre investície:** zabezpečenie stabilného rámca pre investorov, schém primeranej návratnosti investícií, zvýhodňujúce formy finančnej podpory a daňových stimulov,
  - **zníženie podielu emisií CO₂ – „dekarbonizácia“ – v odvetví výroby elektrickej energie:** aby sa odbúrala súčasná závislosť od fosílnych palív, je potrebná radikálna zmena v energetickej politike a značný objem investícií,
  - **projektovanie, prevádzka a využitie elektrických sietí,** zabezpečovanie flexibility inteligentných sietí a závodov na transformáciu energie s cieľom lepšie riadiť maximálne zaťaženie a racionálne vstupy a prerozdelenie rôznych foriem energie (využívanie zdrojov obnoviteľnej energie prostredníctvom inteligentných meracích zariadení môže zmeniť prenosovú sústavu elektrickej energie),
  - **programy energetickej efektívnosti,** hlavne na zníženie úrovni emisií CO₂ z **priemyslu** (22 % celkových emisií),
  - **znižovanie priamych a nepriamych globálnych emisií zo sektora budov** (40 % celkových emisií), so zameraním sa na všetky štrukturálne hľadiská,
  - pokiaľ ide o **dopravu** (38 % celkových emisií) – EHSV pripravuje osobitné stanovisko o tomto aspekte – na dosiahnutie značného zníženia emisií CO₂ do roku 2050 bude potrebné menej využívať tradičné palivá, zvýšiť podiel etanolu a bionafty, lepších plyných palív (LPG, CNG, bioplyn) a využiť technologické objavy a inovácie,
  - **medzinárodná koordinácia:** Európa, USA, Japonsko, Čína, India a Brazília by mali stanoviť spoločné ciele na obdobie rokov 2030 – 2050 a mali by venovať pozornosť konkrétnemu charakteru každej oblasti, úrovniam hospodárskeho rozvoja a fondom prírodných zdrojov.
- 4.2 Ciele znižovania emisií CO₂ o 20 % do roku 2020 už boli stanovené: EHSV v súčasnosti vypracúva stanovisko na túto tému.
- 4.3 Pokiaľ ide o vyhliadky plánu na rok 2050, EHSV chce vyzdvihnúť nasledujúce dôležité aspekty:
- akcelerácia vedecko-technického a technologického pokroku: viac investícií a programov, nielen v oblasti klimatických zmien a zdrojov energie, ale predovšetkým na využívanie a ochranu strategických prírodných zdrojov,
  - záväzok všetkých krajín, odvetví a zainteresovaných aktérov jasne vymedziť a prevziať zodpovednosť v rámci EÚ,
  - trvalá udržateľnosť finančného rámca, ktorý je časovo stabilný, s ohľadom na rozpočet EÚ, pakt stability a rastu a na rozpočtové politiky členských štátov,
  - merateľnosť priebežných cieľov a ich adaptabilita na technický a vedecký pokrok,
  - správanie jednotlivých sociálnych aktérov, pokiaľ ide o „naplánovanú a oznámenú politiku“ a riziko dezinformácie,
  - podporovanie vedeckej a technickej kultúry a kultúrne a finančné stimuly s cieľom zvýšiť počet študentov na technologických vzdelávacích inštitúciách vyššieho stupňa,

- pozornejšie dodržiavanie a uplatňovanie smerníc EÚ o energetickej efektívnosti a úsporách energie zo strany členských štátov (napr. oneskorenie, ku ktorému došlo pri implementácii smernice 2002/91/ES o energetickej hospodárnosti budov),
- viac mechanizmov vzdelávania a odbornej prípravy vo vedeckých disciplínach: inžinierstvo, fyzika, všeobecná chémia, architektúra, urbanizmus a technické vybavenie, so zameraním na vytváranie integrovaných systémových modelov, najmä v oblasti nanovedy a nanotechnológií energetických systémov vhodných na výrobu energie s nízkym obsahom CO₂,
- politický záväzok vytvoriť integrovaný energetický systém Spoločenstva so spoločnými pravidlami; harmonizovaný, stabilný regulačný rámec; technické štandardy Spoločenstva; štandardizované európske elektrárne; schémy Spoločenstva na jednotné vzdelávanie zamestnancov, na výmenu osvedčených postupov a informácií o BAT (najlepšie dostupné technológie); interoperabilné kontrolné a bezpečnostné informačné systémy.

4.4 Okrem iniciatív FCH JTI (spoločná technologická iniciatíva pre palivové články a vodík) a ITER pre jadrovú syntézu je potrebné k štyrom priemyselným iniciatívam, ktoré boli spustené v júni 2010 (veterná, slnečná energia, CCS a inteligentné siete), pridať bioenergiu a jadrové štiepenie.

4.5 EHSV je presvedčený o tom, že je dôležité presadzovať efektívnejšie využívanie nielen energie, ale aj všetkých ostatných prírodných zdrojov, najmä vodných zdrojov.

4.6 EHSV zdôrazňuje, že prioritou by mal byť rozvoj alternatívnych palív a technológií na prepravu a výrobu tepla a svetla. Najlepšia stratégia v boji proti klimatickým zmenám je vývoj rôznych energetických možností ako alternatív fosílnych palív (pozri CESE 766/2010).

4.7 EHSV vyzýva na posilnenie opatrení na boj proti energetickej chudobe, ktorá hrozí vylúčením stále väčších skupín

ľudí (ekologické alternatívy môžu byť drahé s ohľadom na vyššie ceny a/alebo dane, hlavne pre najzraniteľnejšie skupiny populácie). Treba zhromaždiť európske skúsenosti s cieľom vytvoriť nové „ekologické“ pracovné miesta – efektívne, trvalo udržateľné a konkurencieschopné – a znížiť nerovnosti⁽¹⁾, poskytujúc spotrebiteľom prístup k „službám v oblasti energetiky a zamestnanosť v hospodárskych odvetviach s nízkymi emisiami uhlíka“⁽²⁾.

4.8 EHSV je presvedčený, že výroba elektriny má byť prioritnou oblasťou opatrení vedúcich k rozvoju rastúceho podielu obnoviteľných zdrojov energie a výroby s použitím jadrového štiepenia typu III až IV (s minimálnym odpadom), pričom treba investovať do technológií na spracovanie rádioaktívneho odpadu, skúmať jeho možné opätovné využitie v oblasti nanovied.

4.9 EESC je presvedčený, že systémy CCS majú zohrávať veľmi významnú úlohu pri znižovaní emisií, a „treba sa preto snažiť o urýchlený vývoj takýchto postupov a o ich čo najskoršie využívanie“⁽³⁾ – s únosnými a konkurenčnými nákladmi –, a nielen v rámci piatich pilotných projektov.

4.10 EHSV je presvedčený, že je „nevyhnutné posilniť všetky aspekty fungovania vnútorného trhu s energiou, ako je infraštruktúra, verejné obstarávanie, hladké fungovanie trhu a ochrana spotrebiteľa. [...] na vytvorenie vnútorného trhu s energiou je nutné vybudovať energetickú infraštruktúru a transeurópske dopravné siete“⁽⁴⁾.

4.11 EHSV je presvedčený, že integrované energetické spoločenstvo je základom plnenia článku 1 Zmluvy (ZFEÚ)⁽⁵⁾ v integrovanom európskom referenčnom rámci v záujme konkurencieschopnosti, blahobytu a nových pracovných miest pre európskych občanov.

V Bruseli 17. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 48, 15.2.2011, s. 65.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 48, 15.2.2011, s. 81.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 27, 3.2.2009, s. 75.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 48, 15.2.2011, s. 81.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 83, 30.3.2010, s. 47.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Akčný plán pre aplikácie globálneho navigačného satelitného systému (GNSS)“

[KOM(2010) 308 v konečnom znení]

(2011/C 107/09)

Spravodajca: **pán McDONOGH**

Európska komisia sa 14. júna rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a výboru regiónov – Akčný plán pre aplikácie globálneho navigačného satelitného systému (GNSS)“

KOM(2010) 308 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť, poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 2. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára 2011) prijal 112 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 2 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Výbor víta oznámenie Komisie na tému „Akčný plán pre aplikácie globálneho navigačného satelitného systému (GNSS)“. Veríme, že úspech európskych programov GNSS má rozhodujúci význam pre budúcu prosperitu a bezpečnosť EÚ. Vyzývame Radu, Parlament, Komisiu a členské štáty, aby správne rozpoznali potenciál tejto kritickej infraštruktúry a aby ho podporili dostatočnými finančnými prostriedkami a zdrojmi na dosiahnutie úspechu.

1.2 Európsky GNSS je rozhodujúci pre naplnenie vízie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, ktorý predpokladá stratégia Európa 2020⁽¹⁾. Európsky rast, inovácie a vytváranie bohatstva budú ovplyvnené úspechom tohto programu. Okrem značných výhod pre dopravné systémy je GNSS rozhodujúci v rámci digitálnej agendy⁽²⁾ pre aplikácie, akými sú kontextové výpočty, inteligentné siete a internet vecí.

1.3 Výbor ľutuje, že vzhľadom na meškanie dodania systému GALILEO prišla Európa o príležitosť uplatniť európsky GNSS ako dominantnú technológiu v Európe a mimo nej. Svetové technologické prvenstvo pre aplikácie GNSS patrí v súčasnosti jasne systému GPS Spojených štátov amerických. Toto oneskorenie aj naďalej vychádza Európu drahoo, pokiaľ ide o straty príjmov z predaja technológií a služieb, ale aj pokiaľ ide

o verejné služby – inteligentnejšie dopravné systémy, inteligentnejšie energetické systémy a lepšie pátracie a záchranné služby.

1.4 Európa musí poskytovať služby európskeho GNSS vo vlastnej infraštruktúre, ktorá z hľadiska spoľahlivosti nie je závislá od priorít americkej, ruskej alebo čínskej armády.

1.5 Vzhľadom na rozširovanie GPS výbor vyzýva priemyselný sektor EÚ, aby sa zameril na interoperabilitu medzi systémom GALILEO a GPS, pretože aplikácie, ktoré využívajú obe satelitné konštelácie, môžu ťažiť z väčšej presnosti a lepšej dostupnosti signálu.

1.6 EGNOS sa používa už viac ako rok. Bohužiaľ, EÚ je už teraz v omeškaní so zavádzaním tohto marketingového a inovačného programu. Komisia musí zrýchliť tempo rozvoja trhu a inovácií, najmä vzhľadom na náklady spojené s meškaním systému GALILEO (do výšky 3 mld. EUR ročne) a vzhľadom na rastúcu konkurenciu zo strany USA, Ruska, Číny a Japonska.

1.7 Pomalý vývoj výstupných aplikácií GNSS znamená stratu inovácií, menšie vytváranie bohatstva a stratu postavenia na trhu. Prekvitajúci trh s aplikáciami európskeho systému GNSS by priniesol veľké hospodárske, sociálne a environmentálne výhody pre vstupné a výstupné oblasti GNSS.

⁽¹⁾ EURÓPA 2020 – Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu – KOM(2010) 2020.

⁽²⁾ Digitálna agenda pre Európu – KOM (2010) 245 v konečnom znení.

1.8 Výbor gratuluje Komisii a Úradu pre dohľad nad GNSS (GSA) k práci, ktorá bola doteraz vykonaná s veľmi obmedzenými zdrojmi. V kontexte týchto zdrojov je stanovenie prioritných oblastí v oznámení logické a stratégia navrhnuté pre každú oblasť sú tiež dobre premyslené.

1.9 Európsky GNSS má v súčasnosti nízky podiel na svetovom trhu výrobkov a služieb GNSS. Výbor žiada, aby sa vypracoval podrobný obchodný plán rapídneho nárastu podielu na trhu a vytvoril prvotriedny tím kvalifikovaných odborníkov zodpovedný za dosiahnutie cieľov. Výbor odporúča, aby sa uzatvorila zmluva s nejakou profesionálnou firmou, ktorá by pod vedením Komisie a GSA zabezpečila uvedenie európskeho GNSS na trh.

1.10 Oznámenie vhodne označuje vysokú presnosť a integritu EGNOS/GALILEO za významné diferenciálne konkurenčné výhody na trhu s globálnymi službami GNSS, význam tohto zdroja diferenciácie sa však rýchlo znižuje, pretože konkurenti investujú do svojich systémov a modernizujú ich. Výbor sa domnieva, že je potrebné neustále investovať do modernizácie systémov EGNOS a GALILEO, aby sa zachovala ich vyššia technická kvalita. Výbor žiada Komisiu, aby predovšetkým hľadala ďalšie zdroje strategickú diferenciáciu a investovala do rozvoja udržateľných konkurenčných výhod.

1.11 Výbor sa domnieva, že prekvapivo chýbajúca zmienka o systéme GALILEO v digitálnej agende poukázala na nedostatok zosúladenie úvah na politickej úrovni v rámci Komisie. Výbor zdôrazňuje, že je potrebné, aby Komisia určila synergie medzi európskymi programami GNSS, hlavnou iniciatívou Digitálna agenda a hlavnou iniciatívou Inovácia v Únii, najmä v oblasti inovácií, interoperability aplikácií, marketingu a rozpočtov. Značné výhody môžu vyplývať zo spolupráce na vývoji inteligentných aplikácií a služieb a z dosahovania spoločných cieľov s minimálnymi výdavkami.

1.12 Výbor vyzýva Radu, aby urýchlene riešila problém financovania systémov EGNOS/GALILEO. Súčasná situácia podkopáva úsilie o vytvorenie silnej európskej obchodnej platformy GNSS.

1.13 Výbor je pevne presvedčený, že Európa by mala využiť unikátnu pozíciu systému GALILEO ako prvého úplne nevojenského civilného GNSS na svete s cieľom získať podiel na trhu v nezúčastnených štátoch, najmä v Afrike a Južnej Amerike. Z tohto dôvodu by Komisia mala zohrávať vysoko aktívnu vedúcu úlohu v rámci Medzinárodného výboru OSN pre GNSS ⁽³⁾.

1.14 Výbor zdôrazňuje význam stratégie značky a značky kvality ⁽⁴⁾ pre technológie a služby EGNOS/GALILEO. Výbor vyzýva Komisiu, aby vyvinula oba tieto nástroje, ktoré sú potrebné na dosiahnutie úspechu na trhu. Pokiaľ nebude existovať jasná stratégia značky, ktorá by podporila úsilie vynakladané v oblasti marketingu, bude dochádzať k plytvaniu zdrojmi a zbytočne vynaloženému úsilu. Ak bude na trh uvedená zle navrhnutá, vyvinutá alebo použitá technológia EGNOS/GALILEO, nenapraviteľne to poškodí reputáciu.

1.15 Výbor upriamuje pozornosť Komisii na svoje predchádzajúce stanoviská vo vzťahu k systémom GALILEO, EGNOS, stratégii Európa 2020 a digitálnej agende ⁽⁵⁾.

2. Kontext

2.1 V našom každodennom živote sme sa stali takí závislí na službách, ktoré poskytuje satelitná navigácia, že keby došlo k jej obmedzeniu alebo vypnutiu, bolo by potenciálne narušenie obchodu, bankovníctva, dopravy, letectva, komunikácie atď. veľmi nákladné (napr. pokiaľ ide o príjmy pre hospodárstvo, bezpečnosť cestnej premávky atď.).

2.2 GPS (USA), GLONASS (Rusko) a iné systémy, ktoré vyvinula India, Japonsko a Čína, sú vojenské systémy pod vojenskou kontrolou, ktoré vlastne poskytujú aj civilnú službu, ale túto je možné vypnúť alebo ju možno urobiť menej presnou, napr. v prípade konfliktu.

2.3 EGNOS (Európska geostacionárna navigačná prekrývacia služba) a programy GALILEO sa začali realizovať v polovici 90. rokov s cieľom vytvoriť nezávislý európsky globálny satelitný navigačný systém (GNSS). EGNOS je európsky regionálny rozširujúci satelitný systém, ktorý zlepšuje signály prichádzajúce z existujúcich satelitných navigačných systémov, akým je GPS. GALILEO sa v súčasnosti vyvíja ako európsky globálny satelitný navigačný systém.

2.4 Spoločný podnik GALILEO (GJU) – verejno-súkromné partnerstvo (PPP) vytvorené v roku 2003 a zrušený v roku 2006 – dostal za úlohu dohliadať na činnosť systému GALILEO spojenú s technickým rozvojom, ale podľa Európskeho dvora audítorov, bola úloha GJU „vážne obmedzená problémami správy a riadenia, neúplným rozpočtom, oneskoreniami a organizáciou priemyselných činností v rámci fázy vývoja a skúšobnej prevádzky“.

⁽⁴⁾ „Značka kvality“ podľa výboru znamená systém ochranných známkov vo vzťahu k poskytovaniu licencií schváleným poskytovateľom technológie EGNOS/GALILEO na predaj technológie a riešení, ktoré spĺňajú prísne technické štandardy výnimočnosti. Tento systém ochrannej známky napríklad veľmi úspešne používala celosvetová aliancia WiFi s cieľom urýchlíť úspech technológie bezdrôtovej siete LAN na trhu. Pozri http://en.wikipedia.org/wiki/Wi-Fi_Alliance.

⁽⁵⁾ Ú. v. C EÚ 221, 8.9.2005, s. 28; Ú. v. EÚ C 317, 23.12.2009, s. 103–104 a stanovisko Ú. v. C EÚ 54, 19.2.2011, s. 58.

2.5 Z dôvodu zlyhania PPP prijala EÚ v roku 2008 nariadenie s cieľom prevziať úplnú kontrolu a vlastníctvo nad programami EGNOS a GALILEO. Podľa tohto nariadenia je Komisia zodpovedná za riadenie programov; všetkých otázok týkajúcich sa bezpečnosti systémov a riadenia finančných prostriedkov pridelených programom. Úrad pre dohľad nad GNSS (GSA) je zodpovedný za bezpečnosť programov; má prispievať k príprave uvádzania systémov na trh a má plniť ďalšie úlohy, ktoré mu určí Komisia vo vzťahu k programom.

2.6 Rozpočet určený na vykonávanie programov v období od 1. januára 2007 do 31. decembra 2013 predstavuje 3,405 mld. EUR. Toto ad hoc financovanie však nebolo dostatočné a neexistuje žiaden podrobný záväzok týkajúci sa budúceho financovania programov. Tento problém s financovaním vážne ohrozil úsilie o rozvoj.

2.7 Akčný plán pre aplikácie globálnych navigačných satelitných systémov (GNSS) má za cieľ umiestniť európsky priemysel na výhodnú východiskovú pozíciu, aby bolo možné pomocou programov GALILEO a EGNOS v plnej miere využiť svetový odberateľský trh v hodnote približne 100 miliárd EUR. Komisia sa domnieva, že európsky priemysel by mal získať z investícií do týchto programov maximálne výhody. Koordinovaný postup Európskej komisie v členských štátoch upriami všetku potrebnú pozornosť na potrebu investícií do výskumu, zabezpečí čo najrozsiahlejšie šírenie dôležitých informácií a bude optimalizovať zvyšovanie informovanosti. Tým sa zamedzí rozporom medzi normami a zdvojeniu úsilia, pokiaľ by túto činnosť vykonávali jednotlivé členské štáty.

2.8 Akčný plán pre aplikácie GNSS je dôležitý aj na maximalizáciu hodnoty vytvorenej v Európe prostredníctvom Digitálnej agendy pre Európu, ktorá je hlavnou iniciatívou stratégie Európa 2020. Napríklad európsky GNSS by mohol vytlačiť americké, ruské alebo čínske technológie, ktoré by mohli byť použité na internet vecí.

2.9 Prostredníctvom programu GALILEO dokáže Európa využiť aj príležitosti, ktoré ponúka satelitná navigácia, a to v oveľa väčšej miere, než by inak bolo možné. GALILEO pomôže Európe udržať a ďalej rozvíjať svoje know-how v oblasti vesmíru, prijímačov a aplikácií, čím zabezpečí ekonomické príjmy a pracovné miesta. Nezávislé prieskumy a prognózy trhu naznačujú, že toto a externality, pokiaľ ide o verejné služby (nové aplikácie, ktoré zefektívňujú dopravu, lepšia správa ciest, menej znečisťujúca doprava, účinnejšie záchranné operácie atď.), predstavujú počas prvých dvadsiatich rokov hodnotu vo výške 90 miliárd EUR.

2.10 Európsky GNSS sa však snaží presadiť v odvetví, ktorému už dominuje americký systém GPS. Navyše ruský systém GLONASS rýchlo vyvíja a modernizuje svoje verejné služby a pokiaľ ide o čínsky systém COMPASS, očakáva sa, že svoje služby začne ponúkať od budúceho roka.

2.11 Čína rozširuje svoj regionálny navigačný systém Beidou do globálneho systému COMPASS s jasným zámerom ponúkať konkurencieschopné civilné služby po celom svete. V snahe

o naplnenie tohto cieľa si privlastnila časť rádiového spektra, ktoré bolo pridelené programu GALILEO, tvrdiac, že Európa ho nevyužíva, takže Čína má naň právo. EÚ sa snaží vyriešiť túto záležitosť na najvyššej diplomatickej úrovni.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Na zabezpečenie hospodárnosti a kvality potenciálu služieb európskeho GNSS sa programy GALILEO a EGNOS musia stať štandardom GNSS v Európe, ktorý bude interoperabilný s GPS, a ktorý ostatným (Číne, Rusku atď.) zabráni získať silnú pozíciu.

3.2 Interoperabilita medzi systémom GALILEO a GPS je výhodou, ktorú musí priemysel EÚ využiť, pretože aplikácie, ktoré využívajú obe satelitné konštelácie, môžu ťažiť z väčšej presnosti a lepšej dostupnosti signálov.

3.3 Programy EGNOS a GALILEO potrebujú jasné vedenie a jednoznačnú a plnú podporu zo strany EÚ, aby bolo možné napraviť škody, ktoré na dôvere trhu spôsobil kolaps verejno - súkromného partnerstva GJU.

3.4 Vytváranie a využívanie konkurenčných výhod európskeho GNSS je pre dosiahnutie úspechu nanajvýš dôležité. EÚ môže vo svoj prospech využiť regulačné a iné trhové opatrenia.

3.5 Úspešná trhová stratégia musí zohľadniť reťazec produkt/trh/hodnota so zameraním na každé odvetvie, ktoré je súčasťou priemyslu európskeho GNSS: elektronika, softvér, mobilná sieť, rozhlas, hardvér, satelit a služby.

3.6 Pri rešpektovaní zákonov o globálnej konkurencii by EÚ mala tiež definovať odvetvia, v ktorých by mohli byť zavedené nové predpisy, s cieľom využiť výhody plynuce z GNSS, a to najmä programy EGNOS a GALILEO: EÚ by možno mohla vypracovať legislatívu pre osobitné oblasti, ako napríklad letecké navigačné systémy, ktoré si v rámci aplikácií a produktov vyžadujú použitie prijímačov GALILEO (tak ako Rusi už robili v prípade GLONASS). EÚ by takisto mohla stanoviť normy na minimálnu presnosť a integritu vo vzťahu k určitým aplikáciám, aby sa využili výhody systému GALILEO a znevýhodnila konkurencia.

3.7 Vzhľadom na význam čipových súprav prijímača⁽⁶⁾, pokiaľ ide o ich prienik na trh a stratégiu vývoja aplikácií, má rozhodujúci význam vývoj nízkonákladových duálnych čipových súprav prijímačov (GPS + GALILEO). Výdavky v oblasti výskumu a vývoja by sa mali zameriavať predovšetkým na tento cieľ.

⁽⁶⁾ Čipová súprava predstavuje skupinu integrovaných obvodov alebo čipov, ktoré sú navrhnuté tak, aby vzájomne spolupracovali. Obyčajne sa predávajú ako jeden produkt. Čipová súprava je obyčajne navrhnutá tak, aby pracovala s konkrétnou triedou mikroprocesorov. Pretože kontroluje komunikáciu medzi procesorom a externými zariadeniami, čipová súprava zohráva významnú úlohu pri určovaní výkonnosti systému.

3.8 Účinky krivky skúseností s veľkým objemom výroby sú dôležité pre nízkonákladovú výrobu čipových súprav prijímačov. Mala by sa vypracovať osobitná štúdia o tom, akým spôsobom môže EÚ zabezpečiť, aby komponenty prijímača systému GALILEO mohli dosiahnuť dostatočne vysoké objemy výroby, a ako by mohli konkurovať prijímačom prijímajúcim len signál GPS.

3.9 Pri posudzovaní spôsobov rozvoja odvetvia aplikácií pre GNSS by Komisia mala zohrávať vedúcu úlohu pri vytváraní a rozvoji inovačných klastrov.

3.10 Komisia by mohla pomôcť pri stimulovaní vývoja aplikácií, produktov a služieb pre GNSS náborom veľkých obchodných firiem ako propagátorov projektu. Títo propagátori by mohli riadiť rozvoj klastrov malých a stredných podnikov v rámci špecifických aplikačných oblastí alebo segmentov produktu/trhu.

3.11 Povzbudenie a podpora podnikania a inovácií budú mať zásadný význam pre úspešné zapojenie malých a stredných podnikov do rozvoja trhu pre aplikácie GNSS. Na podporu zapojenia malých a stredných podnikov by sa mal využiť Program pre podnikanie a inováciu.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Stratégia

4.1.1 Programy GALILEO a EGNOS sa musia stať základným štandardom GNSS v Európe.

4.1.2 EÚ by mala urýchlene využiť túto príležitosť na rozšírenie programu EGNOS tak, aby pokryl všetky dôležité letiská v Afrike. To by bol šikovný dlhodobý strategický krok, ktorý by sa mal urobiť ešte predtým, ako začnú konať naši konkurenti, hlavne Čína.

4.1.3 EGNOS sa už používa viac ako rok. Marketingové a inovačné programy by sa uplatňovali s väčšou naliehavosťou.

4.1.4 Komisia a GSA dokázali zvládnuť ťažkú úlohu s obmedzenými zdrojmi. Možno by sa mala onedlho uzatvoriť zmluva s nejakou profesionálnou firmou, ktorá by pod vedením Komisie a GSA zabezpečila uvedenie európskeho GNSS na trh. Komerčný vývoj programov EGNOS a GALILEO je rozhodujúci pre dlhodobý úspech a doteraz sa v tejto mimoriadne dôležitej a mnohostrannej otázke urobilo málo.

4.1.5 EÚ potrebuje agresívnu stratégiu rozvoja trhu, ktorú by viedol vysokokvalifikovaný tím s jasnými a merateľnými cieľmi.

4.1.6 Na elimináciu akejkoľvek neistoty obklopujúcej GNSS je potrebné jasné vedenie a plná podpora zo strany EÚ.

4.1.7 Na získanie podpory v rámci EÚ a na trhu je veľmi dôležitá dôvera vo vedenie a riadenie programov GNSS. Súčasný systém vedenia a riadenia by sa mal preskúmať s cieľom posúdiť, aké prípadné zmeny je potrebné vykonať.

4.1.8 Dodatočné finančné prostriedky na marketingové a inovačné programy by sa mali nájsť na základe kreatívnej a synergetickej spolupráce s ostatnými iniciatívami, akými sú napríklad Digitálna agenda a Inovácia v Únii.

4.1.9 Úspešná trhová stratégia musí zohľadniť reťazec produkt/trh/hodnota so zameraním na každé odvetvie, ktoré je súčasťou priemyslu európskeho GNSS: elektronika, softvér, mobilná sieť, rozhlas, hardvér, satelit a služby.

4.1.10 Komisia by mala preskúmať, v ktorých odvetviach by bolo možné zaviesť nové právne predpisy, s cieľom využiť výhody, ktoré prinášajú aplikácie a technológie európskeho GNSS.

4.1.11 Mali by sa stanoviť regulačné opatrenia, ktoré by uprednostnili výber technológií EGNOS/GALILEO pred menej kvalitnými technológiami, najmä pre aplikácie, pri ktorých je potrebná dôvera v nepretržité služby alebo vo vysokú úroveň presnosti a integrity alebo bezpečnosti.

4.1.12 EÚ by mala na európskych fórach o priemyselných štandardoch (doprava, letectvo, poľnohospodárstvo atď.) čo najviac snažiť o to, aby technológie EGNOS/GALILEO dostali prednosť a aby sa presadila existujúca interoperabilita medzi systémom GALILEO a GPS.

4.1.13 Hlavnou strategickou prioritou by malo byť znížovanie nákladov čipových súprav prijímačov EGNOS/GALILEO, tak aby klesli pod náklady spojené s čipovými súpravami GPS. Účinky krivky skúseností s veľkým objemom výroby sú dôležité pre nízkonákladovú výrobu čipov prijímača a na to, aby ich prevzali poskytovatelia riešení.

4.1.14 V rámci programov spolupráce v oblasti inovácie a marketingu by sa malo vynaložiť značné úsilie na to, aby sa našli synergie s iniciatívami Digitálna agenda a Inovácia v Únii.

4.1.15 Zvláštna pozornosť by sa mala venovať stimulácii a podpore podnikania medzi malými a strednými podnikmi, aby sa angažovali v oblasti poskytovania aplikácií GNSS.

4.1.16 Mal by sa spustiť program cielene zameraný na rozvoj inovačných klastrov, aby sa pre EGNOS/GALILEO využili všetky príležitosti vo vzťahu k produktu/trhu.

4.1.17 Mala by sa vypracovať hodnotová mapa, ktorá by zobrazovala všetky firmy a organizácie, ktoré sa môžu alebo ktoré by sa mohli zapojiť do vytvárania technológií, aplikácií a služieb pre EGNOS/GALILEO. Táto hodnotová mapa by obsahovala súčasné a potenciálne väzby medzi rôznymi účastníkmi. Bola by silným strategickým nástrojom na stanovenie príležitostí, analyzovanie problémov a vypracúvanie plánov.

4.1.18 Mali by sa vybrať a najat' veľké obchodné spoločnosti, ktoré by oficiálne presadzovali a viedli vývoj aplikácií GNSS v Európe.

4.2 Inovácia

4.2.1 Technológie a služby EGNOS/GALILEO, ktoré sa uvádzajú na trh, musia mať vždy tú najvyššiu kvalitu. Je potrebné zachovať prísnu kontrolu kvality technologického vývoja a uplatňovania na úrovni koncového užívateľa.

4.2.2 Mali by sa nájsť nové zdroje diferenciácie okrem presnosti a integrity, a to možno prostredníctvom inovácie obchodného modelu vytvárajúcej nové, kvalitnejšie ponuky, ktoré je možné skombinovať s inými technológiami a službami.

4.2.3 V spolupráci s programami Digitálna agenda a Inovácia v Únii by sa mali podporovať inteligentné výrobky a služby využívajúce súčasti integrovaných technológií a služieb.

4.2.4 Fórum pre aplikácie by malo vyhľadávať účastníkov mimo existujúcich oblastí technológií a služieb. Takáto účasť by stimulovala inovácie a tvorivé myslenie nad rámec zdrojov známych v súčasnosti.

4.2.5 Prioritou by mal byť vývoj nízkonákladových duálnych čipových súprav prijímačov EGNOS/GALILEO.

4.2.6 Je potrebné vypracovať stratégiu, ktorá by dostatočne zachytila účinky krivky skúseností s veľkým objemom výroby, ktoré sú potrebné na nízkonákladovú výrobu čipových súprav prijímača, aby čipové súpravy EGNOS/GALILEO mohli cenovo konkurovať čipovým súpravám GPS.

4.3 Marketing

4.3.1 Rozvoj trhu s aplikáciami GNSS by mal byť v rukách marketingových odborníkov. Vzhľadom na túto požiadavku by sa mali preskúmať existujúce systémy a terajší personál. Možno bude potrebné uzatvoriť zmluvu s profesionálnou firmou, ktorá by túto prácu vykonávala pod vedením Komisie a GSA.

4.3.2 Na úspešnú realizáciu akčného plánu je dôležitý podrobný, dobre premyslený a plne financovaný marketingový plán.

4.3.3 Mali by sa stanoviť inteligentné ciele, ktoré by podporili rast globálneho podielu koncových príjmov GNSS. Ciele by mal stanoviť segment cieľového trhu/hodnotového reťazca.

4.3.4 V rámci EGNOS/GALILEO by sa mala vypracovať globálna stratégia značky, ktorá by zosúladiť ciele, vyzdvihla hodnotu značky, zjednodušila komunikáciu na trhu a objasnila marketingové priority.

4.3.5 Aby bolo možné občanom predstaviť EGNOS/GALILEO, by sa mala spustiť dobre financovaná a správne cieleňá komunikačná a vzdelávacia kampaň. Toto by sa malo realizovať len v kontexte vhodnej stratégie značky.

4.3.6 Pre všetky technológie schválené pre EGNOS/GALILEO by sa mali vypracovať značky kvality, aby bolo možné značku EGNOS/GALILEO ochrániť pred škodami, ktoré môžu byť spôsobené jej dobrému menu.

4.3.7 Do tohto procesu by sa mali zapojiť aj propagátori, ktorí by šírili informácie a vykonávali nábor malých a stredných podnikov vývojové príležitosti.

4.3.8 Na všetkých cieľových trhoch by sa mali určiť propagátori a vplyvné osobnosti, predovšetkým spomedzi veľkých obchodných firiem, o priazeň ktorých sa malo usilovať.

V Bruseli 16. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o používaní bezpečnostných skenerov na letiskách EÚ“

[KOM(2010) 311 v konečnom znení]

(2011/C 107/10)

Spravodajca: **Bernardo HERNÁNDEZ BATALER**

Európska komisia sa 15. júna 2010 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o používaní bezpečnostných skenerov na letiskách EÚ“

KOM(2010) 311 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 2. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára 2011) prijal 104 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 5 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery

1.1 EHSV súhlasí s tým, že je potrebné, aby bola ochrana bezpečnosti civilného letectva právnou zásadou, ktorú treba chrániť. Výbor sa však nazdáva, že Komisia by mala zaujať komplexnejší prístup, v rámci ktorého by sa kľúčovými prvkami stali výmena spravodajských informácií a analýza ľudského faktora a nielen využívanie technológií, ktoré vyvolávajú vážne obavy a riziká, ktoré sa dodnes nepodarilo riadne vyvrátiť.

1.2 Ochrana základných práv by mohla byť ohrozená najmä používaním tohto typu skenerov, a to pokiaľ ide o ľudskú dôstojnosť, osobnú intimitu a ochranu údajov z dôvodu uchovávaní, tlačenia, prevodu alebo ukladania snímok v nevhodnom formáte, ktoré môžu byť následne ďalej šírené. EHSV sa nazdáva, že vzhľadom na okolnosti by mal mať cestujúci právo vybrať si, či podstúpi tento druh kontroly (opt-out) a bez ohľadu na možnosť, ktorú si zvolí by mal mať právo letieť. V každom prípade by malo byť riadne právne zaručené, že ak sa cestujúci podrobia tejto kontrole, nespôsobí im to žiadnu dodatočnú záťaž, ako sú nepríjemné zdržania v dlhých radoch pred kontrolou alebo dôkladné osobné prehliadky.

1.3 Pokiaľ ide o ochranu zdravia, EHSV žiada Komisiu, aby predložila presvedčivé štúdie o prípadnom vplyve týchto zariadení na zdravie cestujúcich a pracovníkov, ktorí takouto kontrolou často prechádzajú z dôvodu svojho zamestnania, pretože v prípade pochybností by bolo lepšie používať iný druh prístrojov.

1.4 EHSV upozorňuje Komisiu na to, že oznámenie sa vôbec nezmieňuje o účinných nápravných prostriedkoch, ktoré by

mali byť zaručené pre slabšiu zúčastnenú stranu – cestujúceho, ktorý využíva letiská a služby leteckých spoločností – pretože bez dostatočných procesných záruk nie sú zabezpečené práva jednotlivcov.

1.5 Podľa názoru výboru by sa malo vážne uvažovať o alternatívach k používaniu bezpečnostných skenerov, príp. skenerov celého tela. Jednou z možností by mohlo byť využívanie technických systémov schematickej lokalizácie a odhaľovania zdrojov ohrozenia, ktoré možno presnejšie určiť dodatočnou manuálnou kontrolou.

2. Úvod a obsah oznámenia

2.1 Oznámenie Komisie sa zaoberá problematikou bezpečnostných skenerov, regulovaných na vnútroštátnej úrovni, ktoré sa v súčasnosti začínajú na letiskách Európskej únie čoraz viac používať.

2.2 Ako uvádza Komisia, len spoločné európske normy bezpečnostnej ochrany civilného letectva môžu poskytnúť potrebný rámec zaisťujúci harmonizovaný prístup k používaniu bezpečnostných skenerov na letiskách.

2.3 Komisia tvrdí, že ochrana civilného letectva musí v súčasnosti čeliť novým druhom hrozieb, na ktoré tradičné bezpečnostné technológie používané na letiskách nedokážu primerane a efektívne reagovať. Niektoré členské štáty začali v dôsledku týchto hrozieb na svojich letiskách testovať a inštalovať bezpečnostné skenery, čo viedlo k tomu, že v Európskej únii sa uplatňujú rôzne pravidlá.

2.3.1 Bezpečnostný skener je všeobecný pojem používaný pre technológiu, ktorá je schopná odhaliť predmety prenášané pod oblečením. Na odhalenie akéhokoľvek predmetu, ktorý sa odlišuje od ľudskej kože, používa táto technológia niekoľko foriem žiarenia rôznych vlnových dĺžok a s rôznym množstvom emitovanej energie.

2.4 Členské štáty môžu v súlade s právnymi predpismi EÚ zaviesť používanie bezpečnostných skenerov na svojich letiskách buď: i) výkonom svojho práva uplatniť bezpečnostné opatrenia, ktoré sú prísnejšie ako existujúce požiadavky EÚ alebo ii) dočasne, výkonom svojho práva testovať nové technologické procesy alebo metódy počas obdobia maximálne 30 mesiacov.

2.5 Pokiaľ ide o zdravie, a najmä používanie ionizujúceho žiarenia, v legislatíve Európskej únie sa v rámci Zmluvy o Euratome stanovujú hraničné hodnoty pre dávky žiarenia (ad hoc a ročne), vyžaduje sa oprávnené odôvodnenie vystavenia človeka žiareniu a požaduje sa, aby sa za pomoci ochranných opatrení zaistilo vystavenie žiareniu v čo možno najnižšej dosiahnuteľnej miere.

2.6 Komisia uvádza, že hlavnou zásadou európskych, ako aj medzinárodných pravidiel je zabrániť, aby sa nebezpečné predmety, ako napr. zbrane, nože alebo trhavy (,,zakázané predmety“) dostali na palubu lietadla.

2.6.1 Tento spoločný regulačný rámec umožnil „jednorazové bezpečnostné kontroly“, ktoré sa už v niektorých členských štátoch Európskej únie uplatňujú, aj keď nie úplne, a v budúcnosti budú predstavovať najdôležitejší prvok zjednodušenia, tak pre príslušné odvetvie, ako aj pre cestujúcich.

2.7 Súčasný právny rámec EÚ v oblasti bezpečnostnej ochrany civilného letectva stanovuje zoznam detekčných a kontrolných metód a technológií, z ktorých si členské štáty a/alebo letiská musia vybrať potrebné prvky s cieľom účinne a efektívne vykonávať svoje úlohy v tejto oblasti.

2.7.1 Komisia upozorňuje, že v platnej legislatíve sa letiskám nepovoľuje, aby systematicky nahrádzali bezpečnostnými skenermi detekčné metódy alebo technológie, ktoré sú uznané v súčasnosti. Na povolenie bezpečnostných skenerov ako ďalšej metódy bezpečnostnej ochrany civilného letectva je potrebné rozhodnutie Komisie prijaté komitologickým postupom, ktoré podporia členské štáty a Európsky parlament.

3. Pripomienky

3.1 EHSV vyjadruje vážne a dôležité pripomienky k prístupu, ktorý zaujala Komisia v oznámení. V zásade je proti prípadnému prijatiu a implementácii budúceho nariadenia, ktoré by mohlo súkromným osobám spôsobiť nadmernú záťaž a ohroziť uplatňovanie ich základných práv. Keďže ide o rýchlo sa vyví-

jajúce technológie, výbor by mohol súhlasiť so systémom kontroly bezpečnosti využívajúcim menej invázne technológie len pod podmienkou, že by išlo o plne dôveryhodné zariadenie, ktoré by negatívne neovplyvilo na základné práva, ani by neohrozovalo zdravie ľudí.

3.1.1 Výbor konkrétne uvádza aspekty oznámenia, ktoré majú vážne právne nedostatky.

3.1.2 V prvom rade ide o pochybnosti týkajúce sa primeranosti hlavného cieľa predkladaného právneho aktu (všeobecné zavedenie bezpečnostných skenerov na všetkých letiskách EÚ), pokiaľ ide o dosiahnutie čo najvyššej miery ochrany bezpečnosti civilného letectva. Podľa Komisie by síce zavedenie skenerov bolo dobrovoľné, cestujúci by však nemali možnosť rozhodnúť sa, či sa tejto kontrole podrobia alebo nie. Pred prijatím takéhoto opatrenia by sa mala posúdiť proporcionálnosť, pokiaľ ide o potrebu jeho prijatia a iné otázky, ako sú náklady, ktoré môžu vzniknúť pri zavedení používania týchto bezpečnostných skenerov. V súčasnosti by bolo zavedenie týchto systémov na všetkých letiskách EÚ pre štátne pokladnice príliš nákladné (nákupná cena základného bezpečnostného skenera a aktualizácia ďalším softvérom) vzhľadom na vážne výhrady pokiaľ ide o ich dôveryhodnosť, zdravie ľudí a vplyv na základné práva. Keďže ide o veľmi dynamický trh, EHSV sa nazdáva, že by bolo logickejšie počkať na vznik dokonalejších technológií, ktoré budú menej invázne a podarí sa im lepšie dosiahnuť stanovený cieľ, t. j. ochranu bezpečnosti civilného letectva. Podľa názoru výboru by sa malo vážne uvažovať o alternatívach k používaniu bezpečnostných skenerov, prípadne skenerov celého tela. Jednou z možností by mohlo byť využívanie technických systémov schematickej lokalizácie a odhaľovania zdrojov ohrozenia, ktoré možno presnejšie určiť dodatočnou manuálnou kontrolou.

3.1.3 Zároveň sa dostatočne nezohľadnilo výrazné obmedzenie základných práv, ku ktorému by došlo v dôsledku budúceho uplatňovania tohto nariadenia. Napríklad v jednej budove súdu na Floride, v ktorej sa využíva technológia milimetrových vĺn, uložili bezpečnostní pracovníci 35 000 snímok, ktoré sa bohužiaľ dostali na internet, pričom došlo k porušeniu základných práv tisícov ľudí.

3.1.4 A v konečnom dôsledku, spochybniť možno aj samotnú potrebu, aby Komisia zvolila druh právneho aktu, ako aj postup jeho prijímania.

3.2 Vzhľadom na kritériá obsiahnuté v stanovenej judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie a Európskeho súdu pre ľudské práva sa nezdá, že by Komisia v oznámení dôkladne dodržiavala tri kritériá potreby, proporcionality a zákonnosti, ktoré musia byť uplatnené naraz vo všetkých opatreniach prijatých verejnými orgánmi právnej únie (alebo právneho štátu), aby neobmedzovali alebo neohrozili výkon práv a slobôd občanov.

3.2.1 V súvislosti s prvým uvedeným aspektom vyvoláva nejasný vzťah medzi navrhovaným opatrením – zavedením bezpečnostných skenerov – a dosiahnutím vyššej úrovne ochrany bezpečnosti civilného letectva vážne výhrady.

3.2.2 Samotná Komisia v predkladanom oznámení výslovne uznáva, že na základe posúdenia vplyvu zavádzania nových metód a technológií po každom narušení bezpečnosti letectva v uplynulých rokoch sa tieto preukázali ako „čím ďalej tým menej efektívne“, a naopak obhajuje komplexnejší prístup, v rámci ktorého by sa ako budúce kľúčové prvky posilnili výmena spravodajských informácií a analýza ľudského faktora.

3.2.3 Toto posúdenie sa nie náhodou zhoduje s postojom európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov, ktorý na žiadosť Európskej komisie vypracoval ad hoc správu o spornom právnom akte a zároveň obhajoval tento postoj vo všetkých svojich stanoviskách týkajúcich sa uplatňovania európskych bezpečnostných opatrení voči teroristickým hrozbám.

3.2.4 Mala by sa dosiahnuť rovnováha medzi potrebou prístupu na európskej úrovni, bez toho, aby došlo k zanedbaniu problému ohrozenia bezpečnosti civilného letectva, a medzi definitívnym zavedením jednorazovej bezpečnostnej kontroly, pričom sa budú dodržiavať základné práva, najmä pokiaľ ide o súhlas s dobrovoľným podriadením sa kontrole týmito technológiami.

3.2.5 Ešte presvedčivejší je postoj pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 smernice 95/46 ES, ktorá vo svojej správe o konzultácii prijatej 11. februára 2009 potvrdila, že tieto skenery nie sú alternatívou k iným používaným metódam na odhalenie prvkov ohrozujúcich bezpečnosť civilného letectva, pričom dokonca dospela k záveru, že zatiaľ neexistujú dôvody, na základe ktorých by bolo potrebné nahradiť súčasné kontrolné opatrenia na letiskách skenermi.

3.3 Výbor ďalej vyjadruje svoj nesúhlas vzhľadom na tvrdý dosah, ktorý by mohlo mať uplatnenie návrhu vyplývajúceho z oznámenia na výkon základných práv.

3.3.1 Porušenie základných práv je v rozpore s rozsiahlou analýzou zameranou na posúdenie finančných nákladov na inštaláciu skenerov na letiskách, ktorej cieľom je opodstatnene odôvodniť ich prínos.

3.3.2 Zámerom je nájsť vhodnú rovnováhu medzi slobodou a bezpečnosťou, čo si vyžaduje dôkladnú interpretáciu právnych predpisov z rôznych uhlov pohľadu.

3.3.3 Najviac zasiahnuté práva a slobody sú takmer všetky súčasťou súboru práv a slobôd, ktoré Európsky súd pre ľudské práva označil za nedotknuteľný základ verejného poriadku stanovený Európskym dohovorom o ľudských právach.

3.3.4 Akékoľvek obmedzenie týchto práv a slobôd sa musí uplatňovať len výnimočne, keď nebude existovať priestor pre iné alternatívy, ktoré sú právne menej podchytené, musí podliehať nadnárodným kontrolám a byť v súlade so zvykmi vyspelej demokratickej spoločnosti. V každom prípade by však mala Komisia s cieľom vyriešiť prípadné porušenia základných práv stanoviť v budúcom nariadení súhrnné a prioritné postupy alebo sa odvolať na postupy uplatňované v členských štátoch.

3.3.5 Na druhej strane, ako pripomína generálna advokátka Sharpston vo svojich záveroch vo veci C-345/06 (Heinrich) týkajúcej sa aj prijatia právneho aktu Európskej komisie v oblasti ochrany bezpečnosti civilného letectva, v EÚ nemožno akceptovať argumenty, ktoré by odôvodňovali zrušenie alebo obmedzenie záruk základných práv s cieľom predchádzať ohrozeniu verejnej bezpečnosti, aj keby bolo toto riziko vzhľadom na ťažké obdobie alebo okolnosti mimoriadne vysoké.

3.4 EHSV vyjadruje obavy, najmä pokiaľ ide o zdravie cestujúcich a pracovníkov, ktorí sa podrobujú takejto kontrole z dôvodu svojho zamestnania. V tejto súvislosti a v záujme zaručenia ochrany zdravia pri opakovanom používaní zložitých prístrojov Výbor žiada, aby tieto zariadenia obsluhovali príslušne kvalifikovaní pracovníci. Významnú úlohu pritom zohrávajú zodpovedajúce dobré platové a pracovné podmienky. Zamestnávanie kvalifikovaných pracovníkov by prispelo k zníženiu počtu opakovaných a zdravotne škodlivých kontrol bezpečnostnými detektormi kovov.

3.5 EHSV dúfa, že návrh Komisie stanoví vysokú úroveň ochrany zdravia, a to na základe riadne podložených, presvedčivých a dôveryhodných odborných prieskumov a stanovísk, ktoré budú uspokojivé pre cestujúcich, a v súlade so zásadou minimálneho vystavenia prípadným škodlivým vplyvom. Okrem toho by sa mali zaviesť špeciálne predpisy pre cestujúcich, ktorí sú obzvlášť citliví a/alebo zraniteľní, ako sú tehotné ženy, deti, zdravotne postihnutí alebo ľudia trpiaci určitými chorobami, pri ktorých sa neodporúča tento druh kontroly.

3.6 Neexistuje žiaden presvedčivý dôkaz o tom, že používanie týchto skenerov nepredstavuje riziko pre ľudské zdravie, ani nebol prijatý žiaden kódex správania (pre prípad, že sa rozšíri inštalácia týchto skenerov) v súlade s požiadavkami práva na ochranu osobných údajov. V tejto súvislosti by mala Komisia doplniť platné protokoly, aby adekvátne reagovali na obavy, ktoré sa týkajú dodržiavania základných práv, a umožnila, aby sa s nimi cestujúci dostatočne oboznámili, najmä pokiaľ ide o to, že používanie skenerov je prísne dobrovoľné a nikdy nie povinné.

3.6.1 V každom prípade by mala existovať možnosť odmietnuť kontrolu skenerom a malo by byť riadne právne zaručené, že ak sa cestujúci podrobia tejto kontrole, nespôsobí im to žiadnu dodatočnú záťaž, ako sú nepríjemné zdržania v dlhých radoch pred kontrolou alebo dôkladné osobné prehliadky. Žiadne z týchto opatrení však nie je uvedené v oznámení Komisie.

3.7 Ďalším aspektom, ktorý vyvoláva určitú nejasnosť je terminologický prístup a tematické poňatie návrhu Komisie.

3.7.1 Komisia použila nový termín „bezpečnostné skenery“ namiesto termínu „skenery celého tela“, ktorý bol predtým použitý počas verejnej konzultácie o tejto problematike. Túto konzultáciu uskutočnila Komisia povinne v súlade s uznesením Európskeho parlamentu z 23. októbra 2008.

3.7.2 Zmena terminológie je spôsobená snahou politicky zatraktívniť predkladané oznámenie, aby bolo schválené, ako to preukazuje postoj Komisie v prospech začlenenia týchto prístrojov medzi bezpečnostné opatrenia pre civilné letectvo, ktoré sa budú musieť uplatňovať na letiskách členských štátov EÚ.

3.7.3 Napríklad v bode 34 oznámenia Komisia tvrdí, že skenery by v oblasti ochrany bezpečnosti civilného letectva mohli plne nahradiť ostatné používané postupy.

3.7.4 Podobne aj v bode 45 oznámenia sa uvádza, že vzhľadom na technológiu, ktorá je dostupná v súčasnosti „je jasné“, že tieto prístroje by „zvýšili pravdepodobnosť odhalenia hrozby na maximum a že výrazne zvýšia našu schopnosť predchádzať podobným narušeniam“.

3.7.5 V bode 82 sa opätovne zdôrazňuje, že nasadenie bezpečnostných skenerov by veľkým letiskám „umožnilo stať sa pružnejšími a získať potenciál na ďalšie posilnenie bezpečnostnej ochrany civilného letectva“.

3.7.6 Vzhľadom na rôzne nejasnosti vyvolané používaním týchto prístrojov, ako aj na ich nesporný dosah na oblasť občianskych práv a verejných slobôd, by malo byť oznámenie komplexnejšie a malo by sa objektívnejšie zaoberať aktuálnym stavom a predstaviť prípadné alternatívy.

3.7.7 Tieto špecifiká postupov vypracovania, ktoré v oznámení použila Komisia sa vzťahujú na posledný spomenutý aspekt, ktorý sa týka tak výberu druhu právneho aktu (nariadenie), ako aj primeranosti zvoleného postupu jeho schvaľovania (komitologický postup).

3.8 Oznámenie teda vyvoláva vážne pochybnosti, nie síce o jeho legálnosti, ale legitimitu.

3.8.1 Komisia samozrejme môže v tejto oblasti konať na základe právomocí nadobudnutých podľa článku 4 ods. 2 nariadenia č. 300/2008 Európskeho parlamentu a Rady.

3.8.2 Komisia postupovať opatrnejšie pri vypracovaní takého sporného návrhu, najmä vzhľadom na nedávne skúsenosti, ktoré ju na základe príslušného právneho napadnutia prinútili zmeniť svoje právne akty v tej istej oblasti.

3.8.3 Za týchto okolností sa zdá byť vhodnejšie zvoliť formu rozhodnutia určeného všetkým členským štátom alebo dokonca odporúčania, a to s cieľom poskytnúť väčší manévrovací priestor príslušným orgánom a dlhší čas na (dobrovoľné) testovanie používania skenerov.

3.8.4 Zároveň treba zdôrazniť, že komitologický postup, ktorý zvolila Komisia na schválenie budúceho legislatívneho návrhu, je príliš obmedzený a nejasný (aj keď právoplatný) na vypracovanie tak významného aktu.

3.8.5 O to viac, že Lisabonská zmluva v novom článku 290 ZFEÚ vytvára základy nového mechanizmu, na základe ktorého môže Komisia vykonávať právomoci delegované Radou a Parlamentom, pričom týmto dvom inštitúciám umožňuje odvolať delegovanie bez ďalšieho zdôvodnenia (článok 290 ods. 2 písm. a)). V tejto súvislosti by mala Komisia zvážiť, či by sa nemal významný dosah, ktorý bude mať nadobudnutie účinnosti návrhu nariadenia na právne dedičstvo občanov, riešiť v širšom inštitucionálnom rámci a či by nemal byť predmetom verejnej diskusie všetkých zainteresovaných strán a ideologického boja reprezentatívnych politických strán v súlade so zásadami parlamentnej demokracie, v ktorom by mal Európsky parlament zohrávať vedúcu úlohu, pokiaľ ide o základné práva, čo však nezodpovedá komitologickému postupu.

V Bruseli 16. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje prvý program politiky rádiového frekvenčného spektra“

[KOM(2010) 471 v konečnom znení – 2010/0252 (COD)]

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Široké pásmo v Európe: investície do digitálne riadeného rastu“

[KOM(2010) 472 v konečnom znení]

(2011/C 107/11)

Spravodajca: **pán McDONOGH**

Európsky parlament a Rada sa 7. októbra 2010 rozhodli podľa článku 114 a článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje prvý program politiky rádiového frekvenčného spektra“

KOM(2010) 471 v konečnom znení – 2010/0252 (COD).

Európska komisia sa 20. septembra 2010 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Široké pásmo v Európe: investície do digitálne riadeného rastu“

KOM(2010) 472 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 2. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára 2011) prijal 108 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 2 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závěry

1.1 Výbor pozitívne hodnotí všetky tri dokumenty Komisie obsiahnuté v balíku opatrení pre širokopásmové pripojenie. Sú aktuálne, dôkladne premyslené a komplexné, čo sa týka rozsahu.

1.2 Výbor jednoznačne podporuje ciele digitálnej agendy zamerané na zaistenie trvalého ekonomického a sociálneho prínosu z jednotného digitálneho trhu založeného na rýchlom a ultrarýchlom internete a v plnej miere podporuje ambiciózne ciele v oblasti širokého pásma, ktorý je zahrnutý do tejto prioritnej iniciatívy⁽¹⁾. Výbor sa však domnieva, že ak chceme,

aby Európa zostala z celosvetového hľadiska konkurencieschopná, o niekoľko rokov si možno budeme musieť stanoviť ešte ambicióznejšie ciele týkajúce sa prepojitelnosti⁽²⁾.

1.3 Výbor so znepokojením pozoruje, že v celej Európskej únii ďalej narastá nezamestnanosť, a to najmä pokiaľ ide o mladých ľudí (mladších ako 25 rokov)⁽³⁾. Výbor sa domnieva, že úspešná implementácia balíka opatrení pre širokopásmové pripojenie má kľúčový význam z hľadiska riešenia problému nezamestnanosti, pretože v Európe podnieti inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast, ktorý je jedným z hlavných cieľov stratégie Európa 2020.

⁽¹⁾ KOM(2010) 245 v konečnom znení/2: Do roku 2020 by všetci Európania mali mať prístup k internetu s rýchlosťou väčšou ako 30 megabitov za sekundu (Mbps) a minimálne 50 % domácností v Európe by malo mať internetové pripojenie s rýchlosťou viac ako 100 Mbps. Rovnako sa v digitálnej agende potvrdil cieľ, ktorý si vytýčila Európska rada, poskytnúť všetkým Európanom základné široké pásmo do roku 2013.

⁽²⁾ Južná Kórea vypracovala národný plán, podľa ktorého by do roku 2012 malo byť v tejto krajine bežne dostupné pripojenie s rýchlosťou 1000 Mbps. Vláda nabáda podniky, aby na vybudovanie tohto systému poskytli 34 biliónov wonov (23 miliárd EUR). Pre porovnanie, táto suma predstavuje zhruba ročný rozpočet Južnej Kórey na vzdelávanie. (http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/click_online/9093991.stm).

⁽³⁾ Tlačová správa Eurostatu Euro Indicator č. 5/2011 zo 7. januára 2011: V novembri 2010 dosiahla miera nezamestnanosti mladých ľudí (mladších ako 25 rokov) v **eurozóne** 20,7 % a v **EÚ27** 21,0 %. V novembri 2009 predstavovala v **eurozóne** 20,1 % a v **EÚ27** 20,5 %.

1.4 Výbor s uspokojením konštatuje, že zásady regulácie obsiahnuté v balíku opatrení pre širokopásmové pripojenie sú v súlade s revidovaným legislatívnym rámcom pre elektronické komunikácie⁽⁴⁾.

1.5 Výbor sa domnieva, že zásada neutrality siete⁽⁵⁾ je kriticky dôležitá pre budúcnosť internetových služieb v Európe. Vzali sme na vedomie správu Komisie o verejnej konzultácii týkajúcej sa otvoreného internetu a jeho neutrality⁽⁶⁾ a vítame skutočnosť, že túto zásadu podporila podpredsedníčka Komisie pani Kroes⁽⁷⁾. Výbor sa však obáva, že poskytovatelia služieb s významnou trhovou silou budú mať silné obchodné podnety na to, aby konali v rozpore so zásadou neutrality siete a proti záujmom občanov. Výbor sa domnieva, že ustanovenia telekomunikačného rámca⁽⁸⁾ si môžu vyžadovať ďalšie zmeny na posilnenie právomocí vnútroštátnych regulačných orgánov, aby zabezpečili, že internet bude otvorený v celej Európe a že poskytovatelia služieb budú plne rešpektovať zásadu neutrality siete.

1.6 Výbor by rád upriamil pozornosť Komisie na viacero predchádzajúcich stanovísk, v ktorých zdôraznil svoju podporu pre informačnú spoločnosť, stratégiu EÚ 2020 a digitálnu agendu, ako aj na stanoviská, v ktorých poukázal na potrebu vysokokvalitného vysokorýchlostného internetového pripojenia, ktoré by bolo dostupné pre občanov v celej EÚ, a tiež na potrebu implementácie vyrovnaného regulačného prostredia pre komunikačné služby, ktoré by prinieslo vysokokvalitné služby za dostupné ceny⁽⁹⁾.

1.7 Stratégia pre oblasť širokého pásma

1.7.1 Výbor sa domnieva, že účinná implementácia stratégie EÚ pre oblasť širokého pásma je kľúčová pre budúci hospodársky a sociálny blahobyt všetkých občanov. Keďže však bude

finančná situácia zložitá ešte mnoho nasledujúcich rokov, je výbor znepokojený tým, že dosiahnutie cieľov širokého pásma bude pre Európu veľkou výzvou. Výbor vyzýva Radu, Komisiu, členské štáty a miestne a regionálne orgány, aby urobili všetko, čo je v ich silách, na podporu implementácie cieľov týkajúcich sa širokého pásma stanovených v digitálnej agende.

1.7.2 Výbor sa domnieva, že všeobecný prístup k vysokorýchlostnému širokému pásmu má kľúčový význam z hľadiska podpory sociálnej a územnej súdržnosti⁽¹⁰⁾. Vítame plány na rozšírenie využívania štrukturálnych fondov a fondov na rozvoj vidieka, ktoré podporia zavádzanie komerčne životaschopnej širokopásmovej infraštruktúry. Je však tiež dôležité, aby sa výhody tejto investície dostali k občanom prostredníctvom poskytovania vysokokvalitných služieb a výrazného zníženia nákladov pre všetkých koncových užívateľov. Výbor okrem toho žiada členské štáty a miestne a regionálne orgány, aby v záujme podpory digitálnej agendy poskytovali na verejných priestranstvách bezplatné WiFi zóny.

1.7.3 Výbor upozorňuje Komisiu na to, že znižovanie nákladov pri poskytovaní širokopásmovej infraštruktúry v Európe má znásobený účinok na ekonomiku a kvalitu života. Vyzývame Komisiu, členské štáty a miestne a regionálne orgány, aby vynaložili všetko svoje úsilie na zníženie týchto nákladov.

1.7.4 Výbor síce víta opatrenia, ktoré majú stimulovať a podporovať investície do infraštruktúry širokopásmového pripojenia, zároveň si však želá, aby sa všetky investície zrealizovali spôsobom, ktorý posilní hospodársku súťaž. Výbor by znepokojilo, keby sa podpora realizovala tak, že by sa neprímerane zvýhodňovali poskytovatelia služieb so značnou trhovou silou.

1.7.5 Výbor je však sklamaný zo skutočnosti, že členské štáty v súčasnosti čerpajú fondy na podporu širokopásmového pripojenia veľmi pomaly.⁽¹¹⁾ Sú preto vítané projekty, ktoré členským štátom pomôžu urýchliť tieto programy a čerpať dostupné finančné prostriedky.

1.8 Politika rádiového frekvenčného spektra (PRFS)

1.8.1 Výbor víta zámer vydávať v rámci programu politiky rádiového frekvenčného spektra (RSPP) také legislatívne opatrenia, ktoré zabezpečia vymedzenie a dostupnosť dostatočného a primeraného spektra na potreby pokrytia a kapacity bezdrôtových širokopásmových technológií, aby sa dosiahol cieľ stanovený na rok 2020. Víta tiež skutočnosť, že sa bude naďalej posilňovať rozvoj širokopásmového pripojenia pomocou opatrení podporujúcich hospodársku súťaž, ako napríklad zavedenie spektrálneho obchodovania a opatrenia na zabránenie možným deformáciám hospodárskej súťaže pri zmenách platných licencií.

⁽⁴⁾ Smernica 2009/140/ES a smernica 2009/136/ES.

⁽⁵⁾ Neutralita siete je zásada, ktorá obhajuje internet bez obmedzení zo strany poskytovateľov internetových služieb a vlády, čo sa týka obsahu, stránok, platforiem, druhov zariadení, ktoré môžu byť pripojené, a spôsobov povolenej komunikácie. Ak istý používateľ platí za určitú úroveň prístupu k internetu a iný používateľ platí za rovnakú úroveň prístupu, obidvaja používatelia by mali mať možnosť pripojiť sa k sebe na predplatenej úrovni prístupu. Vznikli tu obavy v súvislosti s možnosťou poskytovateľov širokopásmových služieb využívať miestnu infraštruktúru na blokovanie internetových aplikácií a obsahu (napr. webové stránky, služby, protokoly), a to najmä stránky svojich konkurentov, alebo zmeniť svoje obchodné modely s cieľom znížiť kvalitu a rozsah prístupu, ktorý majú rôzni používatelia. Takéto zmeny v obchodných modeloch by mohli viesť k nespravodlivej diskriminácii z hľadiska cien a kvality služieb. Možnosť predpisov určených na nariadenie neutrality internetu je predmetom búrlivej diskusie.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecom/doc/library/public_consult/net_neutrality/report.pdf.

⁽⁷⁾ SPEECH/10/643 – prejav na samite Európskej komisie a Európskeho parlamentu na tému: „Otvorený internet a jeho neutralita v Európe“.

⁽⁸⁾ Smernica 2009/140/ES a smernica 2009/136/ES.

⁽⁹⁾ Pozri Ú. v. EÚ C 120, 20.5.2005, s. 22; Ú. v. EÚ C 28, 3.2.2006, s. 88; Ú. v. EÚ C 318, 23.12.2006, s. 222; Ú. v. EÚ C 97, 28.4.2007, s. 27; Ú. v. EÚ C 324, 30.12.2006, s. 42; Ú. v. EÚ C 151, 17.6.2008, s. 25; Ú. v. EÚ C 44, 16.2.2008, s. 50; Ú. v. EÚ C 224, 30.8.2008, s. 50; Ú. v. EÚ C 77, 31.3.2009, s. 60; Ú. v. EÚ C 175, 28.7.2009, s. 87; Ú. v. EÚ C 175, 28.7.2009, s. 8; Ú. v. EÚ C 182, 4.8.2009, s. 56; Ú. v. EÚ C 218, 11.9.2009, s. 41; Ú. v. EÚ C 317, 23.12.2009, s. 103; Ú. v. EÚ C 255, 22.9.2010, s. 116; Ú. v. EÚ C 44, 11.2.2011, s. 178; Ú. v. C EÚ 54, 19.2.2011, s. 58.

⁽¹⁰⁾ Ú. v. EÚ C 175, 28.7.2009, s. 8.

⁽¹¹⁾ Do septembra 2009 sa poskytlo len 18 % výdavkov naplánovaných na roky 2007 – 2013.

1.8.2 Výbor tiež víta skutočnosť, že RSPP zahŕňa explicitný cieľ sprístupniť pásmo 800 MHz, ktoré predstavuje digitálnu dividendu, na poskytovanie širokopásmového pokrytia, a to najmä vo vidieckych oblastiach, do roku 2013. Výbor vyzýva členské štáty, aby toto spektrum sprístupnili čo najskôr.

1.8.3 Výbor tiež registruje plány využiť satelitné široké pásmo za prijateľné ceny na dosiahnutie vzdialených oblastí, ktoré nie je možné pokryť pozemnými vysielačmi kanálmi.

1.8.4 Výbor spolu s Komisiou vyzýva členské štáty, aby pomohli urýchlene splniť cieľ v oblasti širokého pásma pomocou okamžitého prijatia týchto opatrení:

- sprístupnenie dostatočne širokých pásiem spektra ⁽¹²⁾,
- rýchle pridelenie práva na využívanie spektra,
- väčšia flexibilita a intenzívnejšia hospodárska súťaž,
- povolenie druhotného obchodovania so spektrom s cieľom prispôsobiť sa vývoju na trhu.

1.9 Prístupové siete novej generácie (NGA)

1.9.1 Siete NGA sú finančne náročné na poskytovanie a prinášajú značné riziko pre investorov. Registrujeme, že návrhy prihliadajú na tieto riziká a zohľadňujú zahrnutie rizikového príplatku v regulovaných nákladoch na prístup.

1.9.2 Výbor oceňuje kreatívny prístup Komisie pri poskytovaní silnej podpory pre opatrenia týkajúce sa spoločných investícií, ktoré môžu znížiť mieru rizika, ktoré podstúpi každá spoločnosť.

1.9.3 Výbor uznáva, že úspešné uplatňovanie predpisov týkajúcich sa prístupu na siete NGA bude závisieť predovšetkým od implementácie vnútroštátnymi regulačnými orgánmi v každom členskom štáte. Výbor vyzýva Komisiu a členské štáty, aby poskytli akúkoľvek pomoc potrebnú na to, aby mohli vnútroštátne regulačné orgány a Orgán európskych regulátorov pre elektronické komunikácie (BEREC) uspieť v ich ťažkej úlohe.

2. Odporúčania

2.1 V záujme zabezpečenia ďalšieho rozvoja otvoreného internetu a ochrany jeho neutrality by Komisia a vnútroštátne

⁽¹²⁾ Je mimoriadne dôležité, aby sa určené spektrum sprístupnilo účinným spôsobom, teda jednak otvorením nového spektra (ako napr. 2,6 GHz aj 800 MHz) a jednak liberalizáciou využívania existujúceho spektra (napr. pásmo 900/1 800 MHz – pozri revidovanú smernicu o GSM a rozhodnutie o pásme 900/1 800 MHz).

regulačné orgány mali pozorne sledovať, ako prevádzkovatelia riadia dátové toky na svojich sieťach, a ich možný vplyv na skúsenosti používateľov internetu.

2.2 Vo svetle skúseností by Komisia mala zvážiť, či je telekomunikačný rámec primeraný na vyrovnanie sa s výzvami, ktoré predstavujú hrozbu zo strany poskytovateľov služieb voči otvorenému internetu a jeho neutralite.

2.3 Vnútroštátne plány v oblasti širokého pásma by sa mali čoskoro aktualizovať, aby zahrnuli projektové plány na poskytovanie rýchleho a ultrarýchleho širokého pásma.

2.4 Vnútroštátne plány v oblasti širokého pásma by mali obsahovať štandardné najlepšie postupy, ktoré sa osvedčili pri projektových plánoch, s uvedením potrebných zdrojov súvisiacich s cieľmi a kľúčovými termínmi.

2.5 EÚ by mala pravidelne kontrolovať vnútroštátne plány v oblasti širokého pásma, aby posúdila nedostatky v zdrojoch a iné problémy pri dosahovaní plánu.

2.6 Vnútroštátne plány v oblasti širokého pásma by mali zahŕňať podrobnosti o všetkých priamych projektoch verejnej správy a investíciách do infraštruktúry a štátnych podnikov, ktoré by uľahčili dosiahnutie cieľov digitálnej agendy.

2.7 Výbor vyzýva Komisiu, aby venovala osobitnú pozornosť vplyvu na hospodársku súťaž v členských štátoch a zabezpečila tak kontrolu implementácie opatrení na zníženie nákladov na širokopásmovú sieť.

2.8 Komisia by mala pomocou rôznych primeraných mechanizmov zabezpečiť, aby bola cena za rádiové frekvenčné spektrum vždy na adekvátnej úrovni, tak aby bolo poskytovanie konkurenčných služieb hospodársky životaschopné.

2.9 V záujme stimulácie digitálnej ekonomiky by členské štáty a regionálne orgány mali podporovať bezplatné WiFi zóny na verejných priestranstvách.

2.10 Pri presadzovaní spoločných investícií a projektov infraštruktúry v rámci verejno-súkromných partnerstiev (PPP) musia členské štáty a regionálne orgány dbať na to, aby nenarušili zdravú konkurenciu na trhu ⁽¹³⁾.

2.11 Keďže sa rádiové technológie a služby vyvíjajú, je dôležité, aby obavy o verejné zdravie, pokiaľ ide o potenciálne nebezpečný vplyv elektromagnetických polí, boli prvoradé a aby bola verejnosť opakovane uisťovaná prostredníctvom opatrení na monitorovanie tohto vplyvu.

⁽¹³⁾ Pozri Ú. v. EÚ C 48, 15.2.2011, s. 72.

2.12 Výbor je presvedčený, že keď sa budú udeľovať oprávnenia na spustenie bezdrôtových sietí, miestne orgány budú musieť efektívne presadzovať environmentálne a zdravotné predpisy tak, aby sa služby, ktoré budú v plnom súlade s predpismi, mohli poskytovať rýchlo a úsporne.

2.13 S cieľom zaistiť, že sa predpisy pre prístupové siete novej generácie (NGA) zavedú rovnomerne v celej EÚ, a s cieľom identifikovať prípadné problémy týkajúce sa zdrojov, by Komisia mala navrhnúť, aby vnútroštátne regulačné orgány podstupovali pravidelné audity. Audity by mohli prebiehať formou kontrol rovnocennými orgánmi, pod záštitou BEREC.

2.14 EÚ by mala zväziť poskytnutie finančných prostriedkov BEREC-u s nasledujúcimi cieľmi:

- vytvoriť skupinu odborníkov, ktorá by dopĺňala odborné znalosti vnútroštátnych regulačných orgánov na báze *ad hoc*,
- financovať program profesionálneho rozvoja pre zamestnancov vnútroštátnych regulačných orgánov,
- financovať auditorskú funkciu a útvary pre osvedčené postupy, ktoré by pomohli zabezpečiť jednotnú excelentnosť pri implementácii predpisov v celej Európe.

3. Kontext

3.1 Dnešný rozvoj vysokorýchlostných komunikačných sietí má rovnaký revolučný účinok, ako mal rozvoj elektriny a dopravných sietí pred storočím. Hoci je Európa jednou z najviac prepojených oblastí na svete⁽¹⁴⁾, mnoho častí Únie ešte stále nemá základné internetové služby a vysokorýchlostné pripojenie je zriedkavé dokonca aj v mestských oblastiach.

3.2 Občania a podniky po celom svete stále viac požadujú oveľa rýchlejšie siete NGA. Európa z tohto hľadiska zaostáva za niektorými hlavnými medzinárodnými partnermi: 30 % Európanov stále ešte nikdy nepoužilo internet a Európa má len 1-percentné rozšírenie vysokorýchlostných sietí založených na optickom vlákne, zatiaľ čo v Japonsku je toto rozšírenie 12-percentné a v Južnej Kórei 15-percentné.

3.3 Ambiciózne ciele pre Európu v oblasti širokopásmového pripojenia boli stanovené v digitálnej agende⁽¹⁵⁾ – jednej z prioritných iniciatív stratégie Európa 2020⁽¹⁶⁾ zameranej na inteligentné, udržateľné a inkluzívne hospodárstvo: Do roku 2020 by všetci Európania mali mať prístup k internetu s rýchlosťou väčšou ako 30 megabitov za sekundu (Mbps) a minimálne 50 % domácností v Európe by malo mať internetové pripojenie s rýchlosťou vyše 100 Mbps. Rovnako sa v digitálnej agende potvrdil cieľ, ktorý si vytýčila Európska rada, poskytnúť všetkým Európanom základné široké pásmo do roku 2013. Na dosiahnutie týchto ambiciózných cieľov

⁽¹⁴⁾ Svetové hospodárske fórum – Správa o globálnej informačnej technológii 2009 – 2010, <http://www.networkedreadiness.com/gitr/>.

⁽¹⁵⁾ *Digitálna agenda pre Európu* – KOM(2010) 245 v konečnom znení/2.

⁽¹⁶⁾ *EURÓPA 2020, Stratégia pre inteligentnejší, udržateľnejší a inkluzívny rast* – KOM(2010) 2020 v konečnom znení.

treba vypracovať komplexnú politiku založenú na celej škále technológií a zároveň je potrebné dôkladne monitorovať dosiahnutý pokrok⁽¹⁷⁾.

3.4 Balík opatrení pre širokopásmové pripojenie, na ktorý sa zameriava toto stanovisko, obsahuje dokumenty Komisie, ktorých cieľom je prispieť k naplneniu cieľov digitálnej agendy súvisiacich s prepojitelnosťou. Tieto ciele zahŕňajú:

- súbor návrhov na riešenie požiadaviek plánovania a financovania s cieľom splniť ciele súvisiace s prepojitelnosťou – KOM(2010) 472 „Široké pásmo v Európe: investície do digitálne riadeného rastu“,
- legislatívny návrh na vytvorenie prvého programu politiky rádiového frekvenčného spektra, ktorý by reguloval a harmonizoval bezdrôtovú infraštruktúru potrebnú na podporu cieľov Európa 2020 – KOM(2010) 471 – „Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje prvý program politiky rádiového frekvenčného spektra“,
- odporúčanie, ako majú vnútroštátne regulačné orgány v celej EÚ regulovať prístup k sieťam NGA, ktoré sú nevyhnutné na poskytovanie rýchlej a ultrarýchlej prepojitelnosti širokého pásma, s ktorým počíta digitálna agenda – C(2010) 6223/3.

4. Pripomienky

4.1 Stratégia v oblasti širokého pásma

4.1.1 Ambície stratégie EÚ 2020 a ciele digitálnej agendy sa uskutočnia len vtedy, keď členské štáty vyvinú a zavedú účinné vnútroštátne plány v oblasti širokého pásma. Hoci všetky členské štáty už majú stratégiu v oblasti širokého pásma, čoskoro bude potrebné ju aktualizovať a zahrnúť do nej plány týkajúce sa ultrarýchlych sietí, spolu s konkrétnymi cieľmi a identifikovanými implementačnými opatreniami.

4.1.2 Plánovanie a uskutočňovanie vnútroštátnych stratégií zavádzania širokopásmových pripojení má pre úspech zásadný význam. Je tiež dôležité, aby členské štáty vybudovali siete NGA tak, aby žiadny región v EÚ neostal pozadu, pretože v opačnom prípade sa digitálna priepasť začne opäť otvárať, pričom v znevýhodnených regiónoch sa hospodársky rozvoj oneskorí a tieto regióny sa nebudú môcť podieľať na rýchlo sa rozvíjajúcom digitálnom hospodárstve.

4.1.3 Tiež by pomohlo, keby sa posúdila životaschopnosť vnútroštátnych plánov v oblasti širokého pásma, a to, či určili zdroje potrebné na realizáciu (ľudské a iné), rovnako ako kľúčové mílniky projektov. Nasledne je potrebné tieto projektové plány sledovať, aby sa monitorovalo ich uskutočňovanie a aby boli aktuálne.

⁽¹⁷⁾ Napr. možno očakávať, že pri úspešnom plnení cieľa 100 Mbps bude mať v roku 2015 15 % domácností EÚ predplatenú takúto rýchlosť.

4.1.4 Kvalita sietí, náklady na ich poskytovanie a konkurencieschopné ceny pre konečných spotrebiteľov predstavujú dôležité riadiace kritériá v programoch rozvoja sietí. Keďže až 80 % nákladov na sieťovú infraštruktúru pripadá na stavebno-inžinierske práce, je nevyhnutné, aby štátne a miestne orgány pracovali na tom, aby sa náklady výrazne znížili prostredníctvom efektívnej koordinácie projektov infraštruktúry.

4.1.5 Dobré informácie uľahčujú správne plánovanie a riadenie. Vnútroštátne plány v oblasti širokého pásma by mali obsahovať podrobnosti o všetkých priamych projektoch verejnej správy a plánovaných investíciách, vrátane stavebných prác, čo by uľahčilo vybudovanie infraštruktúry.

4.1.6 Ak vnútroštátne regulačné orgány tento problém dobre nezvládnu, dominantné postavenie poskytovateľov služieb s významnou trhovou silou by mohlo narušiť rozvoj hospodárskej súťaže a infraštruktúry.

4.1.7 Spolupráca a zdieľanie informácií súkromnými poskytovateľmi infraštruktúry má zásadný význam pre účinnosť, rýchlosť realizácie, environmentálnu udržateľnosť a dostupnosť konkurencieschopných cien pre koncových používateľov.

4.1.8 Bohužiaľ, pre konkurentov je ťažké spolupracovať, pokiaľ k tomu nie sú donútení. Výbor víta skutočnosť, že balík opatrení pre širokopásmové pripojenie bude od súkromných poskytovateľov infraštruktúry vyžadovať, aby zverejňovali kvalitné informácie o existujúcej a plánovanej infraštruktúre, aby sa tak uľahčilo správne plánovanie a efektívne využívanie zdrojov.

4.1.9 Náklady na komunikačné služby a cenová transparentnosť sú nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby mali občania prospech z investícií EÚ, členských štátov a regionálnych orgánov do infraštruktúry širokého pásma.

4.1.10 Výbor mimoriadne oceňuje rozsah a rôznorodosť foriem financovania, ktoré sú k dispozícii na dosiahnutie všeobecných cieľov v oblasti širokého pásma stanovených v digitálnej agende. Výbor tiež víta plány na nové finančné nástroje, ktoré majú byť zahrnuté do budúceho viacročného finančného rámca.

4.2 Politika rádiového frekvenčného spektra (PRFS)

4.2.1 Dôležitosť programu PRFS (PPRFS) spočíva vo všadeprítomnej úlohe, ktorú bude bezdrôtová komunikácia zohrávať

v inteligentnom, udržateľnom a inkluzívnom hospodárstve predstavenom v stratégii Európa 2020. Okrem ľudskej komunikácie a používania internetu je bezdrôtové pripojenie základnou technológiou, ktorá umožní využívanie budúcich aplikácií v celom spektre spoločnosti – od inteligentného merania energie až po inteligentné dopravné systémy a internet vecí.

4.2.2 Výbor predovšetkým zdôrazňuje dôležitosť PPRFS pre realizáciu inteligentných sietí v celej Európe, čo bude mať zásadný význam na dosiahnutie trvalo udržateľného rastu.

4.2.3 Výbor konštatuje, že najvyššia miera rastu na trhu širokopásmového pripojenia v EÚ je zaznamenaná v oblasti mobilného širokého pásma, keďže jeho podiel na trhu sa v minulom roku viac ako zdvojnásobil. Bezdrôtové technológie sú preto čoraz dôležitejšie pri uspokojovaní dopytu po komunikačných službách širokého pásma.

4.2.4 Elektromagnetické polia môžu mať nepriaznivý vplyv na životné podmienky občanov. Výbor s uspokojením konštatuje, že v rámci PPRFS je zohľadnená potreba neustáleho monitorovania vplyvu elektromagnetického spektra na zdravie.

4.3 Prístupové siete novej generácie (NGA)

4.3.1 Návrhy regulovaného prístupu do sietí budúcej generácie odrážajú roky skúseností, ktoré Komisia získala v snahe dosiahnuť rovnováhu medzi podporou investícií do sietí a ochranou konkurenčného prostredia. Návrhy tiež poskytujú komunikačnému sektoru tak veľmi potrebnú jasnosť týkajúcu sa predpisov, ktoré ovplyvnia ich investičné rozhodnutia a plány pre siete NGA.

4.3.2 Niektoré vnútroštátne regulačné orgány nemusia disponovať odbornými znalosťami ani schopnosťami potrebnými na zvládnutie práce, ktorú treba vykonať. Vnútroštátnym regulačným orgánom by možno v ich zložitej úlohe mohli pomôcť centrálné financované skupiny odborníkov, ktoré môže organizovať a spravovať BEREC.

4.3.3 Odborné znalosti a schopnosti vnútroštátnych regulačných orgánov by sa mohli zlepšiť prostredníctvom BEREC-u za predpokladu, že táto organizácia svojim členom poskytne program profesionálneho rozvoja a pomoc pri zavádzaní najlepších postupov.

V Bruseli 16. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Európskej agentúre pre bezpečnosť sietí a informácií (ENISA)“

[KOM(2010) 521 v konečnom znení]

(2011/C 107/12)

Spravodajca: **pán MORGAN**

Rada sa 19. októbra 2010 rozhodla podľa článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Európskej agentúre pre bezpečnosť sietí a informácií (ENISA)“

KOM(2010) 521 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 2. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 17. februára) prijal 173 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 5 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV si veľmi dobre uvedomuje mieru, do akej je v súčasnej dobe občianska spoločnosť závislá od služieb poskytovaných cez internet. Výbor tiež znepokojuje relatívna neinformovanosť občianskej spoločnosti vo veciach jej vlastnej počítačovej bezpečnosti. EHSV zastáva názor, že Európska agentúra pre bezpečnosť sietí a informácií (ENISA) je agentúrou zodpovednou za pomoc členským štátom a poskytovateľom služieb pri zvyšovaní všeobecných bezpečnostných noriem s tým cieľom, aby všetci užívatelia internetu urobili potrebné kroky na ich vlastnú osobnú bezpečnosť v oblasti informačných technológií.

1.2 EHSV preto podporuje návrh budovať agentúru ENISA s cieľom prispieť k vysokej úrovni bezpečnosti sietí a informácií v rámci EÚ a s cieľom zvýšiť informovanosť a rozvíjať v spoločnosti kultúru bezpečnosti sietí a informácií v prospech občanov, spotrebiteľov, podnikov a organizácií verejného sektora v Európskej únii, a tým pomôcť k hladkému fungovaniu vnútorného trhu.

1.3 Agentúra ENISA má kľúčovú úlohu z hľadiska bezpečného vývoja sieťovej infraštruktúry verejnej správy, priemyslu, obchodu a občianskej spoločnosti v EÚ. EHSV očakáva od Európskej komisie stanovenie maximálnych výkonnostných noriem pre agentúru ENISA a monitorovanie jej výkonu v kontexte vývoja a vzniku hrozieb v oblasti počítačovej bezpečnosti.

1.4 Všetky stratégie v oblasti informačných technológií, tak ako ich navrhli NATO, Europol a Európska komisia, závisia od účinnej spolupráce s členskými štátmi, ktoré sami disponujú širokou škálou vlastných agentúr zaoberajúcich sa otázkami počítačovej bezpečnosti. Stratégie NATO a Europolu majú byť proaktívne a operatívne. Agentúra ENISA je v rámci stratégie

Európskej komisie evidentne dôležitou súčasťou komplexného súboru agentúr a misií zameraných na ochranu kritických informačných infraštruktúr (CIIP). Napriek tomu, že nové nariadenie neobsahuje návrh operatívnej úlohy agentúry ENISA, EHSV ju stále vníma ako agentúru, ktorá je v prvom rade zodpovedná za CIIP v občianskej spoločnosti EÚ.

1.5 Operatívna zodpovednosť za počítačovú bezpečnosť na úrovni členských štátov prináleží členským štátom, ale normy CIIP sú v 27 členských štátoch evidentne nejednotné. Úlohou agentúry ENISA je dostať menej vybavené členské štáty na prijateľnú úroveň. Musí zabezpečiť spoluprácu medzi členskými štátmi a pomáhať im pri uplatňovaní najlepšieho postupu. V kontexte cezhraničných hrozieb musí byť úlohou agentúry ENISA varovanie a prevencia.

1.6 Zároveň je potrebné, aby sa agentúra ENISA podieľala na medzinárodnej spolupráci s mocnosťami mimo EÚ. Takáto spolupráca bude vysoko politická a bude zahŕňať mnoho oblastí EÚ, ale EHSV sa domnieva, že agentúra ENISA si musí nájsť svoje miesto na medzinárodnej politickej scéne.

1.7 Výbor sa domnieva, že agentúra ENISA môže mať veľmi cennú úlohu pri podpore a iniciovaní výskumných projektov v oblasti bezpečnosti.

1.8 EHSV v rámci hodnotenia vplyvu v súčasnosti nepodporí uplatňovanie možností č. 4 a 5 v plnom rozsahu, na základe ktorých by sa ENISA stala operačnou agentúrou. Počítačová bezpečnosť predstavuje taký obrovský problém s dynamicky sa vyvíjajúcimi hrozbami, že si členské štáty musia zachovať schopnosť proaktívne bojovať proti týmto hrozbám. Rozvoj

operačných agentúr na úrovni EÚ sa obyčajne končí stratou schopnosti na strane členských štátov. V oblasti počítačovej bezpečnosti platí opak: členské štáty musia svoje schopnosti zlepšovať.

1.9 EHSV chápe postoj Komisie, podľa ktorého by agentúra ENISA mala mať jasne vymedzené a dobre kontrolované poslanie so zodpovedajúcimi zdrojmi. Rovnako sa však EHSV obáva, že mandát agentúry ENISA časovo ohraničený na 5 rokov môže obmedziť dlhodobé projekty a ohroziť rozvoj ľudského kapitálu a vedomostí v rámci agentúry. Pôjde totiž o pomerne malú agentúru zaoberajúcu sa veľkým a stále narastajúcim problémom. Oblasť a rozsah poslanca agentúry ENISA naznačuje, že musí zamestnávať tímy špecialistov. Ich práca bude pozostávať z kombinácie krátkodobých úloh a dlhodobých projektov. Výbor by preto uprednostnil taký mandát agentúry ENISA, ktorý by bol dynamický a časovo neohraničený, pričom by bol potvrdzovaný na priebežnej báze prostredníctvom pravidelných posúdení a hodnotení. Zdroje by bolo následne možné postupne pridelovať tak, ako a kedy budú opodstatnené.

2. Úvod

2.1 Toto stanovisko sa týka nariadenia o ďalšom rozvoji agentúry ENISA.

2.2 Komisia predložila svoj prvý návrh politického prístupu k bezpečnosti sietí a informácií v oznámení z roku 2001 [KOM(2001) 298 v konečnom znení]. Pán Retureau vypracoval komplexné stanovisko ⁽¹⁾ ako odpoveď na oznámenie.

2.3 Komisia následne navrhla nariadenie o zriadení agentúry ENISA [KOM(2003) 63 v konečnom znení]. Stanovisko EHSV ⁽²⁾ k tomuto nariadeniu napísal pán Lagerholm. Agentúra bola skutočne zriadená nariadením (ES) č. 460/2004.

2.4 S exponenciálnym nárastom využívania internetu sa bezpečnosť informácií stala predmetom rastúceho znepokojenia. Komisia v roku 2006 vydala oznámenie, v ktorom načrtáva stratégiu pre bezpečnú informačnú spoločnosť [KOM(2006) 251 v konečnom znení]. Autorom stanoviska EHSV ⁽³⁾ bol pán Pezzini.

2.5 S rastúcimi obavami o informačnú bezpečnosť prišla Komisia v roku 2009 s návrhom na ochranu kritických informačných infraštruktúr [KOM(2009) 149 v konečnom znení]. Pán McDonogh bol autorom stanoviska ⁽⁴⁾, ktoré bolo prijaté na plenárnom zasadnutí EHSV v decembri 2009.

2.6 V súčasnosti sa navrhuje posilnenie a zlepšenie agentúry ENISA s cieľom prispieť k vysokej úrovni bezpečnosti sietí a informácií v rámci EÚ a zvýšiť informovanosť a rozvíjať v spoločnosti kultúru bezpečnosti sietí a informácií v prospech občanov, spotrebiteľov, podnikov a organizácií verejného sektora v Európskej únii, a tým pomôcť k hladkému fungovaniu vnútorného trhu.

2.7 Agentúra ENISA však nie je jedinou bezpečnostnou agentúrou, ktoré je plánovaná pre kybernetický priestor EÚ. Reakcia na kybernetickú vojnu a kybernetický terorizmus je záležitosťou ozbrojených síl. V tejto oblasti je hlavnou agentúrou NATO. Podľa svojej novej strategickej koncepcie zverejnenej v novembri 2010 v Lisabone (dostupná na internetovej adrese <http://www.nato.int/lisbon2010/strategic-concept-2010-eng.pdf>) bude NATO ďalej rozvíjať svoju schopnosť predchádzať počítačovým útokom, odhaľovať ich, poskytovať ochranu voči nim a zaisťovať nápravu, a to aj prostredníctvom využitia svojho plánovacieho procesu s cieľom zlepšiť a koordinovať schopnosti štátov v oblasti kybernetickej obrany, začlenenia všetkých svojich orgánov pod centralizovanú počítačovú ochranu a lepšej integrácie medzi NATO a členskými štátmi, pokiaľ ide o kybernetickú informovanosť, varovanie a reakcie.

2.8 Po počítačovom útoku voči Estónsku v roku 2007 bolo 14. mája 2008 oficiálne založené Kooperatívne centrum excelencie kybernetickej obrany (CCD COE) s cieľom zvyšovať kybernetickú obrannú schopnosť NATO. Centrum, ktorého sídlo sa nachádza v estónskom Tallinne, je výrazom medzinárodného úsilia, na ktorom sa v súčasnosti ako sponzorujúce krajiny podieľajú Estónsko, Lotyšsko, Litva, Nemecko, Maďarsko, Taliansko, Slovenská republika a Španielsko.

2.9 Elektronická kriminalita na úrovni EÚ patrí do oblasti pôsobnosti Europolu. Nasleduje úryvok z dokumentu predloženého agentúrou Europol hornej komore britského parlamentu (pozri <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld200910/lselect/ldeucom/68/68we05.htm>):

Je zrejmé, že agentúry presadzujúce právo potrebujú držať krok s technologickým napredovaním páchatelov trestných činov, aby mohli zabezpečiť, že trestným činom, ktorých sa dopúšťajú, je možné účinne zabrániť alebo ich je možné odhaliť. Vzhľadom na to, že vyspelé technológie nie sú limitované hranicami, musia byť ďalej schopnosti v rámci EÚ na podobne vysokej úrovni, aby nedošlo k vzniku „slabých miest“, v ktorých kriminalita založená na vyspelých technológiách môže beztrestne previktať. Tieto schopnosti v rámci EÚ zďaleka nie sú homogénne. V skutočnosti ide o zjavne asymetrický vývoj, keď niektoré členské štáty (ČS) rýchlo postupujú so značným pokrokom v určitých oblastiach, pričom iné členské štáty z technologického pohľadu zaostávajú. Vytvára to potrebu mať centralizovanú službu, ktorá bude všetkým členským štátom pomáhať pri koordinácii spoločných aktivít, presadzovaní štandardizácie prístupov a noriem kvality a pri identifikácii a výmene osvedčených postupov. Iba týmto spôsobom je možné zabezpečiť homogénne presadzovanie práva EÚ v boji proti kriminalite založenej na vyspelých technológiách.

⁽¹⁾ Ú. v. EŠ C 48, 21.2.2002, s. 33.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 220, 16.9.2003, s. 33.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 97, 28.4.2007, s. 21.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 255, 22.9.2010, s. 98.

2.10 V roku 2002 bolo zriadené Stredisko Europolu zamerané na boj proti trestnej činnosti páchanej prostredníctvom moderných technológií (HTCC). Ide o relatívne malý útvar, ale očakáva sa, že bude v budúcnosti rásť a bude ústredným bodom činnosti Europolu v tejto oblasti. HTCC zohráva hlavnú úlohu pri koordinácii, operačnej podpore, strategickej analýze a školeniach. Školiaca funkcia je mimoriadne dôležitá. Europol ďalej zriadil Európsku platformu na boj proti počítačovej kriminalite (ECCP). Zameriava sa na nasledujúce témy:

- on-line systém nahlasovania internetovej kriminality (*The Internet Crime Reporting Online System, I-CROS*),
- analytický pracovný súbor (*Cyborg*),
- systém *The Internet and Forensic Expertise recipient (I-FOREX)*.

2.11 Stratégia počítačovej bezpečnosti EÚ je načrtnutá v Digitálnej agende pre Európu v kapitole s názvom „Dôvera a bezpečnosť“. Výzvy sú opísané takto:

„Internet sa doteraz osvedčil ako mimoriadne bezpečný, odolný a stabilný, ale siete IT a terminály konečných používateľov sú naďalej vystavené rozmanitým a vyvíjajúcim sa hrozbám: v uplynulých rokoch narástol objem nevyžiadaných komerčných elektronických správ

(spamu) do tej miery, že spôsobujú vážne zápchy v e-mailovom styku – z rozličných odhadov vyplýva, že predstavujú 80 % až 98 % všetkých zasielaných e-mailov – a šíri sa nimi aj veľká škála vírusov a škodlivého softvéru. Rozmáhajú sa aj krádeže totožností a online podvody. Útoky sú čoraz sofistikovanejšie (trójske kone, botnety atď.) a často sú motivované finančným ziskom. Ich motívy sú neraz aj politického rázu, čoho sme boli svedkami pri počítačových útokoch proti Estónsku, Litve a Gruzínsku“.

2.12 Závazné opatrenia prijaté v agende sú:

Kľúčové opatrenie 6: v roku 2010 predostrieť návrhy opatrení zamerané na posilnenie **politiky v oblasti bezpečnosti sietí a informácií vysokej úrovne** vrátane legislatívnych iniciatív, napríklad iniciatívy týkajúcej sa modernizácie agentúry ENISA, ako aj opatrenia umožňujúce rýchlejšie reagovať v prípade počítačových útokov vrátane tímu reakcie na núdzové počítačové situácie (CERT) pre inštitúcie EÚ;

Kľúčové opatrenie 7: predložiť návrh opatrenia vrátane legislatívnych iniciatív na **boj proti počítačovým útokom na informačné systémy** do roku 2010 a súvisiace pravidlá právomoci v kybernetickom priestore na úrovni EÚ a na medzinárodnej úrovni do roku 2013.

2.13 Komisia vo svojom oznámení z novembra 2010 [KOM(2010) 673 v konečnom znení] v rámci presadzovania agendy navrhla stratégiu vnútornej bezpečnosti EÚ. Má päť cieľov, pričom tretím cieľom je zvýšiť úroveň bezpečnosti občanov a podnikov v kybernetickom priestore. V pláne sú tri akčné programy, pričom podrobnosti týkajúce sa týchto opatrení sú načrtnuté v nasledujúcej tabuľke (prevzaté z oznámenia, ktoré je dostupné na internetovej adrese http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/malmstrom/archive/internal_security_strategy_in_action_en.pdf).

CIELE A OPATRENIA	ZODPOVEDNÝ SUBJEKT	ČASOVÝ HARMONOGRAM
CIEĽ 3: Zvýšiť úroveň bezpečnosti občanov a podnikov v kybernetickom priestore		
<i>Opatrenie č. 1: Vybudovať kapacity v oblasti presadzovania práva a súdnictva</i>		
Zriadenie strediska EÚ pre počítačovú kriminalitu	Závisí od výsledkov štúdie uskutočniteľnosti, ktorú KOM vypracuje v roku 2011	2013
Vybudovať kapacity v oblasti vyšetrovania a trestného stíhania počítačovej kriminality	ČŠ s CEPOL, Europol a Eurojust	2013
<i>Opatrenie č. 2: Spolupracovať s priemyslom v záujme posilnenia a ochrany občanov</i>		
Vytvoriť mechanizmy na hlásenie incidentov v oblasti počítačovej kriminality a poskytnúť občanom usmernenia o počítačovej bezpečnosti a počítačovej kriminalite	ČŠ, KOM, Europol, ENISA a súkromný sektor	Prebieha
Vypracovať usmernenia o spolupráci pri zaobchádzaní s nelegálnym obsahom na internete	KOM s ČŠ a súkromným sektorom	2011
<i>Opatrenie č. 3: Zlepšiť schopnosť čeliť počítačovým útokom</i>		
Vytvoriť sieť tímov reakcie na núdzové počítačové situácie v každom členskom štáte a jeden pre inštitúcie EÚ, pravidelne vypracúvať národné pohotovostné plány a pravidelne organizovať praktické cvičenia zamerané na reakcie na incidenty a nápravu po katastrofe.	ČŠ a inštitúcie EÚ s agentúrou ENISA	2012
Vytvoriť Európsky systém zdieľania informácií a varovania (EISAS)	ČŠ s KOM a agentúrou ENISA	2013

2.14 Všetky stratégie v oblasti informačných technológií, tak ako ich navrhli NATO, Europol a Európska komisia, závisia od účinnej spolupráce s členskými štátmi, ktoré sami disponujú širokou škálou vlastných agentúr zaoberajúcich sa otázkami počítačovej bezpečnosti. Stratégie NATO a Europolu majú byť proaktívne a operatívne. Agentúra ENISA je v rámci stratégie Európskej komisie evidentne dôležitou súčasťou komplexného súboru agentúr a misií zameraných na ochranu kritických informačných infraštruktúr (CIIP). Napriek tomu, že nové nariadenie neobsahuje návrh operatívnej úlohy agentúry ENISA, EHSV ju stále vníma ako agentúru, ktorá je v prvom rade zodpovedná za CIIP v občianskej spoločnosti EÚ.

3. Návrh týkajúci sa agentúry ENISA

3.1 Problém, ktorým sa má agentúra ENISA zaoberať, je spôsobený siedmimi faktormi:

- (1) roztrieštenosť a rôznorodosť vnútroštátnych prístupov;
- (2) obmedzená schopnosť európskeho včasného varovania a reakcie;
- (3) nedostatok spoľahlivých údajov a obmedzenosť poznatkov o vznikajúcich problémoch;
- (4) nedostatočná informovanosť o rizikách a výzvach v oblasti bezpečnosti sietí a informácií;
- (5) medzinárodný rozmer problémov týkajúcich sa bezpečnosti sietí a informácií;
- (6) potreba modelov spolupráce, ktoré sú určené na vykonávanie politík;
- (7) potreba účinnejších opatrení v boji proti počítačovej kriminalite.

3.2 Návrh týkajúci sa agentúry ENISA poskytuje ústredný bod pre existujúce politické ustanovenia aj pre nové iniciatívy načrtnuté v Digitálnej agende pre Európu.

3.3 Existujúce politiky, ktoré má agentúra ENISA podporovať, zahŕňajú:

- (i) Európske fórum pre členské štáty (EFMS) zamerané na podporu diskusie a výmenu týkajúcu sa osvedčených postupov v oblasti politiky s cieľom sledovať spoločné politické ciele a priority v oblasti bezpečnosti a odolnosti infraštruktúry IKT;
- (ii) Európske verejno-súkromné partnerstvo pre odolnosť (EP3R), ktoré predstavuje flexibilný celoeurópsky riadiaci rámec pre odolnosť infraštruktúry IKT, pôsobiaci prostredníctvom podpory spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom v otázkach bezpečnosti a odolnosti;

(iii) Štokholmský program, ktorý Európska rada prijala 11. decembra 2009, podporuje politiky zaisťujúce bezpečnosť sietí a umožňujúce rýchlejšiu reakciu v prípade počítačových útokov v Únii.

3.4 Medzi nové oblasti, ktoré by mala agentúra ENISA podporovať, patrí:

- (i) zintenzívnenie činností v rámci Európskeho fóra členských štátov;
- (ii) podpora EP3R prostredníctvom prediskutovania inovatívnych opatrení a nástrojov na zlepšenie bezpečnosti a odolnosti;
- (iii) zavedenie bezpečnostných požiadaviek uvedených v regulačnom balíku o elektronickej komunikácii do praxe;
- (iv) uľahčenie celoeurópskych cvičení zameraných na prípravnosť v oblasti počítačovej bezpečnosti;
- (v) vytvorenie CERT pre inštitúcie EÚ;
- (vi) mobilizácia a podpora členských štátov pri kompletizácii a v prípade potreby zriaďovaní CERT na vnútroštátnej/vládnej úrovni s cieľom vytvoriť riadne fungujúcu sieť CERT pokrývajúcu celú Európu;
- (vii) zvyšovanie informovanosti o výzvach v oblasti bezpečnosti sietí a informácií.

3.5 Pred dopracovaním tohto návrhu do konečnej podoby bolo preskúmaných päť politických možností. Každá možnosť mala svoje zameranie a zodpovedajúce možnosti zdrojov. Bola vybraná tretia možnosť. Zahŕňa rozšírenie úloh, ktoré sú v súčasnosti stanovené pre agentúru ENISA, a začlenenie agentúr v oblasti presadzovania práva a ochrany súkromia ako zainteresovaných strán.

3.6 Modernizovaná agentúra zameraná na bezpečnosť sietí a informácií by v rámci možnosti č. 3 prispela k:

- Zníženiu roztrieštenosti vnútroštátnych prístupov (príčinný faktor č. 1), pribúdaniu politík a rozhodovania (príčinný faktor č. 3), ktoré sú založené na údajoch a poznatkoch, zvýšeniu celkovej informovanosti o rizikách a problémoch sieťovej a informačnej bezpečnosti a ich riešení (príčinný faktor č. 4), a to tak, že sa bude podieľať na:
  - účinnejšom zbere dôležitých informácií týkajúcich sa rizík, hrozieb a zraniteľnosti každým jednotlivým členským štátom,
  - zvýšenej dostupnosti informácií o súčasných a budúcich výzvach a rizikách v oblasti bezpečnosti sietí a informácií,
  - vyššej kvalite politických ustanovení týkajúcich sa bezpečnosti sietí a informácií v členských štátoch.

- Zlepšeniu schopnosti európskeho včasného varovania a reakcie (príčinny faktor č. 2) prostredníctvom:
  - pomoci poskytnutej Komisii a členskými štátmi pri príprave celoeurópskych cvičení, čím sa dosiahnu úspory z rozsahu pri reakcii na celoeurópske incidenty,
  - zjednodušenia fungovania EP3R, ktoré by nakoniec mohlo viesť k väčšiemu množstvu investícií vyvolaných spoločnými politickými cieľmi a normami pre bezpečnosť a odolnosť na úrovni EÚ.
- Presadzovaniu spoločného globálneho prístupu k bezpečnosti sietí a informácií (príčinny faktor č. 5), a to prostredníctvom:
  - zintenzívnenia výmeny informácií a poznatkov medzi krajinami mimo EÚ.
- Účinnnejšiemu a efektívnejšiemu boju proti počítačovej kriminalite (príčinny faktor č. 7) prostredníctvom:
  - podieľania sa na neoperatívnych úlohách týkajúcich sa aspektov spolupráce pri presadzovaní práva a súdnej spolupráce v súvislosti s bezpečnosťou sietí a informácií, ako sú obojsmerná výmena informácií a školenia (napr. v spolupráci s Európskou policajnou akadémiou CEPOL).

3.7 Agentúra ENISA by v rámci možnosti č. 3 disponovala všetkými zdrojmi potrebnými na vykonávanie jej činností uspokojivým a dôkladným spôsobom, t. j. tak, aby mali skutočný vplyv. Ak by mala agentúra ENISA k dispozícii viac zdrojov⁽⁵⁾, mohla by zaujať omnoho proaktívnejšiu úlohu a ujať sa viacerých iniciatív v záujme podnecovania aktívneho zapojenia zainteresovaných strán. Táto nová situácia by ďalej umožnila väčšiu flexibilitu pri rýchlych reakciách na zmeny v neustále sa meniacom prostredí bezpečnosti sietí a informácií.

3.8 Politická možnosť č. 4 zahŕňa operatívne funkcie v boji proti počítačovým útokom a pri reakciách na počítačové incidenty. Navyše by agentúra mala okrem vyššie uvedených aktivít aj operatívne funkcie, ako je aktívnejšia úloha v rámci CIIP v EÚ, napríklad pri predchádzaní incidentom a pri reakciách, a to konkrétne prijatím úlohy CERT pre bezpečnosť sietí a informácií v rámci EÚ a koordinovaním národných tímov CERT ako krízového centra EÚ v oblasti bezpečnosti sietí a informácií vrátane každodenných riadiacich činností a poskytovania služieb v núdzových situáciách.

3.9 Možnosť č. 4 by na operatívnej úrovni mala väčší účinok, ktorý by doplnil účinky dosiahnuté v rámci možnosti č. 3. Agentúra by v úlohe tímu CERT pre bezpečnosť sietí a informácií v rámci EÚ a tiež ako koordinátor vnútroštátnych tímov CERT napríklad prispela k väčším úsporám z rozsahu pri reakciách na celoeurópske incidenty a k nižším operatívnym rizikám pri podnikateľskej činnosti vzhľadom na vyššiu úroveň

bezpečnosti a odolnosti. Možnosť č. 4 by vyžadovala podstatné zvýšenie rozpočtu agentúry a ľudských zdrojov, čo vzbudzuje obavy o jej kapacite čerpania a účinnom využívaní rozpočtu vo vzťahu k výhodám, ktoré sa majú dosiahnuť.

3.10 Politická možnosť č. 5 zahŕňa operatívne funkcie pri podpore presadzovania práva a súdnych orgánov v boji proti počítačovej kriminalite. Táto možnosť by agentúre ENISA okrem aktivít uvedených pri možnosti č. 4 umožnila:

- poskytovať podporu súvisiacu s procesným právom (porovnaj dohovor o počítačovej kriminalite): napr. zber údajov týkajúcich sa prenosu, zachytávanie údajov týkajúcich sa obsahu, monitorovanie tokov v prípade útokov týkajúcich sa odmietnutia služby,
- byť expertíznym centrom na vyšetrowanie trestných činov vrátane aspektov bezpečnosti sietí a informácií.

3.11 Možnosť č. 5 by dosiahla vyššiu účinnosť v boji proti počítačovej kriminalite ako možnosti č. 3 a 4, pričom navyše disponuje operatívnymi funkciami pri podpore presadzovania práva a súdnych orgánov.

3.12 Možnosť č. 5 by si vyžadovala značné navýšenie zdrojov agentúry a opäť vzbudzuje obavy týkajúce sa kapacity čerpania a účinného využívania rozpočtu.

3.13 Napriek tomu, že možnosti č. 4 a 5 by mali väčšie pozitívne účinky ako možnosť č. 3, Komisia sa domnieva, že existuje množstvo dôvodov na neuskutočnenie týchto možností:

- pre členské štáty by boli politicky citlivé vo vzťahu k ich úlohám v rámci CIIP (t. j. množstvo členských štátov by nebolo za centralizované operatívne funkcie),
- rozšírením mandátu podľa možnosti č. 4 a 5 by sa pozícia agentúry stala nejednoznačnou,
- pridanie týchto nových a úplne rozdielných operatívnych úloh k mandátu agentúry by sa mohlo ukázať v krátkodobom horizonte ako veľmi náročné a existuje značné riziko, že by agentúra nebola schopná splniť tento druh úlohy riadne v primeranom časovom intervale,
- navyše sú náklady na uplatnenie možností č. 4 a 5 príliš vysoké – požadovaný rozpočet by bol štyrikrát alebo päťkrát vyšší ako súčasný rozpočet agentúry ENISA.

⁽⁵⁾ Odvolanie sa na viac zdrojov je podmienené prijatím návrhu týkajúceho sa agentúry ENISA v jeho súčasnej podobe.

4. Ustanovenia nariadenia

4.1 Agentúra pomáha Komisii a členským štátom plniť právne a regulačné požiadavky na bezpečnosť sietí a informácií.

4.2 Správna rada vymedzuje všeobecné smerovanie činnosti agentúry.

4.3 Správnu radu tvorí jeden zástupca každého členského štátu, traja zástupcovia vymenovaní Komisiou a jeden zástupca priemyslu informačných a komunikačných technológií, jeden zástupca za skupiny spotrebiteľov a jeden zástupca spomedzi akademických expertov na bezpečnosť sietí a informácií.

4.4 Agentúru riadi nezávislý výkonný riaditeľ, ktorý je zodpovedný za vypracovanie pracovného programu agentúry, ktorý podlieha schváleniu správnej rady.

4.5 Výkonný riaditeľ je zodpovedný aj za vypracovanie ročného rozpočtu na podporu pracovného programu. Správna rada je povinná predložiť rozpočet a pracovný program na schválenie Komisii a členským štátom.

4.6 Správna rada na návrh výkonného riaditeľa zriadi stálu skupinu zainteresovaných strán zloženú z expertov zastupujúcich priemysel informačných a komunikačných technológií, skupiny spotrebiteľov, akademickú obec a orgány pôsobiace v oblasti presadzovania práva a ochrany súkromia.

4.7 Keďže nariadenie je ešte stále vo fáze návrhu, existuje určitá neistota, čo sa týka čísel. V súčasnosti má agentúra 44 až 50 zamestnancov a rozpočet vo výške 8 miliónov EUR. Možnosť č. 3 by koncepčne vyžadovala 99 zamestnancov a rozpočet vo výške 17 miliónov EUR.

4.8 V nariadení sa navrhuje mandát na dobu určitú v dĺžke päť rokov.

V Bruseli 17. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje program na podporu budúceho rozvoja integrovanej námornej politiky“

[KOM(2010) 494 v konečnom znení – 2010/0257 (COD)]

(2011/C 107/13)

Spravodajca: **Jan SIMONS**

Rada sa 20. októbra 2010 rozhodla podľa článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje program na podporu budúceho rozvoja integrovanej námornej politiky“

KOM(2010) 494 v konečnom znení – 2010/0257 (COD).

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 2. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára 2011) prijal 111 hlasmi za, pričom žiaden člen nehlasoval proti a 2 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Výbor považuje predkladaný návrh za logický krok na ceste k integrovanej námornej politike a vo všeobecnosti ho môže podporiť.

1.2 Výbor s uspokojením konštatuje, že pokiaľ ide o rozdelenie právomocí, Komisia v návrhu hovorí o spoločných právomociach s výnimkou oblastí, ktoré sa týkajú biologických morských zdrojov, ktoré sú vo výlučnej právomoci Komisie.

1.3 Výbor žiada Komisiu o objasnenie voľby právneho základu. Kladie si otázku, do akej miery sú zvolené články 74 a 77 Zmluvy o fungovaní EÚ, ktoré sa nepridávajú bežného legislatívneho postupu, zlučiteľné s ostatnými právnymi základmi, ktoré sú v súlade s riadnym legislatívnym postupom.

1.4 Výbor sa domnieva, že medziodvetvový a nadnárodný charakter námorných aktivít a synergie sektorových politík sú dostatočným dôvodom na prijatie opatrení, ktoré prispievajú k integrovanej námornej politike. Podľa jeho názoru je to tiež v súlade so zásadou subsidiarity.

1.5 Výbor zastáva rovnaký názor aj pokiaľ ide o proporionalitu predloženého návrhu. K dispozícii však nie je dostatok finančných prostriedkov na financovanie nevyhnutných opatrení v zostávajúcich rokoch 2011 – 2013.

1.6 Výbor považuje hodnotenie ex ante, ktoré je súčasťou návrhu Komisie, za dosť slabé, okrem iného v súvislosti so

zložitou finančnou situáciou, v ktorej sa EÚ nachádza. Uvítal by, keby Komisia prišla s lepšími argumentmi, najmä čo sa týka voľby konkrétnych opatrení a činností.

1.7 Výbor poukazuje na to, že z návrhu nevyplýva jasne, aké operačné granty, ktoré sa spomínajú v článku 5 ods. 2 prvá veta, sa zamýšľajú alebo plánujú. V dôvodovej správe by bolo tiež vhodné uviesť, že cieľom nie je financovať námornú infraštruktúru, ani prístavy.

1.8 Ako je už známe, výbor je zástancom medziodvetvového prístupu k námornej politike. Hoci sa tento návrh nevenuje obsahu politických tém, výbor by chcel v časti „Konkrétne pripomienky“ ešte raz upozorniť, ako to už urobil v predchádzajúcich stanoviskách, na témy, ktoré si v rámci integrovanej námornej politiky vyžadujú osobitnú pozornosť.

2. Úvod

2.1 Európska komisia 29. septembra 2010 vydala návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje program na podporu budúceho rozvoja integrovanej námornej politiky [KOM(2010) 494 v konečnom znení] a v súlade s článkom 304 Zmluvy o fungovaní EÚ požiadala Európsky hospodársky a sociálny výbor, aby k tomuto návrhu vypracoval stanovisko.

2.2 Výbor rád vyhovuje tejto žiadosti, pretože predkladaný návrh považuje za logický krok v rozvoji integrovanej námornej politiky, pri zrode ktorej bolo zverejnenie tzv. modrej knihy – oznámenia Komisie z 10. októbra 2007.

2.3 Oznámením sa obhajuje potreba vypracovať a implementovať integrovaný, súdržný a spoločný proces prijímania rozhodnutí týkajúcich sa oceánov, morí, pobrežných oblastí a námorných sektorov.

2.4 Medziodvetvový prístup k námornej správe je základnou myšlienkou integrovanej námornej politiky, pričom v popredí stojí synergia politiky v oblasti životného prostredia, námornej dopravy, energetiky, výskumu, priemyslu, rybného hospodárstva a regionálnej politiky.

2.5 Súčasťou „modrej knihy“ bol akčný plán, v ktorom Komisia navrhovala niekoľko opatrení s cieľom sformovať obsah integrovanej námornej politiky.

2.6 Európska rada na svojom zasadnutí 14. decembra 2007 vyjadrila svoju podporu myšlienke európskej integrovanej námornej politiky a Komisia potom 15. októbra 2009 prijala správu o pokroku dosiahnutom v tejto oblasti.

2.7 V správe o pokroku sa uvádza, ktoré kroky akčného plánu stanoveného v roku 2007 sa uskutočnili a udáva sa smer nasledujúcej fázy realizácie.

2.8 Rada pre všeobecné záležitosti vo svojich záveroch zo 16. novembra 2009 zdôraznila význam financovania ďalšieho rozvoja a implementácie integrovanej námornej politiky a vyzvala Komisiu, aby v rámci existujúceho finančného výhľadu predložila nevyhnutné návrhy na financovanie opatrení v oblasti integrovanej námornej politiky, ktoré by v roku 2011 mohli nadobudnúť účinnosť.

2.9 Komisia dospela k záveru, že rozvoj i uplatňovanie integrovanej námornej politiky sú ohrozené, pretože v zostávajúcom období rokov 2011 – 2013 nie je k dispozícii dostatok prostriedkov na financovanie nevyhnutných opatrení. Ich financovanie je však podľa Komisie potrebné na dosiahnutie cieľov stanovených v modrej knihe, ktoré Rada pre všeobecné záležitosti potvrdila vo svojich záveroch zo 16. novembra 2009.

2.10 Keďže však nie všetky priority a ciele integrovanej námornej politiky možno pokryť z iných zdrojov Únie, je nutné vytvoriť program, ktorý by podporoval ďalší rozvoj integrovanej námornej politiky.

2.11 Implementácia programu aj v tretích krajinách musí podľa názoru Komisie prispievať k podpore rozvojových cieľov prijímajúcej krajiny, čo má prebiehať v súlade s ostatnými nástrojmi spolupráce EÚ, ako aj cieľmi a prioritami súvisiacimi politik EÚ.

2.12 Komisia sa domnieva, že jednotlivé členské štáty nedokážu dostatočne naplniť ciele predkladaného návrhu nariadenia, a to vzhľadom na rozsah a pôsobenie opatrení financovaných z tohto programu. Tieto ciele sa dajú lepšie dosiahnuť na úrovni

Únie, na ktorej je možné prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Zmluvy o Európskej únii a v Zmluve o fungovaní Európskej únie.

2.13 Pokiaľ ide o zásadu proporcionality, podľa názoru Komisie nezachádza tento návrh nariadenia ďalej, ako je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov.

2.14 Cieľom predkladaného návrhu nariadenia je zriadiť program na podporu budúceho rozvoja integrovanej námornej politiky.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Výbor sa vo svojich predchádzajúcich stanoviskách⁽¹⁾ pozitívne vyjadril o spôsobe, akým chce Komisia dospieť k integrovanej námornej politike. Predkladaný návrh je logicky nasledujúcim krokom v tomto procese.

3.2 V návrhu sa stanovujú okrem iného všeobecné i konkrétne ciele programu, opatrenia, ktorých financovanie prichádza do úvahy a možné spôsoby financovania. Ďalej sa v návrhu ustanovuje hodnotenie, ktoré sa musí uskutočniť najneskôr koncom roka 2014, a navrhuje sa vytvoriť poradný výbor, ktorý by Komisii asistoval pri vytváraní ročných pracovných programov. Na realizáciu programu v rokoch 2011 – 2013 je podľa názoru Komisie potrebná suma 50 miliónov EUR. Toto všetko považuje aj výbor za nevyhnutné.

3.3 Návrh Komisie je vlastne rámcovým návrhom, ktorý obsahuje určitý počet technických nástrojov a nejde vyslovene o návrh s politickými nástrojmi. Cieľom návrhu navyše nie je umožniť financovanie námornej infraštruktúry, ani prístavov. Výbor sa domnieva, že by bolo vhodné uviesť túto skutočnosť aj v samotnom návrhu, napríklad v dôvodovej správe.

3.3.1 V návrhu sa v článku 5 ods. 2 prvá veta ustanovuje možnosť prideliť v rámci programu popri grantoch na opatrenia aj operačné granty. Výbor poukazuje na to, že hoci rozsah programu sa dá využiť z finančného prehľadu v prílohe, z návrhu jasne nevyplýva, aké operačné granty sa tým myslia alebo plánujú.

3.3.2 Výbor preto odporúča uviesť aj túto informáciu v samotnom návrhu, aby sa predišlo tomu, že Komisia sama poruší pravidlá hospodárskej súťaže zakotvené v zmluve, keďže pri námorných záležitostiach v širšom zmysle sa cezhraničná konkurencia vyskytuje takmer vždy. Pritom by sa tiež malo brať do úvahy, že jednotlivé členské štáty EÚ by si naďalej mali ponechať možnosť podporovať svoju lodnú dopravu.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 44, 11.2.2011, s. 173.
Ú. v. EÚ C 255, 22.9.2010, s. 103.
Ú. v. EÚ C 306, 16.12.2009, s. 46.
Ú. v. EÚ C 277, 17.11.2009, s. 20.
Ú. v. EÚ C 211, 19.8.2008, s. 31.
Ú. v. EÚ C 168, 20.7.2007, s. 50.

3.4 Výbor s uspokojením konštatuje, že návrh je založený na spoločnej právomoci, s výnimkou činností týkajúcich sa zachovania biologických morských zdrojov, ktoré sú vo výlučnej právomoci Komisie.

3.5 Výbor žiada objasnenie voľby právneho základu, pre ktorý sa Komisia rozhodla. Články 74 a 77 Zmluvy o fungovaní EÚ sa nepridávajú riadneho legislatívneho postupu. Výbor si kladie otázku, do akej miery je právny základ, ktorý si zvolila Komisia, zlučiteľný s ostatnými právnymi základmi, ktoré sa pridávajú riadneho legislatívneho postupu. Zároveň je potrebné zohľadniť, že postupy podľa článkov 74 a 77 nie sú legislatívnymi postupmi v zmysle článku 289 Zmluvy o fungovaní EÚ.

3.6 Podľa názoru výboru je cezhraničný charakter námorných aktivít a synergia odvetvových politík pádnym dôvodom na to, aby sa v integrovanej námornej politike prijali opatrenia v oblasti výskumu, príspevkov na pilotné projekty, podpory a pomoci zo strany EÚ pri uplatňovaní integrovanej námornej politiky v členských štátoch.

3.7 Zdôvodnenie, ktoré Komisia podala k hodnoteniu ex ante, nie je podľa názoru výboru najpresvedčivejšou časťou návrhu. Argumenty za voľbu možnosti č. 2, ktorá spočíva v skromnom finančnom príspevku EÚ s cieľom umožniť ďalšie skúmanie možností a stabilnú implementáciu integrovanej námornej politiky, sú v porovnaní s alternatívnymi možnosťami dosť slabé. Výbor odporúča Komisii predložiť jednoznačnejšie argumenty, menovite v oblasti voľby konkrétnych opatrení a činností.

3.8 Výbor sa domnieva, že oprávnené činnosti, ktoré Komisia uvádza v článku 4 svojho návrhu, nie sú dostatočné na splnenie cieľov stanovených v predchádzajúcich článkoch. Komisia by mala navrhnúť jasnejšie usmernenia pre oblasti, v ktorých je nevyhnutná lepšia koordinácia a väčšia jednoznačnosť, pokiaľ ide o zodpovednosť a právomoci, pričom sa zohľadní zásada subsidiarity.

3.9 Komisia navrhuje, že najneskôr 31. decembra 2014 predloží Európskemu parlamentu a Rade hodnotiacu správu ex post. Výbor tento záväzok podporuje, ale poukazuje na to, že je nevyhnutné dôslednejšie hodnotenie ex ante, aby sa v hodnotení ex post dalo skonštatovať, že sa stanovené ciele podarilo dosiahnuť.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Ako je známe, výbor je zástancom medziodvetvového prístupu k námornej politike. V tejto súvislosti je podľa jeho názoru dôležitá spolupráca všetkých zainteresovaných subjektov. Výbor považuje aktívnu účasť všetkých zainteresovaných na uvedených opatreniach za kľúč k úspechu. Výzva k účasti a informovanie o výsledkoch integrovanej námornej politiky v rámci členských štátov i medzi nimi majú zásadný význam pre dosiahnutie stanovených cieľov.

4.2 Hoci sa tento návrh nevenuje obsahu politických tém, výbor by chcel na tomto mieste ešte raz upozorniť, ako to už urobil v predchádzajúcich stanoviskách, že v rámci integrovanej námornej politiky si tieto témy vyžadujú osobitnú pozornosť.

4.2.1 Je nutné nájsť rovnováhu medzi environmentálnymi potrebami pobrežných oblastí EÚ a potrebou medzinárodného obchodu, ktorý sa prejavuje nárastom námornej dopravy.

4.2.2 V nadväznosti na dve veľké lodné havárie, tankerov Erika v roku 1999 a Prestige v roku 2002, ktoré pritiahli veľkú pozornosť, je podľa názoru výboru potrebné vypracovať „katastrofický scenár“. Aj napriek rozsiahlej legislatíve s približne 15 novými nariadeniami a smernicami, úsilie členských štátov zaostáva v dvoch dôležitých aspektoch:

- vybudovanie dostatočne vybavených zariadení v prístavoch na zachytávanie zvyškov oleja z námorných lodí, a preto ešte stále dochádza k vypúšťaniu oleja na šírom mori,

- vybudovanie dostatočného počtu núdzových prístavov pre lode, ktoré sa ocitli v ťažkostiach, ako aj nejasnosti, pokiaľ ide o zodpovednosť a právomoci v prípade havárií.

Opatrenia na odstránenie týchto nedostatkov by sa mali zaradiť do zoznamu cieľov, ktoré je možné podporovať.

4.2.3 Popri ratifikácii Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve (UNCLOS), ktorý už ratifikovali všetky členské štáty EÚ, je nevyhnutný aj dohľad nad jeho vykonávaním. Výbor sa domnieva, že pokiaľ ide o moria medzi členskými štátmi EÚ a krajinami mimo EÚ, z ktorých niektoré podpísali asociačné dohody s EÚ, alebo rokujú o vstupe do EÚ, by mali byť vyzvané, aby ratifikovali a vykonávali dohovor UNCLOS, pretože je súčasťou právnych predpisov spoločenstva.

4.2.4 Aby sa v tomto procese zachovalo nevyhnutné tempo pokroku, výboru navrhuje najmenej raz ročne usporiadať stretnutie ministrov Únie pre Stredozemie zamerané na integrovanú námornú politiku. Výbor dúfa, že budúcnosti to bude platiť aj pre iné morské oblasti, ako Baltské more, Severné more a Čierne more.

4.2.5 Výbor sa domnieva, že v záujme posilnenia medzinárodného rozmeru integrovanej námornej politiky, by Komisia mala venovať väčšiu pozornosť zlepšovaniu pracovných podmienok na mori, bezpečnosti a environmentálnemu dosahu lodí.

4.2.6 Výbor zdôrazňuje, že pre skutočne integrovaný námorný trh je nevyhnutné, aby národné inšpekčné orgány, pobrežná stráž a námorníctvo členských štátov lepšie spolupracovali, najlepšie prostredníctvom Európskej námornej bezpečnostnej agentúry.

4.2.7 Podmienkou však je, aby námorná oblasť mala k dispozícii platformu na vzájomnú výmenu informácií a aby existovalo integrované námorné monitorovanie. Vo svojom

stanovisku na túto tému ⁽²⁾ výbor poukazuje na to, že takýto systém sa má čoskoro vytvoriť a bude trvalo a nákladovo účinne poskytovať presné, aktuálne a kvalitné informácie.

4.2.8 Výbor chce zdôrazniť skutočnosť, ktorú už v jednom z predchádzajúcich stanovísk uviedol ⁽³⁾, že môže zohrávať úlohu pri vykonávaní námornej politiky, vrátane opatrení v oblasti územného plánovania. Tento prísľub chce znovu zopakovať.

V Bruseli 16. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 44, 11.2.2011, s. 173.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 211, 19.8.2008, s. 31.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) [.../...], ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1406/2002, ktorým sa ustanovuje Európska námorná bezpečnostná agentúra“

[KOM(2010) 611 v konečnom znení – 2010/0303 (COD)]

(2011/C 107/14)

Spravodajca: **Jan SIMONS**

Rada 22. novembra 2010 a Európsky parlament 10. novembra 2010 sa podľa článku 100 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie rozhodli prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) [.../...], ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1406/2002, ktorým sa ustanovuje Európska námorná bezpečnostná agentúra“

KOM(2010) 611 v konečnom znení – 2010/0303 (COD).

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť, ktorá bola poverená prípravou návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 2. februára 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára 2011) prijal 114 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 1 člen sa hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Výbor pozitívne hodnotí úlohu, ktorú Európska námorná bezpečnostná agentúra (EMSA) zohráva pri zlepšovaní námornej bezpečnosti v členských štátoch. Domnieva sa, že aj v budúcnosti bude veľmi dôležité zodpovedným spôsobom rozšíriť úlohy a právomoci agentúry EMSA.

1.2 Formuláciou „zodpovedným spôsobom“ chce výbor povedať, že úlohy, zodpovednosti a právomoci agentúry EMSA sa musia sformulovať a vymedziť jasnejšie ako doposiaľ, aby nemohlo vzniknúť žiadne nedorozumenie v súvislosti s rozdelením úloh medzi agentúrou, Komisiou a členskými štátmi.

1.3 Výbor chce v súvislosti so zásadou proporcionality poznamenať, že Komisia v určitých častiach svojho návrhu vychádza z úlohy, ktorú by EMSA mohla zohrávať v budúcnosti. O tejto otázke sa najprv bude musieť rozhodnúť na úrovni EÚ.

1.4 Výbor prekvapuje, že v článku 2 ods. 2 sa pod písmenom d) zrazu zmiňujú „vnútrozemské vodné cesty“. O tejto oblasti sa však nezmiňuje ani platný právny predpis, ktorý sa, ako to jeho názov naznačuje, týka námornej oblasti, a ani dôvodová správa, posúdenie vplyvu, či odôvodnenia predkladaného návrhu. Neuvádza sa tu žiadna zmienka o dôvode, potrebe, rozsahu, technickej realizácii, prístupe k rozdielnej politike námornej plavby a vnútrozemskej dopravy, ako aj k úplne odlišným národným a medzinárodným riadiacim a správnym

organizáciám. Už z týchto dôvodov by sa táto zmienka mala vynechať, odhliadnuc od dôležitej skutočnosti, že značne odlišné vlastnosti oboch spôsobov dopravy vlastne viedli k vytvoreniu osobitných plavebno-prevádzkových služieb.

1.5 Výbor si však dokáže predstaviť, že čoskoro bude k dispozícii právny základ, a teda aj rozpočtové možnosti, ktoré agentúre umožnia pomáhať Komisii poskytovaním vecných a konkrétnych informácií a poznatkov získaných v rámci činnosti agentúry v námornej oblasti, avšak to by sa malo týkať nielen všetkých spôsobov dopravy, ale aj iných oblastí politiky.

1.6 Výbor okrem toho podporuje návrh, aby sa nariadenie viac zosúladiť s európskymi právnymi predpismi tretieho balíka v oblasti námornej bezpečnosti.

1.7 V oblasti organizácie inšpekcí výbor odporúča ujasniť úlohy agentúry EMSA, Komisie, členských štátov a správnej rady.

1.8 Výbor preto pozitívne hodnotí návrh Komisie, aby sa pri stanovení operačných postupov práce agentúry EMSA v oblasti inšpekcí nasledoval príklad Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva.

1.9 Keďže EMSA už v minulosti dokázala svoj prínos, výbor sa domnieva, že je nevyhnutné dať jej k dispozícii ľudské i finančné zdroje, aby aj v budúcnosti mohla vykonávať svoje úlohy zodpovedným spôsobom. Podľa názoru výboru je súčasťou toho pokračovanie pravidelných externých auditov.

2. Úvod

2.1 Európska komisia vydala 28. októbra 2010 „Návrh nariadenia, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1406/2002, ktorým sa ustanovuje Európska námorná bezpečnostná agentúra“ [COM(2010) 611 v konečnom znení] a v súlade s článkom 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie požiadala Európsky hospodársky a sociálny výbor, aby k tomuto návrhu vypracoval stanovisko.

2.2 Výbor rád vyhovie tejto žiadosti, pretože tento návrh na zmenu a doplnenie nariadenia (ES) č. 1406/2002 považuje za ďalší dôležitý krok ku zvyšovaniu námornej bezpečnosti.

2.3 Musíme konštatovať, že záujem o námornú bezpečnosť zo strany politikov skutočne vzrástol až po havárii ropného tankera Erika a obrovskom znečistení ropou, ktoré spôsobil.

2.4 Komisia predložila koncom roku 2000 návrh nariadenia, ktorým sa zriadila Európska námorná bezpečnostná agentúra (EMSA). Agentúra mala fungovať ako technický orgán, vytvoriť v rámci EÚ i jej okolí jednotnú a účinnú mieru námornej bezpečnosti a predchádzať znečisteniu z lodí.

2.5 Nariadenie nadobudlo účinnosť v auguste roku 2002 a EMSA začala svoju činnosť v marci 2003. Odvtedy sa nariadenie trikrát zmenilo a doplnilo.

2.6 Prvá zmena a doplnenie nariadenia (ES) č. 1644/2003 sa týkala predovšetkým finančných a rozpočtových postupov a jej cieľom bolo zaručiť väčšiu transparentnosť.

2.7 V nadväznosti na haváriu tankera Prestige v roku 2002 došlo k druhej zmene a doplneniu nariadenia (ES) č. 724/2004, v rámci ktorej sa agentúre prideliť ďalšie úlohy, najmä v súvislosti s pripravenosťou a reakciou na znečistenie. Zároveň sa pri tejto zmene zohľadnil vývoj v právomociach EÚ v oblasti námornej bezpečnosti.

2.8 EMSA dostala pri tejto revízii úlohu poskytovať technickú asistenciu pri inšpekciách zameraných na zlepšenie bezpečnosti lodí a prístavných zariadení, ktoré musí Komisia vykonávať v súlade s nariadením (ES) č. 725/2004.

2.9 Okrem toho má EMSA asistovať Komisii pri hodnotení a osvedčovaní námorníkov a vzdelávacích zariadení v členských štátoch EÚ i v krajinách mimo nej. V tejto súvislosti ide o normy týkajúce sa odbornej prípravy, osvedčovania a hliadkovania námorníkov, ktoré stanovuje dohovor STCW Medzinárodnej námornej organizácie (IMO).

2.10 K tretej zmene došlo v roku 2006 nariadením (ES) č. 2038/2006, ktoré pre agentúru EMSA stanovilo finančný rámec vo výške 154 miliónov EUR na obdobie rokov 2007-2013 na činnosti spojené s reakciou na znečistenie.

2.11 Vývoj však ide ďalej. Štvrtá zmena a doplnenie nariadenia (ES) č. 1406/2002 je nevyhnutná, aby EMSA mohla ďalej pohotovo a účinne fungovať.

2.12 Cieľom návrhu Komisie je vysvetliť súčasné úlohy a rolu agentúry EMSA a rozšíriť jej úlohy o nové oblasti na základe vývoja na medzinárodnej úrovni a/alebo na úrovni EÚ.

2.13 K súčasnej činnosti agentúry EMSA patrí poskytovanie technickej a vedeckej pomoci členským štátom a Komisii s cieľom zabezpečiť správne uplatňovanie právnych predpisov Spoločenstva v oblasti námornej bezpečnosti, námornej ochrany a prevencie znečisťovania z lodí, monitorovať implementáciu týchto právnych predpisov a hodnotiť účinnosť zavedených opatrení, ako aj pomáhať pri vytváraní nových opatrení.

2.14 Komisia vo svojom oznámení „Strategické ciele a odporúčania pre politiku EÚ v oblasti námornej dopravy do roku 2018“ uviedla zámer „preskúmať mandát a fungovanie Európskej námornej bezpečnostnej agentúry, aby sa zvýšila úroveň technickej a vedeckej pomoci, ktorú agentúra poskytuje členským štátom a Komisii“.

2.15 Rada vo svojich záveroch z 30. marca 2009 vyzvala Komisiu, aby vypracovala opatrenia, ktoré s ohľadom na nadchádzajúce výzvy umožňujú zlepšiť prácu Európskej námornej bezpečnostnej agentúry pri zabezpečovaní technickej a vedeckej pomoci členským štátom a Komisii.

2.16 Komisia na žiadosť Európskeho parlamentu a Rady preskúmala túto záležitosť a dospela k záveru, že činnosť EMSA by mohla posilniť synergiu operácií pobrežnej stráže na úrovni EÚ. Bolo by to možné rozšírením úloh EMSA, najmä pokiaľ ide o monitorovanie námornej dopravy a námorných trás a pomoc členským štátom pri hľadaní možných znečisťovateľov.

2.17 Ako sa uvádza v nariadení (ES) č. 1406/2002 správna rada agentúry EMSA zabezpečila koncom roka 2007 nezávislé externé hodnotenie vykonávania uvedeného nariadenia. V hodnotiacej správe sa uvádza, že určité oblasti sa dajú zlepšiť a ujasniť, ale všeobecný záver je, že agentúra ako taká je prínosom pre toto odvetvie a dve významné zainteresované strany, ktorými sú členské štáty a Komisia.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Výbor sa v predchádzajúcich stanoviskách⁽¹⁾ ⁽²⁾ pozitívne vyjadril o kľúčovej úlohe, ktorú EMSA zohráva pri zlepšovaní námornej bezpečnosti v členských štátoch. Vzhľadom na neustály vývoj v oblasti námornej bezpečnosti a s tým súvisiacej potreby vykonávať inšpekcie a bojovať proti znečisťovaniu, výbor považuje rozšírenie úloh a právomocí za veľmi dôležité.

3.2 Navrhnuté rozšírenie sa týka okrem iného týchto aspektov: poskytovanie asistencie medzinárodným organizáciám, ako je IMO, zabezpečovanie prevádzkových služieb ako SafeSeaNet, ktoré prispievajú k integrovanej námornej politike a interoperabilite systémov, zásah pri znečisťovaní z ťažobných aktivít na mori, technická spolupráca s tretími krajinami a pomoc Komisii pri inšpekciách v oblasti bezpečnosti.

3.3 Dôvodmi, ktoré viedli k zmene a doplneniu nariadenia, sú predovšetkým tretí balík v oblasti námornej bezpečnosti, nové oblasti, ktoré sú súčasťou päťročnej stratégie agentúry EMSA na roky 2010 – 2014 a odporúčania správnej rady agentúry EMSA v nadväznosti na hodnotenie agentúry externým subjektom.

3.4 Úlohy agentúry EMSA je nevyhnutné jasnejšie opísať a presnejšie stanoviť, pokiaľ ide o asistenciu, ktorú má agentúra poskytovať Komisii a členským štátom, najmä vzhľadom na nové okolnosti, ako je tretí balík v oblasti námornej bezpečnosti, integrovaná námorná politika EÚ, námorný dohľad, možnosti európskej pobrežnej stráže.

3.4.1 Výbor prekvapuje, že v článku 2 ods. 2 sa pod písmenom d) zrazu spomínajú „vnútrozemské vodné cesty“. O tejto oblasti sa však nezmieňuje ani platný právny predpis, ktorý, ako jeho názov naznačuje, sa týka námornej oblasti, a ani dôvodová správa, posúdenie vplyvu, či odôvodnenia predkladaného návrhu. Neuvádza sa tu žiadna zmienka o dôvode, potrebe, rozsahu, technickej realizácii, prístupe k rozdielnej politike námornej plavby a vnútrozemskej dopravy, ako aj k úplne odlišným národným a medzinárodným riadiacim a správnym organizáciám. Už z týchto dôvodov by sa táto zmienka mala vynechať, odhliadnuc od dôležitej skutočnosti, že značne odlišné vlastnosti oboch spôsobov dopravy vlastne viedli k vytvoreniu osobitných plavebno-prevádzkových služieb.

3.4.2 Výbor si však dokáže predstaviť, že čoskoro bude k dispozícii právny základ, a teda aj rozpočtové možnosti, ktoré agentúre umožnia pomáhať Komisii poskytovaním vecných a konkrétnych informácií a poznatkov získaných v rámci činnosti agentúry v námornej oblasti, avšak to by sa

malo týkať nielen všetkých spôsobov dopravy, ale aj iných oblastí politiky.

3.4.3 Článok 2 ods. 1 vymedzuje oblasti, v ktorých agentúra pomáha Komisii. Doplnenia, že táto podporná činnosť musí byť v rozsahu vymedzených úloh agentúry, ktoré v odseku 2 niekedy sú, a niekedy zase nie sú uvedené, resp. sú inak formulované, sú mátauce a v určitých prípadoch (písmeno e)) nejasné. Riešením by bolo takéto doplnenia v odseku 2 vypustiť, nakoľko sú už uvedené v odseku 1.

3.5 Pokiaľ ide o zásadu proporcionality, výbor podporuje návrh, aby sa nariadenie viac zosúladiť s európskymi právnymi predpismi tretieho balíka v oblasti námornej bezpečnosti. Chce však poznamenať, že určité časti návrhu vychádzajú z úlohy, ktorú by EMSA mohla zohrávať v budúcnosti, ako je zakladanie regionálnych centier, pričom sa v tejto oblasti ešte neprijalo žiadne rozhodnutie.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 V súvislosti s aspektmi riadenia výbor konštatuje, že najmä v oblasti organizácie inšpekcií je nevyhnutné ujasniť úlohy agentúry EMSA, Komisie, členských štátov a správnej rady.

4.2 Zástupcovia členských štátov v správnej rade čelia potenciálnemu konfliktu záujmov: na jednej strane rozhodujú o činnosti a zdrojoch EMSA, najmä o politike inšpekcií, na druhej strane zastupujú vnútroštátne orgány, ktoré samé podliehajú inšpekciám agentúry EMSA v mene Komisie, pri ktorých sa má kontrolovať zhoda národných predpisov a postupov s právnymi predpismi EÚ.

4.3 Výbor by preto súhlasil s úpravou znenia článku 3, ktorý sa týka inšpekcií agentúry EMSA, a podporuje návrh Komisie nasledovať príklad Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva, pokiaľ ide o stanovenie operačných postupov práce agentúry v oblasti inšpekcií (komitologický postup).

4.4 Výhodou je, že všetci zainteresovaní aktéri, EMSA, Komisia a členské štáty by boli zapojení, pričom by sa rešpektovali vymedzené zodpovednosti a právomoci zúčastnených strán.

4.5 Výbor sa tiež domnieva, že EMSA by v rozsahu svojich právomocí mala venovať pozornosť životným a pracovným podmienkam námorníkov, predovšetkým pokiaľ ide o uplatňovanie Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o pracovných normách v námornej doprave (MLC ILO).

(1) Ú. v. EÚ C 28, 3.2.2006, s. 16.

(2) Ú. v. EÚ C 108, 30.4.2004, s. 25.

4.6 Výbor by v súvislosti s navrhovanou zmenou článku 5 ods. 3 návrhu nariadenia chcel poznamenať, že navrhovaná zmena naznačuje, že regionálne strediská, ktoré sa majú vytvoriť, sa nemusia zameriavať výhradne na dohľad nad plavbou a námornou dopravou. Výbor upozorňuje, že dobré fungovanie v plnej miere závisí od jednoznačných dohôd medzi členskými štátmi a agentúrou EMSA o tom, kto má aké zodpovednosti a právomoci.

4.7 Ďalšie zmeny článkov 10 až 19 sa týkajú predovšetkým jestvujúcich alebo novo vznikajúcich orgánov agentúry EMSA, ich zodpovedností a právomocí, nárastu ľudských i finančných zdrojov.

4.8 Výbor sa domnieva, že keďže EMSA v minulosti dokázala svoj prínos, musí tiež dostať možnosť tieto i nové úlohy aj v budúcnosti vykonávať zodpovedným spôsobom. Úspory na ľudských a finančných zdrojoch je vždy potrebné posúdiť vzhľadom na (negatívne) dôsledky, ktoré to so sebou prináša v zmysle neuskutočnených aktivít.

4.9 Výbor napokon súhlasí s odporúčaním správnej rady agentúry EMSA, aby nezávislý externý subjekt v budúcnosti pravidelne vykonal externý audit fungovania agentúry EMSA.

V Bruseli 16. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zrušujú určité zastarané právne akty Rady v oblasti spoločnej poľnohospodárskej politiky“

[KOM(2010) 764 v konečnom znení – 2010/0368 (COD)]

(2011/C 107/15)

Európsky parlament (18. januára 2011) a Rada (27. januára 2011) rozhodli podľa článku 42 prvý odsek, článku 43 ods. 2 a článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, že s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom prekonzultujú

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zrušujú určité zastarané právne akty Rady v oblasti spoločnej poľnohospodárskej politiky“

KOM(2010) 764 v konečnom znení – 2010/0368 (COD).

Keďže výbor usúdil, že návrh je úplne uspokojivý a nie sú k nemu potrebné žiadne pripomienky, na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára 2011) rozhodol 128 hlasmi za, pričom 1 člen sa hlasovania zdržal, zaujať k predloženému textu kladné stanovisko.

V Bruseli 16. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Rady o spoločnom systéme zdaňovania uplatňovanom v prípade materských spoločností a dcérskych spoločností v rozličných členských štátoch“ (prepracované znenie)

[KOM(2010) 784 v konečnom znení – 2010/0387 (CNS)]

(2011/C 107/16)

25. januára 2011 sa Rada rozhodla podľa článku 113 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Rady o spoločnom systéme zdaňovania uplatňovanom v prípade materských spoločností a dcérskych spoločností v rozličných členských štátoch“ (prepracované znenie)

KOM(2010) 784 v konečnom znení – 2010/0387 (CNS).

Keďže výbor usúdil, že návrh je úplne uspokojivý, a vzhľadom na to, že sa už k obsahu návrhu vyjadril vo svojom stanovisku o spoločnom systéme zdaňovania v prípade materských a dcérskych spoločností, Ú. v. EÚ C 182, 4.8.2009, s. 77, prijatom 14. januára 2009, na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára 2011) rozhodol 115 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 3 členovia sa hlasovania zdržali, zaujať k predkladanému textu kladné stanovisko a odkázať na postoj, ktorý zaujal v spomínanom dokumente.

V Bruseli 16. februára 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh Smernice Európskeho parlamentu a Rady o montáži, umiestnení, obsluhu a označení ovládačov kolesových poľnohospodárskych alebo lesných traktorov“ (kodifikované znenie)

[KOM(2010) 717 v konečnom znení – 2010/0348 (COD)]

(2011/C 107/17)

Rada a Európsky parlament sa 17. januára 2011 a 16. decembra 2010 rozhodli podľa článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh Smernice Európskeho parlamentu a Rady o montáži, umiestnení, obsluhu a označení ovládačov kolesových poľnohospodárskych alebo lesných traktorov“

KOM(2010) 717 v konečnom znení – 2010/0348 (COD).

Keďže výbor usúdil, že návrh je úplne uspokojivý a nie sú k nemu potrebné žiadne pripomienky, na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára 2011) rozhodol 114 hlasmi za, pričom 4 členovia sa hlasovania zdržali, zaujať k predkladanému textu kladné stanovisko.

V Bruseli 16. februára 2011

_____
Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o brzdových zariadeniach kolesových poľnohospodárskych alebo lesných traktorov“ (kodifikované znenie)

[KOM(2010) 729 v konečnom znení – 2010/0349 (COD)]

(2011/C 107/18)

Rada 17. januára 2011 a Európsky parlament 16. decembra 2010 rozhodli podľa článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o brzdových zariadeniach kolesových poľnohospodárskych alebo lesných traktorov“

KOM(2010) 729 v konečnom znení – 2010/0349 (COD).

Keďže výbor usúdil, že návrh je úplne uspokojivý a nie sú k nemu potrebné žiadne pripomienky, na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára 2011) rozhodol 111 hlasmi za, pričom 1 hlasoval proti a 5 sa hlasovania zdržali, zaujať k predkladanému textu kladné stanovisko.

V Bruseli 16. februára 2011

Prešeda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o priestore pre obsluhu, prístupe k miestu vodiča, ako aj o dverách a oknách poľnohospodárskych a lesných kolesových traktorov“ (kodifikované znenie)

[KOM(2010) 746 v konečnom znení – 2010/0358 (COD)]

(2011/C 107/19)

Rada 17. januára 2011 a Európsky parlament 16. decembra 2010 rozhodli podľa článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o priestore pre obsluhu, prístupe k miestu vodiča ako aj o dverách a oknách poľnohospodárskych a lesných kolesových traktorov“

KOM(2010) 746 v konečnom znení – 2010/0358 (COD).

Keďže výbor usúdil, že návrh je úplne uspokojivý a nie sú k nemu potrebné žiadne pripomienky, na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára) rozhodol 108 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 6 členovia sa hlasovania zdržali, zaujať k predkladanému textu kladné stanovisko.

V Bruseli 16. februára 2011

_____
Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh rozhodnutia Rady o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov“

[KOM(2011) 6 v konečnom znení – 2011/0007 (CNS)]

(2011/C 107/20)

Rada sa 26. januára 2011 rozhodla podľa článku 148 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh rozhodnutia Rady o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov“

KOM(2011) 6 v konečnom znení – 2011/0007 (CNS).

Keďže výbor usúdil, že návrh je uspokojivý, a vzhľadom na to, že sa už k obsahu návrhu vyjadril vo svojom stanovisku CESE 763/2010, prijatom 27. mája 2010 ⁽¹⁾, na svojom 469. plenárnom zasadnutí 16. a 17. februára 2011 (schôdza zo 16. februára) rozhodol 119 hlasmi za, pričom žiaden člen nehlasoval proti a 3 členovia sa hlasovania zdržali, zaujať k predkladanému textu kladné stanovisko a odkázať na postoj, ktorý zaujal v spomínanom dokumente.

V Bruseli 16. februára 2011

Prešeda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV na tému „Návrh rozhodnutia Rady o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov – Časť II integrovaných usmernení stratégie Európa 2020“, Ú. v. EÚ C 21, 21.1.2011, str. 66.

2011/C 107/13	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje program na podporu budúceho rozvoja integrovanej námornej politiky“ [KOM(2010) 494 v konečnom znení – 2010/0257 (COD)] 64	64
2011/C 107/14	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) [.../...], ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1406/2002, ktorým sa ustanovuje Európska námorná bezpečnostná agentúra“ [KOM(2010) 611 v konečnom znení – 2010/0303 (COD)] 68	68
2011/C 107/15	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zrušujú určité zastarané právne akty Rady v oblasti spoločnej poľnohospodárskej politiky“ [KOM(2010) 764 v konečnom znení – 2010/0368 (COD)] 72	72
2011/C 107/16	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Rady o spoločnom systéme zdaňovania uplatňovanom v prípade materských spoločností a dcérskych spoločností v rozličných členských štátoch“ (prepracované znenie) [KOM(2010) 784 v konečnom znení – 2010/0387 (CNS)] 73	73
2011/C 107/17	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh Smernice Európskeho parlamentu a Rady o montáži, umiestnení, obsluhu a označení ovládačov kolesových poľnohospodárskych alebo lesných traktorov“ (kodifikované znenie) [KOM(2010) 717 v konečnom znení – 2010/0348 (COD)] 74	74
2011/C 107/18	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o brzdoých zariadeniach kolesových poľnohospodárskych alebo lesných traktorov“ (kodifikované znenie) [KOM(2010) 729 v konečnom znení – 2010/0349 (COD)] 75	75
2011/C 107/19	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o priestore pre obsluhu, prístupe k miestu vodiča, ako aj o dverách a oknách poľnohospodárskych a lesných kolesových traktorov“ (kodifikované znenie) [KOM(2010) 746 v konečnom znení – 2010/0358 (COD)] 76	76
2011/C 107/20	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh rozhodnutia Rady o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov“ [KOM(2011) 6 v konečnom znení – 2011/0007 (CNS)] 77	77

Predplatné na rok 2011 (bez DPH, vrátane poštovného)

Úradný vestník EÚ, séria L + C, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	1 100 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L + C, tlačené vydanie + ročné DVD	22 úradných jazykov EÚ	1 200 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	770 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L + C, mesačné (súhrnné) DVD	22 úradných jazykov EÚ	400 EUR ročne
Dodatok k úradnému vestníku (séria S), Verejné obstarávanie a výberové konania, DVD, jedno vydanie za týždeň	viacjazyčné: 23 úradných jazykov EÚ	300 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria C – konkurzy	jazyk(-y), v ktorom(-ých) sa konajú konkurzy	50 EUR ročne

Úradný vestník Európskej únie, ktorý vychádza vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie, si možno predplatiť v ktoromkoľvek z 22 jazykových znení. Zahŕňa sériu L (Právne predpisy) a C (Informácie a oznámenia).

Každé jazykové znenie má samostatné predplatné.

V súlade s nariadením Rady (ES) č. 920/2005 uverejneným v úradnom vestníku L 156 z 18. júna 2005 a ustanovujúcim, že inštitúcie Európskej únie nie sú viazané povinnosťou vyhotovovať všetky právne akty v írskom jazyku a uverejňovať ich v tomto jazyku, sa úradné vestníky uverejnené v írskom jazyku predávajú osobitne.

Predplatné na dodatok k úradnému vestníku (séria S – Verejné obstarávanie a výberové konania) zahŕňa všetkých 23 úradných jazykových znení na jednom viacjazyčnom DVD.

Predplatitelia *Úradného vestníka Európskej únie* môžu získať rôzne prílohy k úradnému vestníku, ktoré sa budú zasielať na základe jednoduchej žiadosti. O vydaní týchto príloh budú informovaní prostredníctvom oznámení pre čitateľov, ktoré sa vkladajú do *Úradného vestníka Európskej únie*.

Predaj a predplatné

Rozličné platené publikácie, rovnako ako aj *Úradný vestník Európskej únie*, si možno predplatiť a získať u obchodných distribútorov. Zoznam obchodných distribútorov možno nájsť na tejto internetovej adrese:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sk.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) poskytuje priamy a bezplatný prístup k právu Európskej únie. Na stránke si možno prehliadať *Úradný vestník Európskej únie*, ako aj zmluvy, právne predpisy, judikatúru a návrhy právnych aktov.

Viac sa dozviete na stránke: <http://europa.eu>

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK